

I.

(Zakonodavni akti)

UREDBE

UREDBA (EU) 2018/1240 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 12. rujna 2018.

o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 77. stavak 2. točke (b) i (d) te članak 87. stavak 2. točku (a),

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon proslijeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) U komunikaciji Komisije od 6. travnja 2016. pod naslovom „Jači i pametniji informacijski sustavi za granice i sigurnost” istaknuto je da Unija treba pojačati i poboljšati svoje sustave informacijske tehnologije, podatkovnu arhitekturu i razmjenu informacija u području upravljanja granicama, izvršavanja zakonodavstva i borbe protiv terorizma. U njoj se ističe potreba za poboljšanjem interoperabilnosti informacijskih sustava. Važno je da se u njoj utvrđuju moguće opcije za maksimalno iskorištavanje prednosti postojećih informacijskih sustava te, prema potrebi, za razvoj novih i dopunskih sustava radi popunjavanja još uvijek postojećih informacijskih praznina.
- (2) U komunikaciji od 6. travnja 2016. doista je utvrđen niz informacijskih praznina. Među njima je činjenica da granična tijela na vanjskim schengenskim granicama nemaju nikakvih informacija o putnicima koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize pri prelasku vanjskih granica („obveza posjedovanja vize”). U komunikaciji od 6. travnja 2016. najavljeno je da Komisija treba pokrenuti studiju izvedivosti uspostave automatiziranog europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS). Studija izvedivosti dovršena je u studenome 2016. Sustavom bi se utvrdila prihvatljivost državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize prije njihova putovanja na schengensko područje te predstavlja li to putovanje rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije.
- (3) Komunikacijom Komisije od 14. rujna 2016. pod naslovom „Povećanje sigurnosti u svijetu mobilnosti: bolja razmjena informacija u borbi protiv terorizma i jače vanjske granice” potvrđen je prioritet osiguravanja vanjskih granica te su predstavljene konkretne inicijative za ubrzanje i proširenje odgovora Unije u daljnjem jačanju upravljanja vanjskim granicama.

⁽¹⁾ SL C 246, 28.7.2017., str. 28.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 5. srpnja 2018. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 5. rujna 2018.

- (4) Potrebno je odrediti ciljeve ETIAS-a, definirati njegovu tehničku i organizacijsku arhitekturu, utvrditi pravila o funkcioniranju sustava i uporabi podataka koje u sustav treba unijeti podnositelj zahtjeva i pravila o izdavanju ili odbijanju izdavanja odobrenja putovanja, utvrditi svrhe za koje se podaci trebaju obrađivati, utvrditi tijela ovlaštena za pristup podacima i osigurati zaštitu osobnih podataka.
- (5) ETIAS bi se trebao primjenjivati na državljane trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize.
- (6) ETIAS bi se trebao primjenjivati i na državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize koji su članovi obitelji građanina Unije na koje se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili članovi obitelji državljanina treće zemlje koji ima pravo na slobodno kretanje jednakovrijedno onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane, i koji ne posjeduju boravišnu iskaznicu u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišnu dozvolu u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 1030/2002 ⁽²⁾. U članku 21. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) propisano je da svaki građanin Unije ima pravo slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u Ugovorima i u mjerama usvojenima radi njihove provedbe. Navedena ograničenja i uvjeti nalaze se u Direktivi 2004/38/EZ.
- (7) Kako je potvrdio Sud ⁽³⁾, takvi članovi obitelji imaju pravo ući na državno područje država članica i u tu svrhu pribaviti vizu za ulazak. Stoga bi članovi obitelji izuzeti od obveze posjedovanja vize trebali imati pravo na pribavljanje odobrenja putovanja. Države članice trebale bi takvim osobama osigurati sve pogodnosti za pribavljanje potrebnog odobrenja putovanja koje bi se trebalo izdati besplatno.
- (8) Pravo na pribavljanje odobrenja putovanja nije bezuvjetno jer se može uskratiti onim članovima obitelji koji predstavljaju rizik za javni poredak, javnu sigurnost ili javno zdravlje u skladu s Direktivom 2004/38/EZ. U tom kontekstu od članova obitelji može se zahtijevati da daju svoje osobne podatke povezane s njihovim identitetom i statusom samo u onoj mjeri u kojoj su ti podaci relevantni za procjenu sigurnosne prijetnje koju bi oni mogli predstavljati. Slično tome, njihovi zahtjevi za odobrenje putovanja trebali bi se ispitivati isključivo u pogledu sigurnosnih pitanja, a ne u pogledu pitanja povezanih s migracijskim rizicima.
- (9) ETIAS-om bi se trebalo staviti na raspolaganje odobrenje putovanja za državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize kojim će se omogućiti procjena predstavlja li njihova prisutnost na državnom području država članica rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije ili hoće li ona predstavljati takav rizik. Stoga bi odobrenje putovanja trebalo biti odluka u kojoj se navodi da ne postoje činjenične naznake ni opravdane osnove zbog kojih bi se moglo smatrati da prisutnost osobe na državnom području država članica predstavlja takve rizike. Kao takvo, odobrenje putovanja po svojoj se prirodi razlikuje od vize; za njega se neće zahtijevati više informacija niti će ono opterećivati podnositelje zahtjeva više od vize. Posjedovanje valjanog odobrenja putovanja trebalo bi biti novi uvjet za ulazak na državno područje država članica. Samo posjedovanje odobrenja putovanja, međutim, ne bi trebalo davati automatsko pravo na ulazak.
- (10) ETIAS bi trebao doprinositi visokoj razini sigurnosti, sprečavanju nezakonitog useljavanja i zaštiti javnog zdravlja osiguravanjem procjene posjetitelja prije njihova dolaska na granične prijelaze na vanjskim granicama.
- (11) ETIAS bi trebao doprinositi olakšavanju granične kontrole koju obavljaju službenici graničnog nadzora na graničnim prijelazima na vanjskim granicama. On bi također trebao osigurati koordiniranu i usklađenu procjenu državljanina trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja, a namjeravaju putovati u države članice. Nadalje, on bi trebao omogućiti podnositeljima zahtjeva da budu bolje informirani o tome jesu li prihvatljivi za putovanje u države članice. Osim toga, ETIAS bi trebao doprinositi olakšavanju granične kontrole smanjenjem broja slučajeva odbijanja ulaska na vanjskim granicama, kao i pružanjem službenicima graničnog nadzora određenih dodatnih informacija u vezi s oznakama.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 1030/2002 od 13. lipnja 2002. o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja (SL L 157, 15.6.2002., str. 1.).

⁽³⁾ Presuda Suda od 31. siječnja 2006., Komisija/Španjolska, C-503/03, ECLI:EU:C:2006:74.

- (12) ETIAS-om bi trebalo podržati i ciljeve Schengenskog informacijskog sustava (SIS) povezane s upozorenjima o državljanima trećih zemalja koji podliježu odbijanju ulaska i boravka, upozorenjima o osobama za koje se traži uhićenje radi predaje ili izručenja, upozorenjima o nestalim osobama, upozorenjima o osobama koje se traže zbog sudjelovanja u sudskom postupku i upozorenjima o osobama radi skrivenih provjera ili namjenskih provjera. U tu svrhu ETIAS bi trebao uspoređivati relevantne podatke iz dosjea zahtjeva s relevantnim upozorenjima u SIS-u. Ako se usporedbom otkrije podudarnost između osobnih podataka u dosjeu zahtjeva i upozorenjâ o državljanima trećih zemalja koji podliježu odbijanju ulaska i boravka ili o osobama za koje se traži uhićenje radi predaje ili izručenja, dosje zahtjeva trebala bi ručno obraditi nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice. Procjena koju obavlja nacionalna jedinica ETIAS-a trebala bi dovesti do odluke o izdavanju ili neizdavanju odobrenja putovanja. Ako se usporedbom otkrije podudarnost između osobnih podataka u dosjeu zahtjeva i upozorenjâ o nestalim osobama, upozorenjâ o osobama koje se traže zbog sudjelovanja u sudskom postupku i upozorenjâ o osobama radi skrivenih provjera ili namjenskih provjera, te bi informacije trebalo poslati uredu SIRENE i s njima bi trebalo postupati u skladu s relevantnim zakonodavstvom koje se odnosi na SIS.
- (13) Uvjeti za izdavanje odobrenja putovanja trebali bi biti usklađeni s posebnim ciljevima povezanim s različitim vrstama upozorenja zabilježenih u SIS-u. Osobito, činjenica da bi podnositelji zahtjeva podliježali upozorenju o osobama za koje se traži uhićenje radi predaje ili izručenja ili upozorenju o osobama radi skrivenih provjera ili namjenskih provjera ne bi smjela spriječiti da im se izda odobrenje putovanja kako bi države članice poduzele odgovarajuće djelovanje u skladu s Odlukom Vijeća 2007/533/PUP⁽¹⁾.
- (14) ETIAS bi se trebao sastojati od opsežnog informacijskog sustava, informacijskog sustava ETIAS-a, središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a.
- (15) Središnja jedinica ETIAS-a trebala bi biti dio Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu. Središnja jedinica ETIAS-a trebala bi biti odgovorna za provjeravanje, u slučajevima kada je automatiziranim postupkom obrade zahtjeva dobiven pogodak, toga podudaraju li osobni podaci podnositelja zahtjeva s osobnim podacima osobe koja je aktivirala taj pogodak. Ako se pogodak potvrdi ili ako i dalje postoje sumnje, središnja jedinica ETIAS-a trebala bi pokrenuti ručnu obradu zahtjeva. Trebala bi osigurati da podaci koje ona unosi u dosje zahtjeva budu ažurirani te definirati, utvrditi, prethodno procijeniti, provoditi, naknadno evaluirati, revidirati i izbrisati posebne pokazatelje rizika, osiguravajući da su provjere koje se provode i njihovi rezultati zabilježeni u dosjeima zahtjeva. Trebala bi obavljati i redovite revizije obrade zahtjeva i provedbe ETIAS-ovih pravila o provjerama, između ostalog redovitom procjenom njihova utjecaja na temeljna prava, posebice u pogledu privatnosti i zaštite osobnih podataka. Osim toga, trebala bi biti odgovorna za ispunjavanje niza popratnih zadaća kao što su osiguravanje slanja potrebnih obavijesti te pružanje informacija i potpore. Središnja jedinica ETIAS-a trebala bi biti operativna 24 sata dnevno 7 dana u tjednu.
- (16) Svaka država članica trebala bi osnovati nacionalnu jedinicu ETIAS-a koja će biti odgovorna za ispitivanje zahtjevâ i odlučivanje o izdavanju, odbijanju, poništenju ili ukidanju odobrenjâ putovanja. Nacionalne jedinice ETIAS-a trebale bi u svrhu procjene zahtjevâ surađivati međusobno i s Agencijom Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol). Nacionalnim jedinicama ETIAS-a trebalo bi osigurati odgovarajuća sredstva kako bi mogle ispuniti svoje zadaće u skladu s rokovima utvrđenima u ovoj Uredbi. Kako bi se olakšao proces odlučivanja i razmjena informacija među državama članicama te smanjili troškovi prevođenja i vrijeme odgovora, poželjno je da sve nacionalne jedinice ETIAS-a komuniciraju na jednom jeziku.
- (17) Kako bi ostvario svoje ciljeve ETIAS bi trebao pružiti internetski obrazac zahtjeva koji bi podnositelj zahtjeva trebao popuniti izjavama o svojem identitetu, putnoj ispravi, boravištu, podacima za kontakt, razini obrazovanja i kategoriji zaposlenja, o tome ima li status člana obitelji građana Unije ili državljana trećih zemalja koji imaju pravo na slobodno kretanje i koji ne posjeduju boravišnu iskaznicu u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišnu dozvolu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1030/2002, a ako je podnositelj zahtjeva maloljetnik, pojednostima o osobi odgovornoj za maloljetnika te odgovorima na niz dodatnih pitanja.
- (18) ETIAS bi trebao prihvaćati zahtjeve podnesene u ime podnositelja zahtjeva za putnike koji iz bilo kojeg razloga nisu u mogućnosti sami sastaviti zahtjev. U takvim slučajevima zahtjev bi trebala podnijeti treća strana koju je ovlastio putnik, ili koja je za njega pravno odgovorna pod uvjetom da je identitet te treće strane naveden u

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2007/533/PUP od 12. lipnja 2007. o osnivanju, radu i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II) (SL L 205, 7.8.2007., str. 63.).

obrascu zahtjeva. Putnici bi trebali moći ovlastiti komercijalne posrednike za sastavljanje i podnošenje zahtjeva u ime putnika. Središnja jedinica ETIAS-a trebala bi na odgovarajući način djelovati u vezi sa svim prijavama zlouporaba koje su počinili komercijalni posrednici.

- (19) Trebalo bi uspostaviti parametre za osiguravanje potpunosti zahtjeva i usklađenosti podnesenih podataka radi provjere dopuštenosti zahtjeva za odobrenje putovanja. Na primjer, takvom bi se provjerom trebala spriječiti uporaba putnih isprava koje će prestati važiti za manje od tri mjeseca, koje su prestale važiti ili su izdane prije više od 10 godina. Provjera bi se trebala provesti prije pozivanja podnositelja zahtjeva da plati naknadu.
- (20) Kako bi se zahtjev dovršio od podnositelja zahtjeva trebalo bi se zahtijevati da plate naknadu za odobrenje putovanja. Plaćanjem bi trebala upravljati banka ili financijski posrednik. Podatke potrebne za osiguravanje elektroničkog plaćanja trebalo bi dati samo banci ili financijskom posredniku koji obavljaju financijsku transakciju te oni ne bi smjeli biti dio podataka pohranjenih u ETIAS-u.
- (21) Većina odobrenja putovanja trebala bi se izdati u roku od nekoliko minuta, no u malom broju slučajeva to bi moglo zahtijevati više vremena, osobito u iznimnim slučajevima. U takvim iznimnim slučajevima može biti potrebno zahtijevati dodatne informacije ili dokumentaciju od podnositelja zahtjeva radi obrade dodatnih informacija ili dokumentacije te, nakon ispitivanja informacija ili dokumentacije koje je podnositelj zahtjeva dostavio, pozvati podnositelja zahtjeva na razgovor. Razgovore bi trebalo obavljati samo u iznimnim okolnostima, kao krajnju mjeru te kada i dalje postoje ozbiljne sumnje u pogledu informacija ili dokumentacije koje je podnositelj zahtjeva dostavio. Iznimna priroda razgovora trebala bi dovesti do toga da manje od 0,1 % podnositelja zahtjeva bude pozvano na razgovor. Komisija bi trebala redovito preispitivati broj podnositelja zahtjeva koji su pozvani na razgovor.
- (22) Osobni podaci koje je dostavio podnositelj zahtjeva trebali bi se obrađivati u ETIAS-u isključivo u svrhu procjene toga bi li ulazak podnositelja zahtjeva u Uniju mogao predstavljati rizik za sigurnost u Uniji, rizik od nezakonitog useljavanja u Uniju ili visok rizik od epidemije u Uniji.
- (23) Procjena takvih rizika ne može se obavljati bez obrade osobnih podataka koji se moraju navesti u zahtjevu za odobrenje putovanja. Osobne podatke u zahtjevima trebalo bi usporediti s podacima koji se nalaze u bilješci, dosjeu ili upozorenju registriranim u informacijskom sustavu EU-a ili bazi podataka EU-a (središnji sustav ETIAS-a, SIS, vizni informacijski sustav (VIS), sustav ulaska/izlaska (EES) ili Eurodac), u podacima Europolu ili u Interpolovim bazama podataka (Interpolova baza podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD) ili Interpolova baza podataka o putnim ispravama povezanim s obavijestima (TDAWN)). Osobne podatke u zahtjevima trebalo bi također usporediti s ETIAS-ovim popisom za praćenje i s posebnim pokazateljima rizika. Kategorije osobnih podataka koje bi se trebale upotrebljavati za usporedbu trebalo bi ograničiti na kategorije podataka koje postoje u navedenim informacijskim sustavima EU-a u koje se ostvaruje uvid, u podacima Europolu, u Interpolovim bazama podataka, na ETIAS-ovu popisu za praćenje ili u posebnim pokazateljima rizika.
- (24) Usporedba bi se trebala obavljati automatizirano. Kad god se takvom usporedbom otkrije da postoji podudarnost („pogodak”) između bilo kojih osobnih podataka ili kombinacije osobnih podataka u zahtjevu i posebnih pokazatelja rizika ili osobnih podataka u bilješci, dosjeu ili upozorenju iz prethodno navedenih informacijskih sustava ili na ETIAS-ovu popisu za praćenje, zahtjev bi trebala ručno obraditi nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice. Procjena koju obavlja nacionalna jedinica ETIAS-a trebala bi dovesti do odluke o izdavanju ili neizdavanju odobrenja putovanja.
- (25) Očekuje se da će velika većina zahtjeva dobiti pozitivan odgovor automatiziranom obradom. Odbijanje, poništenje ili ukidanje zahtjeva za odobrenje putovanja ne bi se trebalo temeljiti samo na automatiziranoj obradi osobnih podataka sadržanih u zahtjevima. Zbog tog razloga nacionalna jedinica ETIAS-a trebala bi ručno obraditi zahtjeve u pogledu kojih je dobiven pogodak.
- (26) Podnositelji zahtjeva kojima je odbijeno odobrenje putovanja trebali bi imati pravo žalbe. Žalbeni postupci trebali bi se provoditi u državi članici koja je donijela odluku o zahtjevu i u skladu s nacionalnim pravom te države članice.
- (27) ETIAS-ova pravila o provjerama trebala bi se upotrebljavati za analizu dosjea zahtjeva omogućivanjem usporedbe podataka zabilježenih u dosjeu zahtjeva i posebnih pokazatelja rizika koji se podudaraju s prethodno utvrđenim rizicima za sigurnost, rizicima od nezakonitog useljavanja ili visokim rizicima od epidemije. Kriteriji koji se

upotrebljavaju za definiranje posebnih pokazatelja rizika ne bi se ni u kojim okolnostima trebali temeljiti isključivo na spolu ili dobi osobe. Oni se ni u kojim okolnostima ne bi trebali temeljiti ni na informacijama kojima se otkrivaju boja kože, rasa, etničko ili socijalno podrijetlo, genetske osobine, jezik, političko ili bilo kakvo drugo mišljenje, religija ili filozofsko uvjerenje, članstvo u sindikatima, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, invaliditet ili spolna orijentacija osobe. Posebne pokazatelje rizika trebala bi definirati, uspostaviti, prethodno procijeniti, provoditi, naknadno evaluirati, revidirati i izbrisati središnja jedinica ETIAS-a nakon savjetovanja s Odborom ETIAS-a za provjere koji se sastoji od predstavnika nacionalnih jedinica ETIAS-a i uključenih agencija. Kako bi se pomoglo osiguranju poštovanja temeljnih prava u provedbi ETIAS-ovih pravila o provjerama i posebnih pokazatelja rizika, trebalo bi osnovati Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava. Tajništvo za njegove sastanke trebao bi osigurati službenik za temeljna prava Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu.

- (28) Trebalo bi uspostaviti ETIAS-ov popis za praćenje u svrhu identificiranja veza između podataka u dosjeu zahtjeva i informacija povezanih s osobama osumnjičenima za počinjenje kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela ili sudjelovanje u takvim kaznenim djelima, ili u pogledu kojih, na temelju sveukupne procjene osobe, postoje činjenične naznake ili opravdane osnove zbog kojih se može vjerovati da će one počiniti kazneno djelo terorizma ili drugo teško kazneno djelo. ETIAS-ov popis za praćenje trebao bi biti dio središnjeg sustava ETIAS-a. Podatke bi na ETIAS-ov popis za praćenje trebali unositi Europol, ne dovodeći u pitanje relevantne odredbe o međunarodnoj suradnji iz Uredbe (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, i države članice. Prije unošenja podataka na ETIAS-ov popis za praćenje trebalo bi utvrditi da su podaci primjereni, točni i dovoljno važni da se uvrste na ETIAS-ov popis za praćenje i da njihovo unošenje ne bi dovelo do nerazmjernog broja zahtjeva koje treba obraditi ručno. Podatke bi trebalo redovito preispitivati i provjeravati kako bi se osiguralo da su trajno točni.
- (29) Kontinuirano javljanje novih oblika sigurnosnih prijetnji, novih uzoraka nezakonitog useljavanja i visokih rizika od epidemije zahtijeva djelotvorne odgovore uz uporabu suvremenih sredstava. Budući da ta sredstva često uključuju obradu znatnih količina osobnih podataka, trebalo bi uvesti odgovarajuće zaštitne mjere kako bi se zaštitilo pravo na zaštitu privatnog života i pravo na zaštitu osobnih podataka ograničilo na ono što je nužno u demokratskom društvu.
- (30) Osobne podatke u ETIAS-u trebalo bi stoga zaštititi. Pristup tim podacima trebao bi biti ograničen na osoblje koje je za to strogo ovlašteno. Pristup se ni u kojem slučaju ne bi trebao upotrebljavati za donošenje odluka na temelju bilo kakvog oblika diskriminacije. Pohranjene osobne podatke trebalo bi sigurno čuvati u objektima Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (eu-LISA) koji se nalaze u Uniji.
- (31) Izdana odobrenja putovanja trebalo bi poništiti ili ukinuti čim postane očito da uvjeti za njihovo izdavanje nisu bili ispunjeni ili da više nisu ispunjeni. Osobito, ako se u SIS unese novo upozorenje o odbijanju ulaska i boravka ili upozorenje o prijavi izgubljene, ukradene, protupravno korištene ili poništene putne isprave, SIS bi o tome trebao obavijestiti ETIAS. ETIAS bi zatim trebao provjeriti podudara li se to novo upozorenje s valjanim odobrenjem putovanja. Ako je izdano novo upozorenje o odbijanju ulaska i boravka, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice trebala bi ukinuti odobrenje putovanja. Ako je odobrenje putovanja povezano s putnom ispravom koja je u SIS-u prijavljena kao izgubljena, ukradena, protupravno korištena ili poništena, ili u SLTD-u kao izgubljena, ukradena ili poništena, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice trebala bi ručno obraditi dosje zahtjeva. Na temelju sličnog pristupa nove podatke unesene u ETIAS-ov popis za praćenje trebalo bi usporediti s dosjeima zahtjeva pohranjenima u ETIAS-u kako bi se provjerilo podudaraju li se ti novi podaci s valjanim odobrenjem putovanja. U takvim bi slučajevima nacionalna jedinica ETIAS-a države članice koja je unijela nove podatke ili države članice prvog planiranog boravka ako je podatke unio Europol trebala procijeniti pogodak i, prema potrebi, ukinuti odobrenje putovanja. Trebalo bi također biti moguće ukinuti odobrenje putovanja na zahtjev podnositelja zahtjeva.
- (32) Kada u iznimnim okolnostima država članica smatra potrebnim dopustiti državljaninu treće zemlje da putuje na njezino državno područje iz humanitarnih razloga, iz razloga državnog interesa ili zbog međunarodnih obveza, ona bi trebala imati mogućnost izdati odobrenje putovanja koje je valjano samo na ograničenom području i tijekom ograničenog razdoblja.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2016/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o Agenciji Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva (Europol) te zamjeni i stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2009/371/PUP, 2009/934/PUP, 2009/935/PUP, 2009/936/PUP i 2009/968/PUP (SL L 135, 24.5.2016., str. 53.).

- (33) Zračni i pomorski prijevoznici te međunarodni prijevoznici koji prevoze skupine putnika autobusima kopnenim putem trebali bi imati obvezu prije ukrcaja provjeriti posjeduju li putnici valjano odobrenje putovanja. Sâm dosje u ETIAS-u ne bi trebao biti dostupan prijevoznicima. Prijevoznici bi trebali imati siguran pristup informacijskom sustavu ETIAS-a kako bi im se omogućilo ostvarivanje uvida u taj informacijski sustav uporabom podataka iz putne isprave.
- (34) Tehničkim specifikacijama za pristup informacijskom sustavu ETIAS-a putem portala za prijevoznike trebalo bi ograničiti utjecaj na putovanje putnika i prijevoznike u mjeri u kojoj je to moguće. U tu svrhu trebalo bi razmotriti integraciju s ESS-om.
- (35) S ciljem ograničavanja utjecaja obveza utvrđenih u ovoj Uredbi na međunarodne prijevoznike koji prevoze skupine putnika autobusima kopnenim putem trebalo bi na raspolaganje staviti mobilna rješenja prilagođena korisnicima.
- (36) U roku od dvije godine od početka rada ETIAS-a Komisija bi trebala procijeniti prikladnost, kompatibilnost i usklađenost odredaba iz članka 26. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama ⁽¹⁾ za potrebe odredaba ETIAS-a za kopneni autobusni prijevoz. U obzir bi trebalo uzeti najnoviji razvoj kopnenog autobusnog prijevoza. Trebalo bi razmotriti potrebu za izmjenom odredaba u vezi s kopnenim autobusnim prijevozom iz članka 26. te konvencije ili iz ove Uredbe.
- (37) Kako bi osigurali usklađenost s revidiranim uvjetima za ulazak, službenici graničnog nadzora trebali bi provjeriti posjeduju li putnici valjano odobrenje putovanja. Stoga bi tijekom postupka redovne granične kontrole službenici graničnog nadzora trebali elektronički očitati podatke iz putne isprave. Tom operacijom trebalo bi aktivirati upit u različitim bazama podataka kako je predviđeno u Uredbi (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ (Zakonik o schengenskim granicama), uključujući upit u ETIAS-u čime bi se trebao dobiti ažurirani status odobrenja putovanja. Ako ne postoji valjano odobrenje putovanja, službenik graničnog nadzora trebao bi odbiti ulazak i u skladu s time dovršiti postupak granične kontrole. Ako postoji valjano odobrenje putovanja, odluku o odobravanju ili odbijanju ulaska trebao bi donijeti službenik graničnog nadzora. Određeni podaci u dosjeu ETIAS-a trebali bi biti dostupni službenicima graničnog nadzora kako bi im pomogli u obavljanju njihovih zadaća.
- (38) Ako nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice smatra potrebnim da granična tijela dodatno ispituju pojedine aspekte zahtjeva za odobrenje putovanja trebala bi, uz odobrenje putovanja koje izdaje, moći staviti oznaku, preporučujući kontrolu druge linije na graničnom prijelazu. Također bi trebalo bi biti moguće staviti takvu oznaku na zahtjev države članice s kojom je provedeno savjetovanje. Ako nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice smatra da je određeni pogodak koji je aktiviran tijekom obrade zahtjeva lažan pogodak ili ako je ručna obrada pokazala da nije bilo nikakvih osnova za odbijanje odobrenja putovanja, trebala bi moći staviti oznaku uz odobrenje putovanja koje izdaje kako bi se olakšala granična kontrola pružanjem informacija graničnim tijelima o provedenim provjerama i kako bi se ograničile negativne posljedice lažnih pogodaka na putnike. Operativne upute za granična tijela za postupanje s odobrenjima putovanja trebalo bi utvrditi u praktičnom priručniku.
- (39) Budući da je posjedovanje valjanog odobrenja putovanja uvjet za ulazak i boravak za određene kategorije državljana trećih zemalja, tijela država članica nadležna za imigraciju trebala bi moći ostvariti uvid u središnji sustav ETIAS-a kada je prethodno pretraživanje provedeno u EES-u i kada je to pretraživanje pokazalo da EES ne sadržava nikakvu bilješku o ulasku koja se podudara s prisutnošću državljanina treće zemlje na državnom području država članica. Tijela država članica nadležna za imigraciju trebala bi imati pristup određenim informacijama pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a, posebno u svrhu vraćanja.
- (40) Za borbu protiv kaznenih djela terorizma i drugih teških kaznenih djela te s obzirom na globalizaciju kriminalnih mreža, od ključne je važnosti da imenovana tijela odgovorna za sprečavanje, otkrivanje ili istraživanje kaznenih djela terorizma i drugih teških kaznenih djela („imenovana tijela”) imaju potrebne informacije za djelotvorno

⁽¹⁾ SL L 239, 22.9.2000., str. 19.

⁽²⁾ Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1.).

obavljanje svojih zadaća. Pristup podacima sadržanima u VIS-u za takve potrebe već se pokazao djelotvornim kao pomoć istražiteljima da ostvare znatan napredak u slučajevima povezanim s trgovanjem ljudima, terorizmom ili trgovanjem drogom. VIS ne sadržava podatke o državljanima trećih zemalja izuzetima od obveze posjedovanja vize.

- (41) Pristup informacijama sadržanima u ETIAS-u nužan je za sprečavanje, otkrivanje i istragu kaznenih djela terorizma kako je navedeno u Direktivi (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili drugih teških kaznenih djela kako je navedeno u Okvirnoj odluci Vijeća 2002/584/PUP ⁽²⁾. U određenoj istrazi te radi utvrđivanja dokaza i informacija o osobi osumnjičenoj za počinjenje teškog kaznenog djela ili o žrtvi teškog kaznenog djela imenovanim tijelima možda će biti potreban pristup podacima koje je proizveo ETIAS. Podaci pohranjeni u ETIAS-u mogu biti potrebni i za identificiranje počinitelja kaznenog djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela, osobito kada je potrebno hitno djelovati. Pristup ETIAS-u u svrhu sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela predstavlja zadiranje u temeljna prava na poštovanje privatnog života pojedinaca i na zaštitu osobnih podataka onih osoba čiji se podaci obrađuju u ETIAS-u. Stoga bi podatke u ETIAS-u trebalo zadržavati i stavljati na raspolaganje imenovanim tijelima država članica i Europolu isključivo u skladu sa strogim uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi. Time će se osigurati da obrada podataka pohranjenih u ETIAS-u bude ograničena na ono što je nužno za sprečavanje, otkrivanje i istragu kaznenih djela terorizma i drugih teških kaznenih djela u skladu sa zahtjevima utvrđenima u sudskoj praksi Suda, posebno u predmetu *Digital Rights Ireland* ⁽³⁾.
- (42) Osobito, pristup podacima pohranjenima u ETIAS-u u svrhu sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela trebalo bi odobriti samo na temelju obrazloženog zahtjeva operativne jedinice imenovanog tijela u kojem se pojašnjava zbog čega je pristup nužan. U hitnim slučajevima, kada postoji potreba za sprečavanjem neposredne opasnosti po život osobe u vezi s kaznenim djelom terorizma ili drugim teškim kaznenim djelom, provjera ispunjenosti uvjeta trebala bi se provoditi nakon što je imenovanim nadležnim tijelima odobren pristup takvim podacima. Ova naknadna provjera trebala bi se provoditi bez nepotrebne odgode, a u svakom slučaju najkasnije sedam radnih dana nakon obrade zahtjeva.
- (43) Stoga je potrebno imenovati tijela država članica koja su ovlaštena za zahtijevanje takvog pristupa za posebne svrhe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
- (44) Središnja pristupna točka ili središnje pristupne točke trebale bi djelovati neovisno od imenovanih tijela i trebale bi provjeriti jesu li u konkretnom slučaju ispunjeni uvjeti za zahtijevanje pristupa središnjem sustavu ETIAS-a.
- (45) Europol je čvorište za razmjenu informacija u Uniji. On ima ključnu ulogu u suradnji među tijelima država članica odgovornima za prekogranične istrage kaznenih djela podupiranjem sprečavanja, analize i istrage kaznenih djela u cijeloj Uniji. Europol bi stoga također trebao imati pristup središnjem sustavu ETIAS-a u okviru svojih zadaća i u skladu s Uredbom (EU) 2016/794 u posebnim slučajevima u kojima je to potrebno kako bi Europol podupirao i pojačao djelovanje država članica radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
- (46) Kako bi se isključila sustavna pretraživanja, podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a trebalo bi obrađivati samo u posebnim slučajevima i samo kada je to potrebno u svrhu sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela. Imenovana tijela i Europol trebali bi zahtijevati pristup ETIAS-u samo ako imaju opravdane osnove za vjerovati da će takvim pristupom doći do informacija koje će im pomoći u sprečavanju, otkrivanju ili istrazi kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela.
- (47) Osobne podatke zabilježene u ETIAS-u ne bi trebalo čuvati dulje nego što je to nužno za svrhe u koje se podaci obrađuju. Kako bi ETIAS mogao funkcionirati, potrebno je čuvati podatke povezane s podnositeljima zahtjeva tijekom razdoblja valjanosti odobrenja putovanja. Nakon što razdoblje valjanosti odobrenja putovanja istekne, podaci bi se trebali pohranjivati samo uz izričitu privolu podnositelja zahtjeva i samo u svrhu olakšavanja podnošenja novog zahtjeva u ETIAS-u. Odluka o odbijanju, poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja mogla

⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2017/541 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o suzbijanju terorizma i zamjeni Okvirne odluke Vijeća 2002/475/PUP i o izmjeni Odluke Vijeća 2005/671/PUP (SL L 88, 31.3.2017., str. 6.).

⁽²⁾ Okvirna odluka Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL L 190, 18.7.2002., str. 1.).

⁽³⁾ Presuda Suda (veliko vijeće) od 8. travnja 2014., *Digital Rights Ireland Ltd*, spojeni predmeti C-293/12 i C-594/12, ECLI:EU:C:2014:238.

bi ukazivati na rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije koji predstavlja podnositelj zahtjeva. Ako je donesena takva odluka, podatke bi stoga trebalo čuvati tijekom razdoblja od pet godina od datuma te odluke kako bi se u ETIAS-u mogao precizno uzeti u obzir veći rizik koji bi mogao predstavljati dotični podnositelj zahtjeva. Ako se podaci koji su doveli do te odluke izbrišu ranije, dosje zahtjeva trebalo bi izbrisati u roku od sedam dana. Nakon isteka tog roka osobne podatke trebalo bi izbrisati.

- (48) Osobne podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a ne bi trebalo stavljati na raspolaganje trećoj zemlji, međunarodnoj organizaciji ili privatnom subjektu. Međutim, iznimno od tog pravila, trebalo bi biti moguće prenositi takve osobne podatke trećoj zemlji kada prijenos podliježe strogim uvjetima i kada je to potrebno u pojedinačnom slučaju u svrhu vraćanja. U nedostatku odluke o primjerenosti putem provedbenog akta u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili odgovarajućih zaštitnih mjera kojima prijenosi podliježu u skladu s tom uredbom, trebalo bi iznimno biti moguće prenijeti podatke pohranjene u ETIAS-u trećoj zemlji u svrhu vraćanja, ali samo ako je prijenos nužan zbog važnih razloga javnog interesa kako je navedeno u toj uredbi.
- (49) Osobne podatke koje su države članice primile na temelju ove Uredbe trebalo bi također biti moguće prenijeti trećoj zemlji u iznimno hitnom slučaju ako postoji neposredna opasnost povezana s kaznenim djelom terorizma ili ako postoji neposredna opasnost po život osobe u vezi s teškim kaznenim djelom. Neposrednu opasnost po život osobe trebalo bi tumačiti tako da obuhvaća opasnost koja proizlazi iz teškog kaznenog djela počinjenog protiv te osobe, poput teške tjelesne ozljede, nezakonitog trgovanja ljudskim organima i tkivom, otmice, protupravnog oduzimanja slobode i uzimanja talaca, seksualnog iskorištavanja djece i dječje pornografije te silovanja.
- (50) Kako bi se osigurala osviještenost javnosti o ETIAS-u, posebice među državljanima trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja, informacije u vezi s ETIAS-om, između ostalog u vezi s relevantnim zakonodavstvom Unije, te u vezi s postupkom za podnošenje zahtjeva za odobrenje putovanja, trebalo bi staviti na raspolaganje široj javnosti putem javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje koje treba upotrebljavati za podnošenje zahtjeva u ETIAS-u. Te informacije trebalo bi širiti i s pomoću zajedničke brošure i svim drugim odgovarajućim sredstvima. Osim toga, podnositelji zahtjeva za odobrenje putovanja trebali bi primiti obavijest elektroničkom poštom s informacijama povezanim s njihovim zahtjevom. Ta obavijest elektroničkom poštom trebala bi sadržavati internetske poveznice na primjenjivo zakonodavstvo Unije i nacionalno zakonodavstvo.
- (51) Trebalo bi utvrditi točna pravila o odgovornostima agencije eu-LISA za oblikovanje i razvoj informacijskog sustava ETIAS-a te tehničko upravljanje njime. Također bi trebalo utvrditi pravila o odgovornostima Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu, odgovornostima država članica i odgovornostima Europolu u pogledu ETIAS-a. Agencija eu-LISA trebala bi obratiti posebnu pozornost na rizik od povećanja troškova i osigurati dostatno praćenje ugovaratelja.
- (52) Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ primjenjuje se na aktivnosti agencije eu-LISA i Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu kada obavljaju zadaće koje su im povjerene ovom Uredbom.
- (53) Uredba (EU) br. 2016/679 primjenjuje se na obradu osobnih podataka od strane država članica pri primjeni ove Uredbe.
- (54) Ako obradu osobnih podataka od strane država članica radi procjene zahtjevâ provode nadležna tijela u svrhe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela, primjenjuje se Direktiva (EU) 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.
- (55) Direktiva (EU) br. 2016/680 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju provode imenovana tijela država članica u svrhe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela u skladu s ovom Uredbom.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

⁽³⁾ Direktiva (EU) br. 2016/680 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka od strane nadležnih tijela u svrhe sprečavanja, istrage, otkrivanja ili progona kaznenih djela ili izvršavanja kaznenih sankcija i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Okvirne odluke Vijeća 2008/977/PUP (SL L 119, 4.5.2016., str. 89.).

- (56) Neovisna nadzorna tijela osnovana u skladu s Uredbom (EU) 2016/679 trebala bi pratiti zakonitost obrade osobnih podataka od strane država članica, dok bi Europski nadzornik za zaštitu podataka uspostavljen Uredbom (EZ) br. 45/2001 trebao pratiti aktivnosti institucija i tijela Unije u vezi s obradom osobnih podataka. Europski nadzornik za zaštitu podataka i nadzorna tijela trebali bi surađivati u praćenju ETIAS-a.
- (57) Trebalo bi uspostaviti stroga pravila o pristupu središnjem sustavu ETIAS-a i potrebne zaštitne mjere. Također je potrebno predvidjeti da pojedinci imaju prava na pristup osobnim podacima, njihovo ispravljanje, ograničavanje, dopunjavanje, brisanje i na pravnu zaštitu u vezi s osobnim podacima, posebice pravo na sudsku zaštitu i nadzor operacija obrade koji obavljaju javna neovisna tijela.
- (58) Kako bi se procijenili rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije koji bi putnik mogao predstavljati, trebalo bi uspostaviti interoperabilnost informacijskog sustava ETIAS-a i drugih informacijskih sustava EU-a. Interoperabilnost bi trebalo uspostaviti uz puno poštovanje pravne stečevine Unije u području temeljnih prava. Ako se na razini Unije uspostavi centralizirani sustav za utvrđivanje država članica koje posjeduju informacije o osuđujućim presudama protiv državljana trećih zemalja i osoba bez državljanstva, ETIAS bi mu trebao moći slati upite.
- (59) Ova Uredba trebala bi sadržavati jasne odredbe o odgovornosti i pravu na naknadu štete zbog nezakonite obrade osobnih podataka i bilo kojeg drugog djela koje je nespojivo s ovom Uredbom. Takvim odredbama ne bi se trebalo dovoditi u pitanje pravo na naknadu štete od voditelja obrade ili izvršitelja obrade i njihovu odgovornost u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, Direktivom (EU) 2016/680 i Uredbom (EZ) br. 45/2001. Agencija eu-LISA trebala bi biti odgovorna za svaku štetu koju je uzrokovala u svojstvu izvršitelja obrade podataka ako nije ispunila obveze koje su joj izričito nametnute ovom Uredbom ili ako je djelovala izvan zakonitih uputa države članice voditeljice obrade podataka ili protivno njima.
- (60) Djelotvorno praćenje primjene ove Uredbe iziskuje evaluaciju u redovitim vremenskim razmacima. Države članice trebale bi utvrditi pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe i osigurati njihovu provedbu.
- (61) Kako bi se uspostavile tehničke mjere potrebne za primjenu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a:

— radi utvrđivanja zahtjeva u vezi s uslugom sigurnog računa,

— radi utvrđivanja unaprijed utvrđenog popisa kategorija zaposlenja koje se upotrebljavaju u obrascu zahtjeva,

— radi određivanja sadržaja i formata pitanja podnositeljima zahtjeva u vezi s osuđujućim presudama za kaznena djela, boravcima u ratnim područjima ili područjima sukoba i odlukama o napuštanju državnog područja ili odlukama o vraćanju,

— radi određivanja sadržaja i formata dodatnih pitanja za podnositelje zahtjeve koji su odgovorili potvrdno na jedno od pitanja u vezi s osuđujućim presudama za kaznena djela, boravcima u ratnim područjima ili područjima sukoba i odlukama o napuštanju državnog područja ili odlukama o vraćanju te radi određivanja unaprijed utvrđenog popisa odgovora,

— radi utvrđivanja načina plaćanja i postupka naplate naknade za odobrenje putovanja i promjena iznosa te naknade kako bi se odrazilo svako povećanje troškova ETIAS-a,

— radi utvrđivanja sadržaja i formata unaprijed utvrđenog popisa opcija za podnositelje zahtjeva od kojih se zatraži da dostave dodatne informacije ili dokumentaciju,

— radi detaljnijeg definiranja alata za provjeru,

— radi detaljnijeg utvrđivanja rizika za sigurnost, rizika od nezakonitog useljavanja ili visokog rizika od epidemije, koji se trebaju upotrebljavati za uspostavu posebnih pokazatelja rizika,

- radi utvrđivanja vrsta dodatnih informacija u vezi s oznakama koje se mogu dodati u dosje zahtjeva u ETIAS-u, njihovih formata, jezika i razloga za oznake,
 - radi uspostave odgovarajućih zaštitnih mjera s pomoću pravila i postupaka za izbjegavanje sukoba s upozorenjima u drugim informacijskim sustavima te radi utvrđivanja uvjeta, kriterija i trajanja označivanja,
 - radi detaljnijeg definiranja alata koji podnositelji zahtjeva trebaju upotrebljavati za davanje i povlačenje svoje privole,
 - radi produljenja trajanja prijelaznog razdoblja tijekom kojeg nije potrebno odobrenje putovanja te trajanja razdoblja odgode tijekom kojeg će službenici graničnog nadzora pod određenim uvjetima iznimno odobriti ulazak državljanima trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenje putovanja, ali ga ne posjeduju,
 - radi definiranja financijske potpore za države članice za troškove koje imaju za prilagodbu i automatizaciju granične kontrole tijekom provedbe ETIAS-a.
- (62) Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. ⁽¹⁾ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koje se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (63) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti za donošenje detaljnih pravila o:
- obrascu kojim se omogućuje prijavljivanje zlouporaba koje su počinili komercijalni posrednici koje su podnositelji zahtjeva ovlastili za podnošenje zahtjeva u njihovo ime,
 - uvjetima za funkcioniranje javne internetske stranice i aplikacije za mobilne uređaje te detaljnim pravilima o zaštiti podataka i sigurnosti koja se primjenjuju na javne internetske stranice i na aplikaciju za mobilne uređaje,
 - zahtjevima u vezi s formatom osobnih podataka koje treba unijeti u obrazac zahtjeva te parametrima i provjerama koje treba provesti radi osiguravanja potpunosti zahtjeva i usklađenosti tih podataka,
 - zahtjevima, testiranju i radu sredstava za audio- i videokomunikaciju koja se upotrebljavaju za razgovore s podnositeljima zahtjeva, te detaljnim pravilima o zaštiti podataka, sigurnosti i povjerljivosti koja se primjenjuju na takvu komunikaciju,
 - riziku za sigurnost, riziku od nezakonitog useljavanja ili visokom riziku od epidemije, na kojima se trebaju temeljiti posebni pokazatelji rizika,
 - tehničkim specifikacijama ETIAS-ova popisa za praćenje i alata za procjenu koji treba upotrijebiti kako bi se procijenio mogući utjecaj unošenja podataka na ETIAS-ov popis za praćenje na udio zahtjeva koji se obrađuju ručno,
 - obrascu za odbijanje, poništenje ili ukidanje odobrenja putovanja,
 - uvjetima za osiguravanje sigurnog pristupa informacijskom sustavu ETIAS-a za prijevoznike, te pravilima o zaštiti podataka i sigurnosti primjenjivima na taj pristup,
 - sustavu autentifikacije za pristup informacijskom sustavu ETIAS-a za propisno ovlašteno osoblje prijevoznika,
 - rezervnim postupcima koje treba slijediti u slučaju kada prijevoznici zbog tehničkih razloga ne mogu slati upite u informacijski sustav ETIAS-a,

⁽¹⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

- oglednim planovima za nepredvidive situacije u slučaju kada granična tijela zbog tehničkih razloga ne mogu ostvariti uvid u središnji sustav ETIAS-a ili u slučaju kvara ETIAS-a,
- oglednom sigurnosnom planu te oglednom planu kontinuiteta poslovanja i oporavka u slučaju katastrofe u vezi sa sigurnošću obrade osobnih podataka,
- pristupu podacima u informacijskom sustavu ETIAS-a,
- izmjeni i brisanju podataka te brisanju podataka unaprijed,
- čuvanju evidencije i pristupu evidenciji,
- zahtjevima u vezi s učinkovitosti,
- specifikacijama za tehnička rješenja za povezivanje središnjih pristupnih točaka sa središnjim sustavom ETIAS-a,
- mehanizmu, postupcima i tumačenjima usklađenosti kvalitete podataka za podatke sadržane u središnjem sustavu ETIAS-a,
- zajedničkim brošurama za obavješćivanje putnika o obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja,
- radu središnjeg repozitorija koji sadržava podatke isključivo u svrhu izvješćivanja i statistika, te pravilima o zaštiti podataka i sigurnosti koja se primjenjuju na repozitorij, i
- specifikacijama tehničkog rješenja u svrhu olakšavanja prikupljanja statističkih podataka potrebnih za izvješćivanje o djelotvornosti pristupa podacima pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe izvršavanja zakonodavstva.

Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

- (64) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, odnosno uspostavu europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja te definiranje zajedničkih obveza, uvjeta i postupaka za uporabu podataka koji su u njemu pohranjeni, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsežnosti i učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (65) Operativni troškovi i troškovi održavanja informacijskog sustava ETIAS-a, središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a trebali bi se u cijelosti pokrivati prihodima ostvarenima od naknada za odobrenje putovanja. Naknadu bi stoga trebalo prema potrebi prilagoditi s obzirom na troškove koji nastaju.
- (66) Prihod ostvaren plaćanjem naknada za odobrenje putovanja trebalo bi namijeniti za pokrivanje tekućih operativnih troškova i troškova održavanja informacijskog sustava ETIAS-a, središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a. S obzirom na posebnu narav sustava primjereno je taj prihod tretirati kao unutarnji namjenski prihod. Sav prihod preostao nakon što se pokriju navedeni troškovi trebalo bi dodijeliti proračunu Unije.
- (67) Ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje primjena Direktive 2004/38/EZ.
- (68) Ovom se Uredbom poštuju temeljna prava i načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima.
- (69) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola br. 22 o stajalištu Danske, priloženog UEU-u i UFEU-u, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje. S obzirom na to da ova Uredba predstavlja daljnji razvoj schengenske pravne stečevine, Danska, u skladu s člankom 4. navedenog protokola, u roku od šest mjeseci nakon što Vijeće odluči o ovoj Uredbi odlučuje hoće li je provesti u svojem nacionalnom pravu.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (70) Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojima Ujedinjena Kraljevina ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2000/365/EZ ⁽¹⁾; Ujedinjena Kraljevina stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (71) Ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u kojima Irska ne sudjeluje, u skladu s Odlukom Vijeća 2002/192/EZ ⁽²⁾; Irska stoga ne sudjeluje u donošenju ove Uredbe te ona za nju nije obvezujuća niti se na nju primjenjuje.
- (72) U pogledu Islanda i Norveške ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ⁽³⁾, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke Vijeća 1999/437/EZ ⁽⁴⁾.
- (73) U pogledu Švicarske ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ⁽⁵⁾, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/146/EZ ⁽⁶⁾ i s člankom 3. Odluke Vijeća 2008/149/PUP ⁽⁷⁾.
- (74) U pogledu Lihtenštajna ova Uredba predstavlja razvoj odredaba schengenske pravne stečevine u smislu Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine ⁽⁸⁾, koje pripadaju području iz članka 1. točke A Odluke 1999/437/EZ u vezi s člankom 3. Odluke Vijeća 2011/350/EU ⁽⁹⁾ i člankom 3. Odluke Vijeća 2011/349/EU ⁽¹⁰⁾.
- (75) Kako bi se utvrdili modaliteti u vezi s financijskim doprinosom trećih zemalja pridruženih provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, trebalo bi sklopiti dodatne aranžmane između Unije i tih zemalja u skladu s relevantnim odredbama njihovih sporazuma o pridruživanju. Takvi aranžmani trebali bi predstavljati međunarodne sporazume u smislu članka 218. UFEU-a.

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 2000/365/EZ od 29. svibnja 2000. o zahtjevu Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 131, 1.6.2000., str. 43.).

⁽²⁾ Odluka Vijeća 2002/192/EZ od 28. veljače 2002. o zahtjevu Irske za sudjelovanje u pojedinim odredbama schengenske pravne stečevine (SL L 64, 7.3.2002., str. 20.).

⁽³⁾ SL L 176, 10.7.1999., str. 36.

⁽⁴⁾ Odluka Vijeća 1999/437/EZ od 17. svibnja 1999. o određenim aranžmanima za primjenu Sporazuma sklopljenog između Vijeća Europske unije i Republike Islanda i Kraljevine Norveške o pridruživanju tih dviju država provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 176, 10.7.1999., str. 31.).

⁽⁵⁾ SL L 53, 27.2.2008., str. 52.

⁽⁶⁾ Odluka Vijeća 2008/146/EZ od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 1.).

⁽⁷⁾ Odluka Vijeća 2008/149/PUP od 28. siječnja 2008. o sklapanju, u ime Europske unije, Sporazuma između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine (SL L 53, 27.2.2008., str. 50.).

⁽⁸⁾ SL L 160, 18.6.2011., str. 21.

⁽⁹⁾ Odluka Vijeća 2011/350/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pristupanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, u vezi s ukidanjem kontrola na unutarnjim granicama i kretanju osoba, u ime Europske unije (SL L 160, 18.6.2011., str. 19.).

⁽¹⁰⁾ Odluka Vijeća 2011/349/EU od 7. ožujka 2011. o sklapanju u ime Europske unije Protokola između Europske unije, Europske zajednice, Švicarske Konfederacije i Kneževine Lihtenštajna o pristupanju Kneževine Lihtenštajna Sporazumu između Europske unije, Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o pridruživanju Švicarske Konfederacije provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine, posebno u odnosu na pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima i policijsku suradnju (SL L 160, 18.6.2011., str. 1.).

- (76) Kako bi se ova Uredba uklopila u postojeći pravni okvir i odrazile potrebne operativne promjene povezane s agencijom eu-LISA-om i Agencijom za europsku graničnu i obalnu stražu, uredbe (EU) br. 1077/2011 ⁽¹⁾, (EU) br. 515/2014 ⁽²⁾, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 ⁽³⁾ i (EU) 2017/2226 ⁽⁴⁾ Europskog parlamenta i Vijeća trebalo bi izmijeniti.
- (77) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 te je on dao mišljenje 6. ožujka 2017. ⁽⁵⁾,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom Uredbom uspostavlja se „europski sustav za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja” (ETIAS) za državljane trećih zemalja izuzete od obveze posjedovanja vize kada prelaze vanjske granice („obveza posjedovanja vize”), kojim će se omogućiti procjena bi li prisutnost tih državljana trećih zemalja na državnom području država članica predstavljala rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije. U tu svrhu uvodi se odobrenje putovanja te se utvrđuju uvjeti i postupci za izdavanje ili odbijanje tog odobrenja.

2. Ovom Uredbom utvrđuju se uvjeti pod kojima imenovana tijela država članica i Europol mogu ostvariti uvid u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a u svrhe sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela u njihovoj nadležnosti.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova Uredba primjenjuje se na sljedeće kategorije državljana trećih zemalja:
- (a) državljane trećih zemalja navedenih u Prilogu II. Uredbi Vijeća (EZ) br. 539/2001 ⁽⁶⁾ koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize za planirani boravak na državnom području država članica koji nije dulji od 90 dana tijekom bilo kojeg razdoblja od 180 dana;
 - (b) osobe izuzete od obveze posjedovanja vize u skladu s člankom 4. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 539/2001 za planirani boravak na državnom području država članica koji nije dulji od 90 dana tijekom bilo kojeg razdoblja od 180 dana;
 - (c) državljane trećih zemalja koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize i koji ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - i. članovi su obitelji građanina Unije na koje se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ ili državljanina treće zemlje koji ima pravo na slobodno kretanje jednakovrijedno onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane; i
 - ii. nisu nositelji boravišne iskaznice u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišne dozvole u skladu s Uredbom (EZ) br. 1030/2002.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1077/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (SL L 286, 1.11.2011., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 515/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o uspostavljanju, u okviru Fonda za unutarnju sigurnost, instrumenta za financijsku potporu u području vanjskih granica i viza i stavljanju izvan snage Odluke br. 574/2007/EZ (SL L 150, 20.5.2014., str. 143.).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2016/1624 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. rujna 2016. o europskoj graničnoj i obalnoj straži i o izmjeni Uredbe (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 863/2007 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbe Vijeća (EZ) br. 2007/2004 i Odluke Vijeća 2005/267/EZ (SL L 251, 16.9.2016., str. 1.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) 2017/2226 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2017. o uspostavi sustava ulaska/izlaska (EES) za registraciju podataka o ulasku i izlasku te podataka o odbijanju ulaska za državljane trećih zemalja koji prelaze vanjske granice država članica i određivanju uvjeta za pristup EES-u za potrebe izvršavanja zakonodavstva te o izmjeni Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i uredbi (EZ) br. 767/2008 i (EU) br. 1077/2011 (SL L 327, 9.12.2017., str. 20.).

⁽⁵⁾ SL C 162, 23.5.2017., str. 9.

⁽⁶⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 539/2001 od 15. ožujka 2001. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva (SL L 81, 21.3.2001., str. 1.).

2. Ova Uredba ne primjenjuje se na:
- (a) izbjeglice ili osobe bez državljanstva ili druge osobe koje nisu državljani ni jedne zemlje, koje borave u državi članici i koje su nositelji putne isprave koju je izdala ta država članica;
 - (b) državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji građanina Unije na koje se primjenjuje Direktiva 2004/38/EZ i koji su nositelji boravišne iskaznice u skladu s tom direktivom;
 - (c) državljane trećih zemalja koji su članovi obitelji državljanina treće zemlje koji ima pravo na slobodno kretanje jednakovrijedno onom građana Unije na temelju sporazuma između Unije i njezinih država članica, s jedne strane, i treće zemlje, s druge strane, i koji imaju boravišnu iskaznicu u skladu s Direktivom 2004/38/EZ ili boravišnu dozvolu u skladu s Uredbom (EZ) br. 1030/2002;
 - (d) nositelje boravišnih dozvola iz članka 2. točke 16. Uredbe (EU) 2016/399;
 - (e) nositelje jedinstvenih viza;
 - (f) nositelje nacionalnih viza za dugotrajni boravak;
 - (g) državljane Andore, Monaka i San Marina i nositelje putovnice koju je izdala Država Vatikanskog Grada ili Sveta Stolica;
 - (h) državljane trećih zemalja koji su nositelji dozvole za pogranični promet koju su izdale države članice u skladu s Uredbom (EZ) br. 1931/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ kada takvi nositelji ostvaruju svoje pravo u kontekstu režima pograničnog prometa;
 - (i) osobe ili kategorije osoba iz članka 4. stavka 1. točaka od (a) do (f) Uredbe (EZ) br. 539/2001;
 - (j) državljane trećih zemalja koji su nositelji diplomatskih ili službenih putovnica koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize u skladu s međunarodnim sporazumom koji su sklopile Unija i treća zemlja;
 - (k) osobe koje podliježu obvezi posjedovanja vize u skladu s člankom 4. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 539/2001;
 - (l) državljane trećih zemalja koji ostvaruju svoje pravo na mobilnost u skladu s Direktivom 2014/66/EU ⁽²⁾ ili Direktivom (EU) 2016/801 ⁽³⁾ Europskog parlamenta i Vijeća.

Članak 3.

Definicije

1. Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:
- 1. „vanjske granice” znači vanjske granice kako su definirane u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) 2016/399;
 - 2. „izvršavanje zakonodavstva” znači sprečavanje, otkrivanje ili istraga kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela;
 - 3. „kontrola druge linije” znači kontrola druge linije kako je definirana u članku 2. točki 13. Uredbe (EU) 2016/399;
 - 4. „granično tijelo” znači službenik graničnog nadzora raspoređen u skladu s nacionalnim pravom za provođenje granične kontrole kako je definirana u članku 2. točki 11. Uredbe (EU) 2016/399;
 - 5. „odobrenje putovanja” znači odluka izdana u skladu s ovom Uredbom koja se zahtijeva od državljanina trećih zemalja iz članka 2. stavka 1. ove Uredbe kako bi ispunili uvjet ulaska utvrđen u članku 6. stavku 1. točki (b) Uredbe (EU) 2016/399, i u kojoj se navodi:
 - (a) da nisu utvrđene činjenične naznake ni opravdane osnove utemeljene na činjeničnim naznakama zbog kojih bi se moglo smatrati da prisutnost osobe na državnom području država članica predstavlja ili će predstavljati rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije;

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1931/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju pravila o pograničnom prometu na vanjskim kopnenim granicama država članica te o izmjeni odredaba Schengenske konvencije (SL L 405, 30.12.2006., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2014/66/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljanina trećih zemalja u okviru premještanja unutar društva (SL L 157, 27.5.2014., str. 1.).

⁽³⁾ Direktiva (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljanina trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova au pair (SL L 132, 21.5.2016., str. 21.).

- (b) da nisu utvrđene činjenične naznake ni opravdane osnove utemeljene na činjeničnim naznakama zbog kojih bi se moglo smatrati da prisutnost osobe na državnom području država članica predstavlja ili će predstavljati rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije, iako i dalje postoji sumnja u pogledu postojanja dostatnih razloga za odbijanje odobrenja putovanja, u skladu s člankom 36. stavkom 2.;
- (c) ako su utvrđene činjenične naznake na osnovi kojih bi se moglo smatrati da prisutnost osobe na državnom području država članica predstavlja ili će predstavljati rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije, to da je područna valjanost odobrenja ograničena u skladu s člankom 44. ili
- (d) ako su utvrđene činjenične naznake na osnovi kojih bi se moglo smatrati da prisutnost osobe na državnom području država članica predstavlja ili će predstavljati rizik za sigurnost, to da je u vezi s putnikom uneseno upozorenje u SIS o osobama radi skrivenih provjera ili namjenskih provjera ili upozorenje u SIS o osobama za koje se traži uhićenje radi predaje na temelju europskog uhiđenog naloga ili za koje se traži uhićenje radi izručenja, u svrhu potpore ciljevima SIS-a iz članka 4. točke (e).
6. „rizik za sigurnost” znači rizik od prijetnje javnom poretku, unutarnjoj sigurnosti ili međunarodnim odnosima za bilo koju od država članica;
 7. „rizik od nezakonitog useljavanja” znači rizik od toga da državljanin treće zemlje ne ispunjava uvjete ulaska i boravka utvrđene u članku 6. Uredbe (EU) 2016/399;
 8. „visok rizik od epidemije” znači svaka bolest koja može izazvati epidemiju prema definiciji iz Međunarodnih zdravstvenih propisa Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) ili Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (ECDC) te druge infektivne bolesti ili zarazne parazitske bolesti ako su predmetom odredaba o zaštiti koje se primjenjuju na državljane država članica;
 9. „podnositelj zahtjeva” znači bilo koji državljanin treće zemlje iz članka 2. koji je podnio zahtjev za odobrenje putovanja;
 10. „putna isprava” znači putovnica ili neka druga ekvivalentna isprava na temelju koje njezin nositelj ima pravo prelaziti vanjske granice i u koju se može staviti viza;
 11. „kratkotrajni boravak” znači boravci na državnom području država članica u smislu članka 6. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/399;
 12. „osoba koja je prekoračila trajanje dopuštenog boravka” znači državljanin treće zemlje koji ne ispunjava ili više ne ispunjava uvjete u pogledu trajanja svojeg kratkotrajnog boravka na državnom području država članica;
 13. „aplikacija za mobilne uređaje” znači softverska aplikacija dizajnirana za rad na mobilnim uređajima kao što su pametni telefoni i tablet računala;
 14. „pogodak” znači postojanje podudarnosti utvrđene uspoređivanjem osobnih podataka zabilježenih u dosjeu zahtjeva u središnjem sustavu ETIAS-a s posebnim pokazateljima rizika iz članka 33. ili s osobnim podacima koji se nalaze u bilješci, dosjeu ili upozorenju registriranom u središnjem sustavu ETIAS-a, u drugom informacijskom sustavu EU-a ili bazama podataka navedenima u članku 20. stavku 2. („informacijski sustavi EU-a”), u podacima Europol-a ili u Interpolovoj bazi podataka u koju je središnji sustav ETIAS-a poslao upit;
 15. „kazneno djelo terorizma” znači kazneno djelo koje odgovara ili je istovjetno jednom od kaznenih djela iz Direktive (EU) 2017/541;
 16. „teško kazneno djelo” znači kazneno djelo koje odgovara ili je istovjetno jednom od kaznenih djela iz članka 2. stavka 2. Okvirne odluke 2002/584/PUP ako je prema nacionalnom pravu kažnjivo najvišom kaznom zatvora ili mjerom oduzimanja slobode od najmanje tri godine;
 17. „podaci Europol-a” znači osobni podaci koje obrađuje Europol u svrhu iz članka 18. stavka 2. točke (a) Uredbe (EU) 2016/794;
 18. „s elektroničkim potpisom” znači potvrda suglasnosti označivanjem odgovarajućeg polja u obrascu zahtjeva ili zahtjevu za privolu;
 19. „maloljetnik” znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva mlađa od 18 godina;

20. „konzulat” znači diplomatska misija ili konzularni ured države članice kako je definirano u Bečkoj konvenciji o konzularnim odnosima od 24. travnja 1963.;
21. „imenovano tijelo” znači tijelo koje je imenovala država članica na temelju članka 50. i koje je odgovorno za sprečavanje, otkrivanje ili istragu kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela;
22. „tijelo nadležno za imigraciju” znači nadležno tijelo odgovorno, u skladu s nacionalnim pravom, za jedno ili više od sljedećeg:
- (a) provjeru unutar državnog područja država članica toga jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak na državno područje država članica ili boravak na tom državnom području;
 - (b) ispitivanje uvjeta i donošenje odluka povezanih s boravištem državljana trećih zemalja na državnom području država članica ako to tijelo ne predstavlja „tijelo odlučivanja” kako je definirano u članku 2. točki (f) Direktive 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i, kada je to relevantno, pružanje savjeta u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 377/2004 ⁽²⁾;
 - (c) vraćanje državljana trećih zemalja u treću zemlju koja je matična zemlja ili zemlja tranzita.
2. Pojmovi definirani u članku 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 imaju isto značenje u ovoj Uredbi ako osobne podatke obrađuju Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu i agencija eu-LISA.
3. Pojmovi definirani u članku 4. Uredbe (EU) 2016/679 imaju isto značenje u ovoj Uredbi ako osobne podatke obrađuju tijela država članica u svrhe utvrđene u članku 4. točkama od (a) do (e) ove Uredbe.
4. Pojmovi definirani u članku 3. Direktive (EU) 2016/680 imaju isto značenje u ovoj Uredbi ako osobne podatke obrađuju tijela država članica u svrhe utvrđene u članku 4. točki (f) ove Uredbe.

Članak 4.

Ciljevi ETIAS-a

Pružanjem potpore nadležnim tijelima država članica ETIAS:

- (a) doprinosi visokom stupnju sigurnosti omogućavanjem detaljne procjene toga predstavljaju li podnositelji zahtjeva rizik za sigurnost prije njihova dolaska na granične prijelaze na vanjskim granicama kako bi se utvrdilo postoje li činjenične naznake ili opravdane osnove utemeljene na činjeničnim naznakama zbog kojih se može zaključiti da prisutnost dotične osobe na državnom području država članica predstavlja rizik za sigurnost;
- (b) doprinosi sprečavanju nezakonitog useljavanja omogućavanjem procjene toga predstavljaju li podnositelji zahtjeva rizik od nezakonitog useljavanja prije njihova dolaska na granične prijelaze na vanjskim granicama;
- (c) doprinosi zaštiti javnog zdravlja omogućavanjem procjene toga predstavlja li podnositelj zahtjeva visok rizik od epidemije u smislu članka 3. stavka 1. točke 8. prije njegova dolaska na granične prijelaze na vanjskim granicama;
- (d) pojačava djelotvornost graničnih kontrola;
- (e) podržava ciljeve SIS-a povezane s upozorenjima o državljanima trećih zemalja kojima je odbijen ulazak i boravak, upozorenjima o osobama za koje se traži uhićenje radi predaje ili izručenja, upozorenjima o nestalim osobama, upozorenjima o osobama koje se traže zbog sudjelovanja u sudskom postupku i upozorenjima o osobama radi skrivenih ili namjenskih provjera;
- (f) doprinosi sprečavanju, otkrivanju i istrazi kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.

⁽¹⁾ Direktiva 2013/32/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o zajedničkim postupcima za priznavanje i oduzimanje međunarodne zaštite (SL L 180, 29.6.2013., str. 60.).

⁽²⁾ Uredba Vijeća (EZ) br. 377/2004 od 19. veljače 2004. o uspostavi mreže časnika za vezu zaduženih za imigraciju (SL L 64, 2.3.2004., str. 1.).

Članak 5.

Opća struktura ETIAS-a

ETIAS se sastoji od:

- (a) informacijskog sustava ETIAS-a kako je navedeno u članku 6.;
- (b) središnje jedinice ETIAS-a kako je navedeno u članku 7.;
- (c) nacionalnih jedinica ETIAS-a kako je navedeno u članku 8.

Članak 6.

Uspostava i tehnička struktura informacijskog sustava ETIAS-a

1. Informacijski sustav ETIAS-a razvija Agencija za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde („eu-LISA“) i osigurava tehničko upravljanje njime.

2. Informacijski sustav ETIAS-a sastoji se od:

- (a) središnjeg sustava ETIAS-a, uključujući ETIAS-ov popis za praćenje iz članka 34.;
- (b) nacionalnog jedinstvenog sučelja (engl. National Uniform Interface, NUI) u svakoj državi članici, utemeljenog na zajedničkim i jednakim tehničkim specifikacijama za sve države članice, kojim se omogućuje povezivanje središnjeg sustava ETIAS-a s nacionalnim infrastrukturnama na granicama i središnjim pristupnim točkama u državama članicama iz članka 50. stavka 2. na siguran način;
- (c) komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava ETIAS-a i nacionalnih jedinstvenih sučelja koja mora biti sigurna i šifrirana;
- (d) sigurne komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava ETIAS-a i informacijskih sustava iz članka 11.;
- (e) javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje;
- (f) usluge elektroničke pošte;
- (g) usluge sigurnog računa kojom se omogućuje podnositeljima zahtjeva da dostave dodatne informacije ili dokumentaciju koji se zahtijevaju;
- (h) alata za provjeru za podnositelje zahtjeva;
- (i) alata kojim se podnositeljima zahtjeva omogućuje davanje ili povlačenje njihove privole za dodatno razdoblje zadržavanja njihova dosjea zahtjeva;
- (j) alata kojim se Europolu i državama članicama omogućuje procjena mogućeg utjecaja unošenja novih podataka o udjelu zahtjeva koji se ručno obrađuju na ETIAS-ov popis za praćenje;
- (k) portala za prijevoznike;
- (l) sigurne mrežne usluge kojom se omogućuje središnjem sustavu ETIAS-a da komunicira s javnim internetskim stranicama, aplikacijom za mobilne uređaje, uslugama elektroničke pošte, uslugom sigurnog računa, portalom za prijevoznike, alatom za provjeru za podnositelje zahtjeva, alatom za davanje privole za podnositelje zahtjeva, posrednikom za plaćanje i Interpolovim bazama podataka;
- (m) softvera kojim se središnjoj jedinici ETIAS-a i nacionalnim jedinicama ETIAS-a omogućuje obrada zahtjeva i upravljanje savjetovanjima s drugim nacionalnim jedinicama ETIAS-a kako je navedeno u članku 28. i s Europolom kako je navedeno u članku 29.;
- (n) središnjeg repozitorija podataka u svrhe izvješćivanja i u statističke svrhe.

3. Središnji sustav ETIAS-a, nacionalna jedinstvena sučelja, mrežna usluga, portal za prijevoznike i komunikacijska infrastruktura ETIAS-a, u mjeri u kojoj je to tehnički moguće, dijele i ponovno upotrebljavaju komponente računalne opreme i softvera središnjeg sustava EES-a, nacionalnih jedinstvenih sučelja EES-a, mrežne usluge EES-a i komunikacijske infrastrukture EES-a iz Uredbe (EU) 2017/2226.

4. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. kako bi utvrdila zahtjeve u vezi s uslugom sigurnog računa iz stavka 2. točke (g) ovog članka.

Članak 7.

Središnja jedinica ETIAS-a

1. Središnja jedinica ETIAS-a osniva se u okviru Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu.
2. Središnja jedinica ETIAS-a operativna je 24 sata dnevno 7 dana u tjednu. Ima sljedeće odgovornosti:
 - (a) u slučajevima kada je automatiziranim postupkom obrade zahtjeva dobiven pogodak, provjeru, u skladu s člankom 22., toga podudaraju li se osobni podaci podnositelja zahtjeva s osobnim podacima osobe koja je aktivirala taj pogodak u središnjem sustavu ETIAS-a, uključujući ETIAS-ov popis za praćenje iz članka 34., u bilo kojem od informacijskih sustava EU-a u koje je ostvaren uvid, u podacima Europolu, u bilo kojoj od Interpolovih baza podataka iz članka 12., ili u posebnim pokazateljima rizika iz članka 33., te ako se podudarnost potvrdi ili ako i dalje postoje sumnje, pokretanje ručne obrade zahtjeva kako je navedeno u članku 26.;
 - (b) osiguravanje da su podaci koje ona unosi u dosjee zahtjeva ažurirani u skladu s odgovarajućim odredbama članka 55. i 64.;
 - (c) definiranje, uspostavu, prethodnu procjenu, provedbu, naknadnu evaluaciju, revidiranje i brisanje posebnih pokazatelja rizika kako je navedeno u članku 33. nakon savjetovanja s Odborom ETIAS-a za provjere;
 - (d) osiguravanje toga da provjere provedene u skladu s člankom 22. i pripadajući rezultati budu zabilježeni u dosjeima zahtjeva;
 - (e) obavljanje redovitih revizija obrade zahtjeva i provedbe članka 33., uključujući redovitom procjenom njihova utjecaja na temeljna prava, posebice u pogledu privatnosti i zaštite osobnih podataka;
 - (f) kada je to potrebno, navođenje država članica odgovornih za ručnu obradu zahtjeva, kako je navedeno u članku 25. stavku 2.;
 - (g) u slučaju tehničkih problema ili nepredviđenih okolnosti, olakšavanje, kada je to potrebno, savjetovanja među državama članicama iz članka 28. i savjetovanja između odgovorne države članice i Europolu iz članka 29.;
 - (h) obavješćivanje prijevoznika u slučaju kvara informacijskog sustava ETIAS-a kako je navedeno u članku 46. stavku 1.;
 - (i) obavješćivanje nacionalnih jedinica ETIAS-a država članica o kvaru informacijskog sustava ETIAS-a kako je navedeno u članku 48. stavku 1.;
 - (j) obradu zahtjeva Europolu za ostvarivanje uvida u podatke u središnjem sustavu ETIAS-a kako je navedeno u članku 53.;
 - (k) pružanje svih relevantnih informacija široj javnosti u vezi sa zahtjevima za odobrenje putovanja kako je navedeno u članku 71.;
 - (l) suradnju s Komisijom u pogledu informativne kampanje iz članka 72.;
 - (m) pružanje potpore u pisanom obliku putnicima koji su se susreli s problemima pri ispunjavanju obrasca zahtjeva i zatražili pomoć putem standardnoga kontaktnog obrasca; vođenje popisa čestih pitanja i odgovora koji je dostupan na internetu;
 - (n) osiguravanje daljnjeg postupanja i redovito izvješćivanje Komisije o prijavljenim zlouporabama koje su počinili strani komercijalni posrednici kako je navedeno u članku 15. stavku 5.
3. Središnja jedinica ETIAS-a objavljuje godišnje izvješće o radu. To izvješće sadržava:
 - (a) statističke podatke o:
 - i. broju odobrenja putovanja koje je automatski izdao središnji sustav ETIAS-a;
 - ii. broju zahtjeva koje je provjerila središnja jedinica ETIAS-a;

- iii. broju ručno obrađenih zahtjeva po državi članici;
- iv. broju odbijenih zahtjeva razvrstanih prema trećim zemljama i osnovama za odbijanje;
- v. mjeri u kojoj su ispunjeni rokovi iz članka 22. stavka 6. i članaka 27., 30. i 32.

(b) općenite informacije o funkcioniranju središnje jedinice ETIAS-a, njezinim aktivnostima kako su utvrđene u ovom članku i informacije o aktualnim trendovima i izazovima koji utječu na obavljanje njezinih zadaća.

Godišnje izvješće o aktivnostima dostavlja se Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji do 31. ožujka sljedeće godine.

Članak 8.

Nacionalne jedinice ETIAS-a

1. Svaka država članica imenuje jedno nadležno tijelo nacionalnom jedinicom ETIAS-a.
2. Nacionalne jedinice ETIAS-a odgovorne su za:
 - (a) ispitivanje zahtjeva za odobrenje putovanja i odlučivanje o njima kada je automatiziranim postupkom obrade zahtjeva dobiven pogodak te je središnja jedinica ETIAS-a pokrenula ručnu obradu zahtjeva;
 - (b) osiguravanje toga da zadaće obavljene u skladu s točkom (a) i pripadajući rezultati budu zabilježeni u dosjeima zahtjeva;
 - (c) osiguravanje toga da podaci koje unose u dosjee zahtjeva budu ažurirani u skladu s odgovarajućim odredbama članaka 55. i 64.;
 - (d) odlučivanje o izdavanju odobrenja putovanja s ograničenom područnom valjanošću kako je navedeno u članku 44.;
 - (e) osiguravanje koordinacije s drugim nacionalnim jedinicama ETIAS-a i Europolom u pogledu zahtjevâ za savjetovanje iz članaka 28. i 29.;
 - (f) pružanje informacija podnositeljima zahtjeva o postupku koji treba provoditi u slučaju žalbe na temelju članka 37. stavka 3.;
 - (g) poništavanje i ukidanje odobrenja putovanja kako je navedeno u člancima 40. i 41.
3. Države članice osiguravaju nacionalnim jedinicama ETIAS-a odgovarajuće resurse za obavljanje njihovih zadaća u skladu s rokovima utvrđenima u ovoj Uredbi.

Članak 9.

Odbor ETIAS-a za provjere

1. Odbor ETIAS-a za provjere koji ima savjetodavnu funkciju osniva se u okviru Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu. Sastavljen je od predstavnika svake nacionalne jedinice ETIAS-a, Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu i Europola.
2. S Odborom ETIAS-a za provjere savjetuju se:
 - (a) središnja jedinica ETIAS-a, o definiranju, uspostavi, prethodnoj procjeni, provedbi, naknadnoj evaluaciji, revidiranju i brisanju posebnih pokazatelja rizika iz članka 33.;
 - (b) države članice, o provedbi ETIAS-ova popisa za praćenje iz članka 34.;
 - (c) Europol o provedbi ETIAS-ova popisa za praćenje iz članka 34.
3. Odbor ETIAS-a za provjere utvrđuje mišljenja, smjernice, preporuke i najbolju praksu za potrebe iz stavka 2. Pri izdavanju preporuka Odbor ETIAS-a za provjere uzima u obzir preporuke koje je izdao Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava.
4. Odbor ETIAS-a za provjere sastaje se prema potrebi, a najmanje dva puta godišnje. Troškove njegovih sastanaka snosi te je za njihovu organizaciju zadužena Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu.

5. Odbor ETIAS-a za provjere može se savjetovati sa Savjetodavnim odborom ETIAS-a za temeljna prava o specifičnim pitanjima u vezi s temeljnim pravima, osobito u pogledu zaštite privatnosti, zaštite osobnih podataka i nediskriminacije.
6. Odbor ETIAS-a za provjere na svojem prvom sastanku donosi poslovnik običnom većinom glasova svojih članova.

Članak 10.

Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava

1. Osniva se neovisan Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava koji ima savjetodavnu funkciju i funkciju ocjenjivanja. Ne dovodeći u pitanje njihovu nadležnost i neovisnost, sastavljen je od službenika za temeljna prava Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu, jednog predstavnika savjetodavnog foruma za temeljna prava Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu, jednog predstavnika Europskog nadzornika za zaštitu podataka, jednog predstavnika Europskog odbora za zaštitu podataka osnovanog Uredbom (EU) 2016/679 i jednog predstavnika Agencije Europske unije za temeljna prava.

2. Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava provodi redovita ocjenjivanja i izdaje preporuke Odboru ETIAS-a za provjere o utjecaju obrade zahtjeva i provedbe članka 33. na temeljna prava, osobito u pogledu zaštite privatnosti, zaštite osobnih podataka i nediskriminacije.

Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava također podupire Odbor ETIAS-a za provjere u obavljanju njegovih zadaća kada se taj odbor savjetuje sa Savjetodavnim odborom ETIAS-a o specifičnim pitanjima u vezi s temeljnim pravima, osobito u pogledu zaštite privatnosti, zaštite osobnih podataka i nediskriminacije.

Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava ima pristup revizijama iz članka 7. stavka 2. točke (e).

3. Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava sastaje se prema potrebi, a najmanje dva puta godišnje. Troškove njegovih sastanaka snosi te je za njihovu organizaciju zadužena Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu. Njegovi sastanci održavaju se u objektima Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu. Tajništvo za njegove sastanke osigurava Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu. Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava na svojem prvom sastanku donosi poslovnik običnom većinom glasova svojih članova.

4. Jedan predstavnik Savjetodavnog odbora ETIAS-a za temeljna prava poziva se da prisustvuje sastancima Odbora ETIAS-a za provjere u savjetodavnoj ulozi. Članovi Savjetodavnog odbora ETIAS-a za temeljna prava imaju pristup informacijama i dosjeima Odbora ETIAS-a za provjere.

5. Savjetodavni odbor ETIAS-a za temeljna prava izrađuje godišnje izvješće. Izvješće se objavljuje.

Članak 11.

Interoperabilnost s drugim informacijskim sustavima EU-a

1. Uspostavlja se interoperabilnost informacijskog sustava ETIAS-a, drugih informacijskih sustava EU-a i podataka Europolu radi omogućivanja provjere iz članka 20.

2. Izmjene pravnih akata kojima se uspostavljaju informacijski sustavi EU-a koje su potrebne za uspostavu njihove interoperabilnosti s ETIAS-om, kao i dodavanje odgovarajućih odredaba u ovoj Uredbi, predmetom su zasebnog pravnog instrumenta.

Članak 12.

Postavljanje upita Interpolovim bazama podataka

Središnji sustav ETIAS-a postavlja upite Interpolovoj bazi podataka o ukradenim i izgubljenim putnim ispravama (SLTD) i Interpolovoj bazi podataka o putnim ispravama povezanim s obavijestima (TDAWN). Svi upiti i provjere provode se na način da se unositelju Interpolova upozorenja ne otkrije nijedna informacija.

Članak 13.

Pristup podacima pohranjenima u ETIAS-u

1. Informacijskom sustavu ETIAS može pristupiti isključivo propisno ovlašteno osoblje središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a.

2. Pristup graničnih tijela središnjem sustavu ETIAS-a u skladu s člankom 47. ograničen je na pretraživanje središnjeg sustava ETIAS-a radi dobivanja statusa odobrenja putovanja putnika koji se nalazi na graničnom prijelazu na vanjskim granicama i na podatke iz članka 47. stavka 2. točaka (a), (c) i (d). Osim toga, granična tijela obavješćuju se automatski o oznakama iz članka 36. stavaka 2. i 3. i o razlozima za te oznake.

Kada se, iznimno, u skladu s oznakom preporučuje kontrola druge linije na granici ili su potrebne dodatne provjere u svrhu kontrole druge linije, granična tijela pristupaju središnjem sustavu ETIAS-a kako bi dobila dodatne informacije predviđene u članku 39. stavku 1. točki (e) ili članku 44. stavku 6. točki (f).

3. Pristup prijevoznika informacijskom sustavu ETIAS-a u skladu s člankom 45. ograničen je na slanje upita informacijskom sustavu ETIAS-a radi dobivanja statusa odobrenja putovanja putnika.

4. Pristup tijela nadležnih za imigraciju središnjem sustavu ETIAS-a u skladu s člankom 49. ograničen je na dobivanje statusa odobrenja putovanja putnika koji se nalazi na državnom području države članice i na određene podatke kako je navedeno u tom članku.

Pristup tijela nadležnih za imigraciju središnjem sustavu ETIAS-a u skladu s člankom 65. stavkom 3. ograničen je na podatke iz tog članka.

5. Svaka država članica imenuje nadležna nacionalna tijela iz stavaka 1., 2. i 4. ovog članka te bez odgode dostavlja popis tih tijela agenciji eu-LISA, u skladu s člankom 87. stavkom 2. U tom se popisu točno naznačuje u koju svrhu propisno ovlašteno osoblje svakog tijela ima pristup podacima u informacijskom sustavu ETIAS-a u skladu sa stavcima 1., 2. i 4. ovog članka.

Članak 14.

Nediskriminacija i temeljna prava

Obradom osobnih podataka u okviru informacijskog sustava ETIAS-a koju obavlja bilo koji korisnik ne smije se uzrokovati diskriminacija državljana trećih zemalja na osnovi spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih osobina, jezika, religije ili uvjerenja, političkih ili bilo kakvih drugih mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije. Njome se moraju potpuno poštovati ljudsko dostojanstvo i integritet te temeljna prava, uključujući pravo na poštovanje privatnog života i pravo na zaštitu osobnih podataka. Posebna pozornost posvećuje se djeci, starijim osobama i osobama s invaliditetom. Najbolji interesi djeteta moraju biti na prvom mjestu.

POGLAVLJE II.

ZAHTJEV

Članak 15.

Praktični mehanizmi za podnošenje zahtjeva

1. Podnositelji zahtjeva podnose zahtjev popunjavanjem internetskog obrasca zahtjeva putem za to predviđenih javnih internetskih stranicama ili putem aplikacije za mobilne uređaje dovoljno unaprijed prije planiranog putovanja ili, ako se već nalaze na državnom području država članica, prije isteka postojećeg odobrenja putovanja koje posjeduju.

2. Nositelji odobrenja putovanja mogu podnijeti zahtjev za novo odobrenje putovanja najranije 120 dana prije isteka odobrenja putovanja.

Središnji sustav ETIAS-a 120 dana prije isteka odobrenja putovanja putem usluge elektroničke pošte automatski obavješćuje nositelja tog odobrenja putovanja o:

(a) datumu isteka odobrenja putovanja;

(b) mogućnosti podnošenja zahtjeva za novo odobrenje putovanja;

(c) obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja tijekom cijelog trajanja kratkotrajnog boravka na državnom području država članica.

3. Sve obavijesti podnositelju zahtjeva za potrebe njegova zahtjeva za odobrenje putovanja šalju se na adresu elektroničke pošte koju je podnositelj zahtjeva naveo u obrascu zahtjeva kako je navedeno u članku 17. stavku 2. točki (g).

4. Zahtjeve mogu podnositi podnositelj zahtjeva ili osoba ili komercijalni posrednik koje je podnositelj zahtjeva ovlastio za podnošenje zahtjeva u njegovo ime.

5. Komisija provedbenim aktom donosi obrazac kojim se omogućuje prijavljivanje zlouporaba koje su počinili strani komercijalni posrednici iz stavka 4. ovog članka. Taj obrazac mora biti dostupan putem za to predviđenih javnih internetskih stranica ili putem aplikacije za mobilne uređaje iz stavka 1. ovog članka. Takvi popunjeni obrasci šalju se središnjoj jedinici ETIAS-a, koja poduzima odgovarajuće mjere, između ostalog redovitim izvješćivanjem Komisije. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

Članak 16.

Javne internetske stranice i aplikacija za mobilne uređaje

1. Javnim internetskim stranicama i aplikacijom za mobilne uređaje omogućuje se državljanima trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja da podnesu zahtjev za odobrenje putovanja, unesu podatke koji se zahtijevaju u obrazac zahtjeva u skladu s člankom 17. i plate naknadu za odobrenje putovanja.

2. Putem javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje obrazac zahtjeva mora biti široko, lako i besplatno dostupan podnositeljima zahtjeva. Posebna pozornost pridaje se pristupačnosti javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje osobama s invaliditetom.

3. Javne internetske stranice i aplikacija za mobilne uređaje dostupne su na svim službenim jezicima država članica.

4. Ako službeni jezik ili službeni jezici zemalja navedenih u Prilogu II. Uredbi (EZ) br. 539/2001 ne odgovaraju jezicima iz stavka 3., agencija eu-LISA objavljuje na javnim internetskim stranicama i na aplikaciji za mobilne uređaje članke s informacijama o ETIAS-u, postupku podnošenja zahtjeva, upotrebi javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje, kao i vodič u kojem se korak po korak objašnjava podnošenje zahtjeva, na najmanje jednom od službenih jezika navedenih zemalja. Ako bilo koja od tih zemalja ima više od jednog službenog jezika, takvi članci s informacijama potrebni su samo ako nijedan od tih jezika ne odgovara jezicima iz stavka 3.

5. Putem javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje podnositelje zahtjeva obavješćuje se o jezicima koji se mogu upotrebljavati za popunjavanje obrasca zahtjeva.

6. Putem javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje podnositelju zahtjeva osigurava se usluga računa kojom mu se omogućuje da, prema potrebi, dostavi dodatne informacije ili dokumentaciju.

7. Putem javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje podnositelje zahtjeva obavješćuje se o njihovu pravu na podnošenje žalbe na temelju ove Uredbe ako je odobrenja putovanja odbijeno, ukinuto ili poništeno. U tu svrhu oni moraju sadržavati informacije o primjenjivom nacionalnom pravu, nadležnom tijelu, načinu podnošenja žalbe, roku za podnošenje žalbe i informacije o svojoj pomoći koju može pružiti nacionalno tijelo za zaštitu podataka.

8. Putem javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje podnositeljima zahtjeva mora biti omogućeno da navedu da je svrha njihova planiranog boravka povezana s humanitarnim razlozima ili međunarodnim obvezama.

9. Na javnim internetskim stranicama moraju se nalaziti informacije iz članka 71.

10. Komisija provedbenim aktima donosi detaljna pravila o radu javnih internetskih stranica i aplikacije za mobilne uređaje te detaljna pravila o zaštiti i sigurnosti podataka koja se primjenjuju na javne internetske stranice i na aplikaciju za mobilne uređaje. Ta detaljna pravila temelje se na upravljanja rizikom u području informacijske sigurnosti i na načelima tehničke i integrirane zaštite podataka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

Članak 17.

Obrazac zahtjeva i osobni podaci podnositelja zahtjeva

1. Svaki podnositelj zahtjeva podnosi popunjeni obrazac zahtjeva koji uključuje izjavu o vjerodostojnosti, potpunosti, točnosti i pouzdanosti podnesenih podataka i izjavu o istinitosti i pouzdanosti iznesenih navoda. Svaki podnositelj zahtjeva također izjavljuje da je razumio uvjete ulaska iz članka 6. Uredbe (EU) 2016/399 i da se od njega može zatražiti pružanje relevantnih popratnih dokumenata pri svakom ulasku. Maloljetnici podnose obrazac zahtjeva s elektroničkim potpisom osobe koja trajno ili privremeno nad njima ima roditeljsko pravo ili zakonsko skrbništvo.

2. Podnositelj zahtjeva navodi sljedeće osobne podatke u obrascu zahtjeva:
- (a) prezime, ime (imena), prezime pri rođenju; datum rođenja, mjesto rođenja, zemlju rođenja, spol, sadašnje državljanstvo, imena roditelja podnositelja zahtjeva;
 - (b) ostala imena (pseudonimi, umjetnička imena, nadimci), ako ih ima;
 - (c) druga državljanstva ako ih ima;
 - (d) vrstu i broj putne isprave te zemlju koja ju je izdala;
 - (e) datum izdavanja putne isprave i datum isteka valjanosti putne isprave;
 - (f) kućnu adresu podnositelja zahtjeva ili, ako nije dostupna, grad i zemlju u kojoj ima boravište;
 - (g) adresu elektroničke pošte i telefonske brojeve, ako su dostupni;
 - (h) obrazovanje (primarno, sekundarno, visoko ili bez obrazovanja);
 - (i) trenutačno zaposlenje (kategorija zaposlenja); ako zahtjev podliježe ručnoj obradi u skladu s postupkom utvrđenim u članku 26., odgovorna država članica može u skladu s člankom 27. zatražiti da podnositelj zahtjeva pruži dodatne informacije o točnom nazivu svog radnog mjesta i o poslodavcu ili, u slučaju studenata, o nazivu obrazovne ustanove;
 - (j) državu članicu prvog planiranog boravka i, neobavezno, adresu prvog planiranog boravka;
 - (k) za maloljetnike, prezime i ime (imena), kućnu adresu, adresu elektroničke pošte i, ako postoji, telefonski broj osobe koja nad podnositeljem zahtjeva ima roditeljsko pravo ili zakonsko skrbništvo;
 - (l) ako zahtjeva status člana obitelji iz članka 2. stavka 1. točke (c):
 - i. svoj status člana obitelji;
 - ii. prezime, ime (imena), datum rođenja, mjesto rođenja, zemlju rođenja, sadašnje državljanstvo, kućnu adresu, adresu elektroničke pošte i, ako je dostupan, telefonski broj člana obitelji s kojim podnositelj zahtjeva ima obiteljske veze;
 - iii. svoje obiteljske veze s tim članom obitelji u skladu s člankom 2. stavkom 2. Direktive 2004/38/EZ;
 - (m) ako zahtjev popunjava osoba koja nije podnositelj zahtjeva, prezime, ime (imena), naziv poduzeća ili organizacije ako je to primjenjivo, adresu elektroničke pošte, poštansku adresu i telefonski broj te osobe ako je dostupan; odnos s podnositeljem zahtjeva i potpisanu izjavu o zastupanju.
3. Podnositelj zahtjeva odabire aktualno zaposlenje (kategorija zaposlenja) s unaprijed utvrđenog popisa. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. radi utvrđivanja tog unaprijed utvrđenog popisa.
4. Osim toga, podnositelj zahtjeva mora dati odgovore na sljedeća pitanja:
- (a) je li osuđen za bilo koje kazneno djelo navedeno u Prilogu tijekom prethodnih 10 godina i u slučaju kaznenih djela terorizma, tijekom prethodnih 20 godina, te ako jest, kada i u kojoj zemlji;
 - (b) je li boravio u određenoj ratnoj zoni ili zoni sukoba tijekom prethodnih 10 godina i koji su bili razlozi tog boravka;
 - (c) je li bio predmetom odluke kojom se od njega tražilo da napusti državno područje države članice ili bilo koje treće zemlje navedene u Prilogu II. Uredbi (EZ) br. 539/2001 ili je li protiv njega donesena odluka o vraćanju tijekom prethodnih 10 godina.
5. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. kojima se utvrđuje sadržaj i format pitanja iz stavka 4. ovog članka. Sadržaj i format tih pitanja podnositeljima zahtjeva omogućuju davanje jasnih i preciznih odgovora.

6. Ako podnositelj zahtjeva odgovori potvrdno na bilo koje od pitanja iz stavka 4., od njega se zahtijeva da, odabirom s unaprijed utvrđenog popisa odgovora, da odgovore na dodatan skup unaprijed utvrđenih pitanja na obrascu zahtjeva. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. radi definiranja sadržaja i formata tih dodatnih pitanja kao i unaprijed utvrđenog popisa odgovora na ta pitanja.
7. Podnositelj zahtjeva unosi podatke iz stavaka 2. i 4. latiničnim pismom.
8. Prilikom podnošenja obrasca zahtjeva informacijski sustav ETIAS-a bilježi IP adresu s koje je podnesen obrazac zahtjeva.
9. Komisija putem provedbenih akata utvrđuje zahtjeve u vezi s formatom osobnih podataka iz stavaka 2. i 4. ovog članka koje treba unijeti u obrazac zahtjeva kao i parametre i provjere koje treba provesti radi osiguravanja potpunosti zahtjeva i usklađenosti tih podataka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

Članak 18.

Naknada za odobrenje putovanja

1. Podnositelj zahtjeva plaća naknadu za odobrenje putovanja u iznosu od 7 EUR za svaki zahtjev.
2. Podnositelji zahtjeva koji su u trenutku podnošenja zahtjeva mlađi od 18 godina ili stariji od 70 godina oslobođeni su obveze plaćanja naknade za odobrenje putovanja.
3. Naknada za odobrenje putovanja naplaćuje se u eurima.
4. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. o načinima plaćanja i postupku naplate naknade za odobrenje putovanja i o promjenama iznosa te naknade. Promjenama iznosa uzima se u obzir bilo kakvo povećanje troškova iz članka 85.

POGLAVLJE III.

OTVARANJE DOSJEA ZAHTJEVA I ISPITIVANJE ZAHTJEVA KOJE OBAVLJA SREDIŠNJI SUSTAV ETIAS-A

Članak 19.

Dopuštenost i otvaranje dosjea zahtjeva

1. Nakon podnošenja zahtjeva informacijski sustav ETIAS-a automatski provjerava:
 - (a) jesu li ispunjena sva polja obrasca zahtjeva i sadržavaju li sve elemente iz članka 17. stavaka 2. i 4.;
 - (b) je li naplaćena naknada za odobrenje putovanja.
2. Ako su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. točke (a) i točke (b) zahtjev se smatra dopuštenim. Središnji sustav ETIAS-a tada automatski i bez odgode otvara dosje zahtjeva i dodjeljuje mu broj zahtjeva.
3. Nakon otvaranja dosjea zahtjeva središnji sustav ETIAS-a bilježi i pohranjuje sljedeće podatke:
 - (a) broj zahtjeva;
 - (b) informaciju o statusu koja pokazuje da je zatraženo odobrenje putovanja;
 - (c) osobne podatke iz članka 17. stavka 2. i, kada je to primjenjivo, iz članka 17. stavaka 4. i 6., uključujući troslovnu oznaku zemlje koja je izdala putnu ispravu;
 - (d) podatke iz članka 17. stavka 8.;
 - (e) datum i vrijeme podnošenja obrasca zahtjeva te upućivanje na uspješno plaćanje naknade za odobrenje putovanja i jedinstveni referentni broj plaćanja.
4. Nakon otvaranja dosjea zahtjeva središnji sustav ETIAS-a utvrđuje ima li podnositelj zahtjeva već neki drugi dosje zahtjeva u središnjem sustavu ETIAS-a usporedbom podataka iz članka 17. stavka 2. točke (a) s osobnim podacima u dosjeima zahtjeva pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a. U takvom slučaju središnji sustav ETIAS-a povezuje novi dosje zahtjeva sa svakim prethodnim, već postojećim dosjeom zahtjeva koji je otvoren za istog podnositelja zahtjeva.

5. Nakon otvaranja dosjea zahtjeva podnositelj zahtjeva odmah prima obavijest putem usluge elektroničke pošte u kojoj se objašnjava da se tijekom obrade zahtjeva od podnositelja može zatražiti da dostavi dodatne informacije ili dokumentaciju ili ga se u iznimnim okolnostima može pozvati na razgovor. Ta obavijest sadržava:

- (a) informaciju o statusu u kojoj se potvrđuje da je podnesen zahtjev za odobrenje putovanja i
- (b) broj zahtjeva.

Obaviješću se podnositelju zahtjeva mora omogućiti da iskoristi alat za provjeru predviđen u članku 6. stavku 2. točki (h).

Članak 20.

Automatizirana obrada

1. Dosjee zahtjeva automatski obrađuje središnji sustav ETIAS-a radi pronalaženja pogotka (pogodaka). Središnji sustav ETIAS-a ispituje svaki dosje zahtjeva pojedinačno.

2. Središnji sustav ETIAS-a uspoređuje relevantne podatke iz članka 17. stavka 2. točaka (a), (b), (c), (d), (f), (g), (j), (k) i (m) te iz članka 17. stavka 8. s podacima koji se nalaze u bilješci, dosjeu ili upozorenju registriranim u središnjem sustavu ETIAS-a, SIS-u, EES-u, VIS-u, Eurodacu, podacima Europolu i Interpolovim bazama podataka SLTD i TDawn.

Osobito, središnji sustav ETIAS-a provjerava:

- (a) podudara li se putna isprava upotrijebljena za podnošenje zahtjeva s putnom ispravom koja je prijavljena u SIS-u kao izgubljena, ukradena, protupravno korištena ili poništena;
- (b) podudara li se putna isprava upotrijebljena za podnošenje zahtjeva s putnom ispravom koja je prijavljena u SLTD-u kao izgubljena, ukradena ili poništena;
- (c) je li podnositelj zahtjeva predmetom upozorenja o odbijanju ulaska i boravka koje je uneseno u SIS;
- (d) je li podnositelj zahtjeva predmetom upozorenja u SIS-u koje se odnosi na osobe za koje se traži uhićenje radi predaje na temelju europskog uhiđenog naloga ili za koje se traži uhićenje radi izručenja;
- (e) podudaraju li se podnositelj zahtjeva i putna isprava s odbijenim, ukinutim ili poništenim odobrenjem putovanja u središnjem sustavu ETIAS-a;
- (f) podudaraju li se podaci navedeni u zahtjevu koji se odnose na putnu ispravu s nekim drugim zahtjevom za odobrenje putovanja koji je povezan s različitim podacima o identitetu iz članka 17. stavka 2. točke (a) u središnjem sustavu ETIAS-a;
- (g) je li podnositelj zahtjeva trenutačno evidentiran u EES-u kao osoba koja je prekoračila trajanje dopuštenog boravka ili je u prošlosti bio evidentiran u EES-u kao osoba koja je prekoračila trajanje dopuštenog boravka;
- (h) je li za podnositelja zahtjeva u EES-u zabilježeno da mu je odbijen ulazak;
- (i) je li protiv podnositelja zahtjeva donesena odluka o odbijanju, poništenju ili ukidanju vize za kratkotrajni boravak zabilježena u VIS-u;
- (j) podudaraju li se podaci navedeni u zahtjevu s podacima zabilježenima u Europolu;
- (k) je li podnositelj zahtjeva registriran u Eurodacu;
- (l) podudara li se putna isprava upotrijebljena za podnošenje zahtjeva s putnom ispravom zabilježenom u TDawn-u;
- (m) u slučajevima kada je podnositelj zahtjeva maloljetnik, je li njegov nositelj roditeljskog prava ili zakonski skrbnik:
 - i. predmetom upozorenja u SIS-u koje se odnosi na osobe za koje se traži uhićenje radi predaje na temelju europskog uhiđenog naloga ili za koje se traži uhićenje radi izručenja;
 - ii. predmetom upozorenja o odbijanju ulaska i boravka unesenog u SIS.

3. Središnji sustav ETIAS-a provjerava je li podnositelj zahtjeva potvrdno odgovorio na bilo koje od pitanja iz članka 17. stavka 4. i je li podnositelj zahtjeva nije naveo kućnu adresu nego samo grad i zemlju boravišta, kako je navedeno u članku 17. stavku 2. točki (f).
4. Središnji sustav ETIAS-a uspoređuje relevantne podatke iz članka 17. stavka 2. točaka (a), (b), (c), (d), (f), (g), (j), (k) i (m) te iz članka 17. stavka 8. s podacima koji se nalaze na ETIAS-ovu popisu za praćenje iz članka 34.
5. Središnji sustav ETIAS-a uspoređuje relevantne podatke iz članka 17. stavka 2. točaka (a), (c), (f), (h) i (i) s posebnim pokazateljima rizika iz članka 33.
6. Središnji sustav ETIAS-a dodaje u dosje zahtjeva upućivanje na svaki pogodak dobiven u skladu sa stavcima od 2. do 5.
7. Ako se podaci zabilježeni u dosjeu zahtjeva podudaraju s podacima kojima je aktiviran pogodak u skladu sa stavcima 2. i 4., središnji sustav ETIAS-a utvrđuje, prema potrebi, državu članicu ili države članice koje su unijele ili dostavile podatke kojima je aktiviran pogodak i bilježi to u dosjeu zahtjeva.
8. Nakon svakog pogotka u skladu sa stavkom 2. točkom (j) i stavkom 4. te ako nijedna država članica nije dostavila podatke kojima je aktiviran pogodak, središnji sustav ETIAS-a utvrđuje je li podatke unio Europol i bilježi to u dosjeu zahtjeva.

Članak 21.

Rezultati automatizirane obrade

1. Ako automatiziranom obradom utvrđenom u članku 20. stavcima od 2. do 5. nije dobiven nikakav pogodak, središnji sustav ETIAS-a automatski izdaje odobrenje putovanja u skladu s člankom 36. i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva u skladu s člankom 38.
2. Ako su automatiziranom obradom utvrđenom u članku 20. stavcima od 2. do 5. dobiveni jedan ili više pogodaka, zahtjev se ocjenjuje u skladu s postupkom utvrđenim u članku 22.
3. Ako se postupkom provjere u skladu s člankom 22. potvrdi da se podaci zabilježeni u dosjeu zahtjeva podudaraju s podacima kojima je aktiviran pogodak tijekom automatizirane obrade u skladu s člankom 20. stavcima od 2. do 5. ili ako nakon takve provjere i dalje postoje sumnje u pogledu identiteta podnositelja zahtjeva, zahtjev se obrađuje u skladu s postupkom utvrđenim u članku 26.
4. Ako se automatiziranom obradom iz članka 20. stavka 3. utvrdi da je podnositelj zahtjeva potvrdno odgovorio na bilo koje od pitanja navedenih u članku 17. stavku 4., i ako nema drugih pogodaka, zahtjev se šalje nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovorne države članice radi ručne obrade kako je navedeno u članku 26.

Članak 22.

Provjera koju obavlja središnja jedinica ETIAS-a

1. Ako su automatiziranom obradom u skladu s člankom 20. stavcima od 2. do 5. dobiveni jedan ili više pogodaka, središnji sustav ETIAS-a automatski izvješćuje središnju jedinicu ETIAS-a.
2. Kada se nju izvješćuje, središnja jedinica ETIAS-a ima pristup dosjeu zahtjeva i svim povezanim dosjeima zahtjeva te svim podacima aktiviranim tijekom automatizirane obrade u skladu s člankom 20. stavcima od 2. do 5., kao i informacijama koje je identificirao središnji sustav ETIAS-a u skladu s člankom 20. stavcima 7. i 8.
3. Središnja jedinica ETIAS-a provjerava podudaraju li se podaci zabilježeni u dosjeu zahtjeva s jednim ili više od sljedećeg:
 - (a) posebnim pokazateljima rizika iz članka 33.;
 - (b) podacima koji se nalaze u središnjem sustavu ETIAS-a, uključujući ETIAS-ov popis za praćenje iz članka 34.;
 - (c) podacima koji se nalaze u jednom od informacijskih sustava EU-a u koje je ostvaren uvid;
 - (d) podacima Europol;

(e) podacima koji se nalaze u Interpolovim bazama podataka SLTD ili TDAWN.

4. Ako se podaci ne podudaraju i ako tijekom automatizirane obrade u skladu s člankom 20. stavcima od 2. do 5. nije dobiven ni jedan drugi pogodak, središnja jedinica ETIAS-a briše lažni pogodak iz dosjea zahtjeva i središnji sustav ETIAS-a automatski izdaje odobrenje putovanja u skladu s člankom 36.

5. Ako se podaci podudaraju s onima podnositelja zahtjeva ili ako i dalje postoje sumnja u pogledu identiteta podnositelja zahtjeva, zahtjev se obrađuje ručno u skladu s postupkom utvrđenim u članku 26.

6. Središnja jedinica ETIAS-a završava ručnu obradu u roku od najviše 12 sati od primitka dosjea zahtjeva.

Članak 23.

Potpora ciljevima SIS-a

1. Za potrebe članka 4. točke (e) središnji sustav ETIAS-a uspoređuje relevantne podatke iz članka 17. stavka 2. točaka (a), (b) i (d) s podacima koji se nalaze u SIS-u kako bi se utvrdilo postoji li u pogledu podnositelja zahtjeva jedno od sljedećih upozorenja:

(a) upozorenje o nestalim osobama;

(b) upozorenje o osobama koje se traže zbog sudjelovanja u sudskom postupku;

(c) upozorenje o osobama radi skrivenih provjera ili namjenskih provjera.

2. Ako se usporedbom iz stavka 1. dobije jedan ili više pogodaka, središnji sustav ETIAS-a šalje automatiziranu obavijest središnjoj jedinici ETIAS-a. Središnja jedinica ETIAS-a provjerava podudaraju li se osobni podaci podnositelja zahtjeva s osobnim podacima sadržanima u upozorenju kojim je aktiviran taj pogodak i ako se podudarnost potvrdi, središnji sustav ETIAS-a šalje automatiziranu obavijest uredu SIRENE države članice koja je unijela upozorenje. Dotični ured SIRENE dodatno provjerava podudaraju li se osobni podaci podnositelja zahtjeva s osobnim podacima sadržanima u upozorenju kojim je aktiviran pogodak te poduzima sve odgovarajuće daljnje mjere.

Središnji sustav ETIAS-a također šalje automatiziranu obavijest uredu SIRENE države članice koja je unijela upozorenje kojim je aktiviran pogodak u SIS-u tijekom automatizirane obrade iz članka 20. ako je nakon provjere koju obavlja središnja jedinica ETIAS-a kako je navedeno u članku 22. to upozorenje dovelo do ručne obrade zahtjeva u skladu s člankom 26.

3. Obavijest koja se dostavlja uredu SIRENE države članice koja je unijela upozorenje sadržava sljedeće podatke:

(a) prezime(na), ime(na) i, ako ih ima, pseudonim(e);

(b) mjesto i datum rođenja;

(c) spol;

(d) državljanstvo te druga državljanstva, ako ih ima;

(e) državu članicu prvog planiranog boravka i, ako je dostupna, adresu prvog planiranog boravka;

(f) kućnu adresu podnositelja zahtjeva ili, ako nije dostupna, grad i zemlju u kojoj ima boravište;

(g) informacije o statusu odobrenja putovanja, u kojima se navodi je li odobrenje putovanja izdano, odbijeno ili je li zahtjev predmet ručne obrade u skladu s člankom 26.;

(h) upućivanje na sve pogotke dobivene u skladu sa stavcima 1. i 2., uključujući datum i vrijeme pogotka.

4. Središnji sustav ETIAS-a dodaje u dosje zahtjeva upućivanje na svaki pogodak dobiven u skladu sa stavkom 1.

Članak 24.

Posebna pravila za članove obitelji građana Unije ili drugih državljana trećih zemalja koji imaju pravo na slobodno kretanje u skladu s pravom Unije

1. Kada je riječ o državljanima trećih zemalja iz članka 2. stavka 1. točke (c), odobrenje putovanja kako je definirano u članku 3. stavku 1. točki 5. smatra se odlukom donesenom u skladu s ovom Uredbom u kojoj se navodi da ne postoje činjenične naznake ni opravdane osnove utemeljene na činjeničnim naznakama zbog kojih se može zaključiti da prisutnost osobe na državnom području država članica predstavlja rizik za sigurnost ili visok rizik od epidemije u skladu s Direktivom 2004/38/EZ.

2. Kada državljanin treće zemlje iz članka 2. stavka 1. točke (c) podnosi zahtjev za odobrenje putovanja, primjenjuju se sljedeća posebna pravila:

(a) podnositelj zahtjeva ne odgovara na pitanje iz članka 17. stavka 4. točke (c);

(b) podnositelj zahtjeva oslobođen je plaćanja naknade iz članka 18.

3. Kada obrađuje zahtjev za odobrenje putovanja za državljanina treće zemlje iz članka 2. stavka 1. točke (c), središnji sustav ETIAS-a ne provjerava:

(a) je li podnositelj zahtjeva trenutačno evidentiran kao osoba koja je prekoračila trajanje dopuštenog boravka ili je bio evidentiran kao osoba koja je prekoračila trajanje dopuštenog boravka u prošlosti, ostvarivanjem uvida u EES kako je navedeno u članku 20. stavku 2. točki (g);

(b) podudara li se podnositelj zahtjeva s osobom čiji su podaci zabilježeni u Eurodacu kako je navedeno u članku 20. stavku 2. točki (k).

Ne primjenjuju se posebni pokazatelji rizika koji se temelje na rizicima od nezakonitog useljavanja utvrđenima u skladu s člankom 33.

4. Zahtjev za odobrenje putovanja ne smije se odbiti zbog rizika od nezakonitog useljavanja kako je navedeno u članku 37. stavku 1. točki (c).

5. Kada je automatskom obradom zahtjeva u skladu s člankom 20. dobiven pogodak koji se podudara s upozorenjem o odbijanju ulaska i boravka iz članka 24. Uredbe (EZ) br. 1987/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, nacionalna jedinica ETIAS-a provjerava osnovu za odluku na temelju koje je to upozorenje uneseno u SIS. Ako je ta osnova povezana s rizikom od nezakonitog useljavanja, upozorenje se ne uzima u obzir pri procjeni zahtjeva. Nacionalna jedinica ETIAS-a postupa u skladu s člankom 25. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 1987/2006.

6. Primjenjuju se i sljedeća pravila:

(a) u obavijesti utvrđenoj u članku 38. stavku 1. podnositelj prima informacije o činjenici da pri prelasku vanjske granice mora moći dokazati svoj status člana obitelji iz članka 2. stavka 1. točke (c); takve informacije uključuje i podsjetnik na to da član obitelji građanina koji ostvaruje na slobodno kretanje i koji posjeduje odobrenje putovanja ima pravo na ulazak samo ako tog člana obitelji prati građanin Unije ili državljanin treće zemlje koji ostvaruje svoje pravo na slobodno kretanje ili mu se pridružuje;

(b) žalba iz članka 37. stavka 3. podnosi se u skladu s Direktivom 2004/38/EZ;

(c) razdoblje zadržavanja dosjea zahtjeva iz članka 54. stavka 1.:

i. odgovara razdoblju valjanosti odobrenja putovanja;

ii. iznosi pet godina od posljednje odluke o odbijanju, poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja u skladu s člancima 37., 40. i 41. Ako se podaci zbog kojih je takva odluka donesena, a koji se nalaze u bilješci, dosjeu ili upozorenju registriranim u jednom od informacijskih sustava EU-a, u podacima Europolu, u Interpolovim bazama podataka SLTD ili TDAWN, na ETIAS-ovu popisu za praćenje ili u ETIAS-ovim pravilima o provjerama, izbrišu prije isteka tog petogodišnjeg razdoblja, dosje zahtjeva briše se u roku od sedam dana od datuma brisanja podataka u toj bilješci, tom dosjeu ili tom upozorenju. U tu svrhu središnji sustav ETIAS-a redovito i automatski provjerava jesu li i dalje ispunjeni uvjeti za čuvanje dosjea zahtjeva iz ove točke. Ako oni više nisu ispunjeni, na automatizirani način briše dosje zahtjeva.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1987/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o uspostavi, djelovanju i korištenju druge generacije Schengenskog informacijskog sustava (SIS II) (SL L 381, 28.12.2006., str. 4.).

U svrhu olakšavanja podnošenja novog zahtjeva nakon isteka razdoblja valjanosti odobrenja putovanja iz ETIAS-a dosje zahtjeva može se pohraniti u središnjem sustavu ETIAS-a tijekom dodatnog razdoblja od najviše tri godine nakon isteka razdoblja valjanosti odobrenja putovanja i to samo ako, nakon zahtjeva za privolu, podnositelj zahtjeva slobodno i izričito da privolu putem izjave s elektroničkim potpisom. Zahtjevi za privolu moraju biti predočeni na način da ih se može jasno razlučiti od drugih pitanja, u razumljivom i lako dostupnom obliku te uz uporabu jasnog i jednostavnog jezika u skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2016/679.

Privola se traži nakon pružanja informacija u skladu s člankom 15. stavkom 2. Automatski pruženim informacijama upozorava se podnositelja zahtjeva na svrhu čuvanja podataka u skladu s informacijama iz članka 71. točke (o).

POGLAVLJE IV.

ISPITIVANJE ZAHTJEVA KOJE OBAVLJAJU NACIONALNE JEDINICE ETIAS-A

Članak 25.

Odgovorna država članica

1. Državu članicu odgovornu za ručnu obradu zahtjevâ u skladu s člankom 26. („odgovorna država članica”) utvrđuje središnji sustav ETIAS-a kako slijedi:

(a) ako se utvrdi da je samo jedna država članica unijela ili dostavila podatke kojima je aktiviran pogodak u skladu s člankom 20., ta država članica jest odgovorna država članica;

(b) ako se utvrdi da je više država članica unijelo ili dostavilo podatke kojima su aktivirani pogodci u skladu s člankom 20., odgovorna država članica jest:

i. država članica koja je unijela ili dostavila najnovije podatke o upozorenju iz članka 20. stavka 2. točke (d); ili

ii. ako se nijedan od tih podataka ne podudara s upozorenjem iz članka 20. stavka 2. točke (d), država članica koja je unijela ili dostavila najnovije podatke o upozorenju iz članka 20. stavka 2. točke (c); ili

iii. ako se nijedan od tih podataka ne podudara s upozorenjem iz članka 20. stavka 2. točke (c) ili točke (d), država članica koja je unijela ili dostavila najnovije podatke o upozorenju iz članka 20. stavka 2. točke (a);

(c) ako je utvrđeno da je više država članica unijelo ili dostavilo podatke kojima su aktivirani pogodci u skladu s člankom 20., ali nijedan od tih podataka ne podudara se s upozorenjima iz članka 20. stavka 2. točke (a), točke (c) ili točke (d), odgovorna država članica je ona koja je unijela ili dostavila najnovije podatke.

Za potrebe prvog podstavka točaka (a) i (c), pogodci aktivirani podacima koje nije unijela ili dostavila neka država članica ne uzimaju se u obzir za utvrđivanje odgovorne države članice. Ako podaci koje je unijela ili dostavila neka država članica nisu aktivirali ručnu obradu zahtjeva, odgovorna država članica jest država članica prvog planiranog boravka.

2. Središnji sustav ETIAS-a navodi odgovornu državu članicu u dosjeu zahtjeva. Ako središnji sustav ETIAS-a ne može utvrditi odgovornu državu članicu, kako je navedeno u stavku 1., utvrđuje je središnja jedinica ETIAS-a.

Članak 26.

Ručna obrada zahtjeva koju obavljaju nacionalne jedinice ETIAS-a

1. Ako su automatiziranom obradom utvrđenom u članku 20. stavicama od 2. do 5. dobiveni jedan ili više pogodaka, zahtjev ručno obrađuje nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice. Ta nacionalna jedinica ETIAS-a ima pristup dosjeu zahtjeva i svim povezanim dosjeima zahtjeva te svim pogodcima aktiviranim tijekom automatizirane obrade utvrđene u članku 20. stavicama od 2. do 5. Središnja jedinica ETIAS-a obavješćuje nacionalnu jedinicu ETIAS-a odgovorne države članice o tome je li za jednu ili više drugih država članica ili za Europol utvrđeno da su unijeli ili dostavili podatke kojima je aktiviran pogodak u skladu s člankom 20. stavkom 2. ili stavkom 4. Ako se za jednu državu članicu ili za više njih utvrdilo da su unijele ili dostavile podatke kojima je aktiviran takav pogodak, središnja jedinica ETIAS-a navodi i dotične države članice.

2. Nakon ručne obrade zahtjeva nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice:
 - (a) izdaje odobrenje putovanja ili
 - (b) odbija odobrenje putovanja.
3. Ako je automatiziranom obradom utvrđenom u članku 20. stavku 2. dobiven pogodak, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice:
 - (a) odbija odobrenje putovanja ako se pogodak podudara s jednom ili više provjera iz članka 20. stavka 2. točaka (a) i (c);
 - (b) procjenjuje rizik za sigurnost ili rizik od nezakonitog useljavanja te odlučuje o tome hoće li izdati ili odbiti odobrenje putovanja ako se pogodak podudara s bilo kojom od provjera iz članka 20. stavka 2. točke (b) i točaka od (d) do (m).
4. Ako je automatiziranom obradom u skladu s člankom 20. stavkom 3. utvrđeno da je podnositelj zahtjeva potvrdno odgovorio na jedno od pitanja iz članka 17. stavka 4., nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice procjenjuje rizik za sigurnost ili rizik od nezakonitog useljavanja te odlučuje o tome hoće li izdati ili odbiti odobrenje putovanja.
5. Ako je automatiziranom obradom u skladu s člankom 20. stavkom 4. dobiven pogodak, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice procjenjuje rizik za sigurnost te odlučuje o tome hoće li izdati ili odbiti odobrenje putovanja.
6. Ako je automatiziranom obradom u skladu s člankom 20. stavkom 5. dobiven pogodak, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice procjenjuje rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visoki rizik od epidemije te odlučuje o tome hoće li izdati ili odbiti odobrenje putovanja. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice ni u kojem slučaju ne može donijeti odluku automatski na osnovi pogotka koji se temelji na posebnim pokazateljima rizika. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice u svim slučajevima pojedinačno procjenjuje rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja i visoki rizik od epidemije.
7. U okviru informacijskog sustava ETIAS-a vodi se evidencija svih postupaka obrade podataka koju su za procjene u skladu s ovim člankom provele nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice ili nacionalne jedinice ETIAS-a država članica s kojima se provodi savjetovanje u skladu s člankom 28. Ta evidencija automatski se formira i unosi u dosje zahtjeva. Ona mora sadržavati datum i vrijeme svakog postupka, podatke koji se upotrebljavaju za ostvarivanje uvida u druge informacijske sustave EU-a, podatke povezane s dobivenim pogotkom i informacije o članu osoblja koji je proveo procjenu rizika.

Član osoblja koji je proveo procjenu rizika u dosjeu zahtjeva bilježi rezultate procjene rizika za sigurnost, rizika od nezakonitog useljavanja ili visokog rizika od epidemije te obrazloženje odluke o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja.

Članak 27.

Zahtjev za dodatne informacije ili dokumentaciju od podnositelja zahtjeva

1. Ako nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice smatra da informacije koje je podnositelj zahtjeva dostavio u obrascu zahtjeva nisu dostatne da bi joj omogućile da odluči o tome hoće li izdati ili odbiti odobrenje putovanja, ona može od podnositelja zahtjeva zatražiti dodatne informacije ili dokumentaciju. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice zahtijeva dodatne informacije ili dokumentaciju na zahtjev države članice s kojom je provedeno savjetovanje u skladu s člankom 28.
2. Zahtjev za dodatne informacije ili dokumentaciju šalje se putem usluge elektroničke pošte iz članka 6. stavka 2. točke (f) na kontaktnu adresu elektroničke pošte zabilježenu u dosjeu zahtjeva. U zahtjevu za dodatne informacije ili dokumentaciju jasno se navode informacije ili dokumentacija koje podnositelj zahtjeva mora dostaviti te popis jezika na kojima se mogu dostaviti te informacije ili dokumentacija. Taj popis uključuje barem engleski ili francuski ili njemački, osim ako uključuje službeni jezik treće zemlje za koju je podnositelj zahtjeva izjavio da je njezin državljanin. Ako je zatražena dodatna dokumentacija, zahtijeva se i elektronička preslika izvorne dokumentacije. Podnositelj zahtjeva dostavlja dodatne informacije ili dokumentaciju izravno nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovorne države članice s pomoću usluge sigurnog računa iz članka 6. stavka 2. točke (g) u roku od 10 dana od datuma primitka zahtjeva. Podnositelj zahtjeva dostavlja takve informacije ili dokumentaciju na jednom od jezika navedenih u zahtjevu. Od podnositelja zahtjeva ne smije se zahtijevati da dostavi službeni prijevod. Zatražiti se smiju samo dodatne informacije ili dokumentacija koji su potrebni za procjenu zahtjeva u ETIAS-u.

3. U svrhu traženja dodatnih informacija ili dokumentacije, kako je navedeno u stavku 1., nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice upotrebljava unaprijed utvrđeni popis opcija. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. radi utvrđivanja sadržaja i formata tog unaprijed utvrđenog popisa opcija.

4. U iznimnim okolnostima i kao krajnju mjeru nakon obrade dodatnih informacija ili dokumentacije, kada i dalje postoje ozbiljne sumnje u pogledu informacija ili dokumentacije koje je podnositelj zahtjeva dostavio, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice može podnositelja zahtjeva pozvati na razgovor u njegovoj zemlji boravišta u svoj konzulat koji se nalazi najbliže mjestu boravišta podnositelja zahtjeva. Iznimno i kada je to u interesu podnositelja zahtjeva, razgovor se može obaviti u konzulatu koji se nalazi u zemlji koja nije zemlja boravišta podnositelja zahtjeva.

Ako je konzulat koji se nalazi najbliže mjestu boravišta podnositelja zahtjeva udaljen više od 500 km, podnositelju zahtjeva nudi se mogućnost da taj razgovor obavi sredstvima audio- i videokomunikacije na daljinu. Ako je udaljenost manja od 500 km, podnositelj zahtjeva i nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice mogu se zajednički usuglasiti o uporabi takvih sredstava audio- i videokomunikacije. Ako se upotrebljavaju takva sredstva audio- i videokomunikacije, razgovor obavlja nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice ili, iznimno, jedan od konzulata te države članice. Sredstvima audio- i videokomunikacije na daljinu mora se osigurati odgovarajuća razina sigurnosti i povjerljivosti.

Razlog zbog kojeg je zatražen razgovor bilježi se u dosjeu zahtjeva.

5. Komisija provedbenim aktima utvrđuje zahtjeve u vezi sa sredstvima audio- i videokomunikacije iz stavka 4., između ostalog u pogledu pravila o zaštiti podataka, sigurnosti i povjerljivosti te donosi pravila o testiranju i odabiru prikladnih alata kao i o njihovu funkcioniranju.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

6. Poziv na razgovor podnositelju zahtjeva upućuje nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice putem usluge elektroničke pošte iz članka 6. stavka 2. točke (f) na kontaktnu adresu elektroničke pošte zabilježenu u dosjeu zahtjeva. Poziv na razgovor upućuje se u roku od 72 sata nakon što je podnositelj zahtjeva dostavio dodatne informacije ili dokumentaciju u skladu sa stavkom 2. ovog članka. Poziv na razgovor sadržava informacije o državi članici koja je izdala poziv, o opcijama iz stavka 4. ovog članka i relevantne kontaktne detalje. Podnositelj zahtjeva mora kontaktirati nacionalnu jedinicu ETIAS-a odgovorne države članice ili konzulat što je prije moguće, ali najkasnije pet dana nakon upućivanja poziva na razgovor kako bi se dogovorili vrijeme i datum razgovora koji su prikladni za obje strane te o tome hoće li se razgovor voditi na daljinu. Razgovor se mora održati u roku od 10 dana od datuma poziva.

Središnji sustav ETIAS-a bilježi poziv na razgovor u dosjeu zahtjeva.

7. Ako podnositelj zahtjeva nakon poziva na razgovor ne dođe na razgovor u skladu sa stavkom 6. ovog članka, zahtjev se odbija u skladu s člankom 37. stavkom 1. točkom (g). Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice o tome bez odgode obavješćuje podnositelja zahtjeva.

8. U svrhu razgovora iz stavka 4. nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice navodi elemente kojima se voditelj razgovora treba baviti. Ti elementi moraju biti povezani s razlozima zbog kojih je zatražen razgovor.

Razgovor s pomoću sredstava audio- i videokomunikacije na daljinu obavlja se na jeziku nacionalne jedinice ETIAS-a odgovorne države članice koja je zatražila razgovor ili na jeziku koji je ona odabrala za dostavljanje dodatnih informacija ili dokumentacije.

Razgovor u konzulatu vodi se na službenom jeziku treće zemlje u kojoj se konzulat nalazi ili na bilo kojem trećem jeziku o kojem su se dogovorili podnositelj zahtjeva i konzulat.

Nakon razgovora voditelj razgovora izdaje mišljenje u kojem obrazlaže svoje preporuke.

Elementi o kojima se razgovaralo i mišljenje uključuju se u obrazac koji treba zabilježiti u dosjeu zahtjeva na dan održavanja razgovora.

9. Nakon što podnositelj zahtjeva dostavi dodatne informacije ili dokumentaciju u skladu sa stavkom 2., središnji sustav ETIAS-a bilježi i pohranjuje te informacije ili dokumentaciju u dosjeu zahtjeva. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice dosjeu zahtjeva dodaje dodatne informacije ili dokumentaciju dostavljenju tijekom razgovora u skladu sa stavkom 6.

Uvid u obrazac koji se upotrebljavao tijekom razgovora i u dodatne informacije ili dokumentaciju zabilježene u dosjeu zahtjeva, smije se izvršiti samo u svrhu procjene zahtjeva i odlučivanja o njemu, u svrhu vođenja žalbenog postupka te u svrhu obrade novog zahtjeva istog podnositelja zahtjeva.

10. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice nastavlja ispitivati zahtjev od trenutka kada podnositelj zahtjeva dostavi dodatne informacije ili dokumentaciju ili, ako je to primjenjivo, od datuma razgovora.

Članak 28.

Savjetovanje s drugim državama članicama

1. Ako se za jednu državu članicu ili za više njih utvrdi da su unijele ili dostavile podatke kojima je aktiviran pogodak u skladu s člankom 20. stavkom 7., nakon postupka provjere u skladu s člankom 22. središnja jedinica ETIAS-a obavješćuje nacionalne jedinice ETIAS-a uključene(-ih) države(-a) članice(-a), čime se pokreće postupak savjetovanja između njih i nacionalne jedinice ETIAS-a odgovorne države članice.

2. Nacionalne jedinice ETIAS-a država članica s kojima se provodi savjetovanje imaju pristup dosjeu zahtjeva u svrhu savjetovanja.

3. Nacionalne jedinice ETIAS-a država članica s kojima se provodi savjetovanje:

(a) daju obrazloženo pozitivno mišljenje o zahtjevu ili

(b) daju obrazloženo negativno mišljenje o zahtjevu.

Nacionalna jedinica ETIAS-a države članice s kojom se provodi savjetovanje bilježi pozitivno ili negativno mišljenje u dosjeu zahtjeva.

4. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice može se savjetovati i s nacionalnim jedinicama ETIAS-a jedne države članice ili više njih nakon odgovora podnositelja zahtjeva na zahtjev za dodatne informacije. Ako su takve dodatne informacije zatražene u ime države članice s kojom se provodi savjetovanje u skladu s člankom 27. stavkom 1., nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice savjetuje se s nacionalnom jedinicom ETIAS-a države članice s kojom se provodi savjetovanje nakon odgovora podnositelja zahtjeva na taj zahtjev za dodatne informacije. U takvim slučajevima nacionalne jedinice ETIAS-a država članica s kojima se provodi savjetovanje također imaju pristup relevantnim dodatnim informacijama ili dokumentaciji koje je podnositelj zahtjeva dostavio na zahtjev nacionalne jedinice ETIAS-a odgovorne države članice u vezi s pitanjem o kojem se s njima provodi savjetovanje. Ako je provedeno savjetovanje s više država članica, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice osigurava koordinaciju.

5. Nacionalne jedinice ETIAS-a država članica s kojima se provodi savjetovanje odgovaraju u roku od 60 sati od obavijesti o savjetovanju. Izostanak odgovora u navedenom roku smatra se pozitivnim mišljenjem o zahtjevu.

6. Tijekom postupka savjetovanja zahtjev za savjetovanje i odgovori na taj zahtjev šalju se softverom iz članka 6. stavka 2. točke (m) i stavljaju se na raspolaganje nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovorne države članice.

7. Ako nacionalna jedinica ETIAS-a barem jedne države članice s kojom je provedeno savjetovanje da negativno mišljenje o zahtjevu, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice odbija izdati odobrenje putovanja u skladu s člankom 37. Ovim stavkom ne dovodi se u pitanje članak 44.

8. Ako je to potrebno u slučaju tehničkih problema ili nepredviđenih okolnosti, središnja jedinica ETIAS-a utvrđuje odgovornu državu članicu i države članice s kojima treba provesti savjetovanje te olakšava savjetovanja među državama članicama iz ovog članka.

Članak 29.

Savjetovanje s Europolom

1. Ako se utvrdi da je Europol dostavio podatke kojima je aktiviran pogodak u skladu s člankom 20. stavkom 8. ove Uredbe., središnja jedinica ETIAS-a obavješćuje Europol o tome, čime se pokreće postupak savjetovanja između Europola i nacionalne jedinice ETIAS-a odgovorne države članice. Takvo savjetovanje provodi se u skladu s Uredbom (EU) 2016/794 te osobito njezinim poglavljem IV.

2. Ako se provodi savjetovanje s Europolom, središnja jedinica ETIAS-a dostavlja Europolu relevantne podatke dosjea zahtjeva i pogodaka koji su potrebni u svrhu savjetovanja.

3. U svakom slučaju, Europol ne smije imati pristup osobnim podacima o obrazovanju podnositelja zahtjeva iz članka 17. stavka 2. točke (h).
4. Nakon savjetovanja u skladu sa stavkom 1. Europol daje obrazloženo mišljenje o zahtjevu. Mišljenje Europola stavlja se na raspolaganje nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovorne države članice koja ga bilježi u dosjeu zahtjeva.
5. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice može se savjetovati s Europolom nakon odgovora podnositelja zahtjeva na zahtjev za dodatne informacije. U takvim slučajevima nacionalna jedinica ETIAS-a dostavlja Europolu relevantne dodatne informacije ili dokumentaciju koje je podnositelj zahtjeva dostavio u vezi sa zahtjevom za odobrenje putovanja o kojem se provodi savjetovanje s Europolom.
6. Europol odgovara u roku od 60 sati od obavijesti o savjetovanju. Ako Europol ne odgovori u navedenom roku, smatra se da je dao pozitivno mišljenje o zahtjevu.
7. Tijekom postupka savjetovanja zahtjev za savjetovanje i odgovori na taj zahtjev šalju se softverom iz članka 6. stavka 2. točke (m) i stavljaју se na raspolaganje nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovorne države članice.
8. Ako Europol da negativno mišljenje o zahtjevu, a nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice odluči izdati odobrenje putovanja, ona obrazlaže svoju odluku i bilježi obrazloženje u dosjeu zahtjeva.
9. Ako je to potrebno u slučajevima tehničkih problema ili nepredviđenih okolnosti, središnja jedinica ETIAS-a utvrđuje odgovornu državu članicu i olakšava savjetovanje između odgovorne države članice i Europola iz ovog članka.

Članak 30.

Rokovi za obavješćivanje podnositelja zahtjeva

U roku od 96 sati od podnošenja zahtjeva koji je dopušten u skladu s člankom 19. podnositelj zahtjeva prima obavijest u kojoj se navodi:

- (a) je li mu izdano ili odbijeno odobrenje putovanja ili
- (b) da su zatražene dodatne informacije ili dokumentacija te da se podnositelja zahtjeva može pozvati na razgovor, uz navođenje najduljeg vremena obrade primjenjivog na temelju članka 32. stavka 2.

Članak 31.

Alat za provjeru

Komisija uspostavlja alat za provjeru kojim se podnositeljima zahtjeva omogućuje provjeravanje statusa njihovih zahtjeva te provjeravanje razdoblja valjanosti i statusa njihovih odobrenja putovanja (valjano, odbijeno, poništeno ili ukinuto). Taj alat mora biti dostupan na za to predviđenim javnim internetskim stranicama ili putem aplikacije za mobilne uređaje iz članka 16.

Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. kako bi detaljnije definirala alat za provjeru.

Članak 32.

Odluka o zahtjevu

1. Odluka o zahtjevu donosi se najkasnije 96 sati nakon podnošenja zahtjeva koji je dopušten u skladu s člankom 19.
2. U iznimnim slučajevima, kada su zatražene dodatne informacije ili dokumentacija i kada je podnositelj zahtjeva pozvan na razgovor, produljuje se rok utvrđen u stavku 1. ovog članka. Odluka o takvim zahtjevima donosi se najkasnije 96 sati nakon što je podnositelj zahtjeva dostavio dodatne informacije ili dokumentaciju. Ako je podnositelj zahtjeva pozvan na razgovor kako je navedeno u članku 27. stavku 4., odluka o zahtjevu donosi se najkasnije 48 sati nakon održavanja razgovora.
3. Prije isteka rokova iz stavaka 1. i 2. ovog članka donosi se odluka o:
 - (a) izdavanju odobrenja putovanja u skladu s člankom 36. ili
 - (b) odbijanju odobrenja putovanja u skladu s člankom 37.

POGLAVLJE V.

ETIAS-OVA PRAVILA O PROVJERAMA I ETIAS-OV POPIS ZA PRAĆENJE

Članak 33.

ETIAS-ova pravila o provjerama

1. ETIAS-ova pravila o provjerama algoritam su kojim se omogućuje izrada profila kako je definirana u članku 4. točki 4. Uredbe (EU) 2016/679 usporedbom, u skladu s člankom 20. ove Uredbe, podataka zabilježenih u dosjeu zahtjeva središnjeg sustava ETIAS-a s posebnim pokazateljima rizika koje je uspostavila središnja jedinica ETIAS-a u skladu sa stavkom 4. ovog članka i koji upućuju na rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visoki rizik od epidemije. Središnja jedinica ETIAS-a registrira ETIAS-ova pravila o provjerama u središnjem sustavu ETIAS-a.

2. Komisija donosi delegirani akt u skladu s člankom 89. radi detaljnijeg definiranja rizika povezanih sa sigurnošću ili s nezakonitim useljavanjem ili visokog rizika od epidemije na temelju:

- (a) statističkih podataka proizvedenih u EES-u koji ukazuju na neuobičajene stope prekoračenâ dopuštenog boravka u slučaju određene skupine putnika i odbijanâ ulaska određenoj skupini putnika;
- (b) statističkih podataka proizvedenih u ETIAS-u u skladu s člankom 84. koji ukazuju na neuobičajene stope odbijenih odobrenja putovanja zbog rizika za sigurnost, rizika od nezakonitog useljavanja ili visokog rizika od epidemije povezanog s određenom skupinom putnika;
- (c) statističkih podataka proizvedenih u ETIAS-u u skladu s člankom 84. i u EES-u koji ukazuju na povezanost između informacija prikupljenih s pomoću obrasca zahtjeva i prekoračenja dopuštenog boravka od strane putnika ili odbijanâ ulaska;
- (d) informacija potkrijepljenih činjeničnim elementima i informacijama koje se temelje na dokazima, koje su dostavile države članice, o posebnim pokazateljima rizika za sigurnost ili prijetnjama koje je utvrdila ta država članica;
- (e) informacija potkrijepljenih činjeničnim elementima i informacijama koje se temelje na dokazima, koje su dostavile države članice, o neuobičajenim stopama prekoračenâ dopuštenog boravka u slučaju određene skupine putnika i odbijanâ ulaska određenoj skupini putnika u toj državi članici;
- (f) informacija o posebnim visokim rizicima od epidemije koje su dostavile države članice te informacija o epidemiološkom nadzoru i procjena rizika koje je pružio ECDC te izbijanâ bolesti o kojima izvješćuje SZO.

3. Komisija provedbenim aktom utvrđuje rizike, kako je definirano u ovoj Uredbi i u delegiranim aktima iz stavka 2. ovog članka, na kojima se temelje posebni pokazatelji rizika iz stavka 4. ovog članka. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

Posebne rizike preispituje se najmanje svakih šest mjeseci, a Komisija prema potrebi donosi novi provedbeni akt u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

4. Na temelju posebnih rizika utvrđenih u skladu sa stavkom 3. središnja jedinica ETIAS-a uspostavlja skup posebnih pokazatelja rizika koji se sastoji od kombinacije podataka koji uključuju jedno ili više od sljedećeg:

- (a) dob, spol, državljanstvo;
- (b) zemlju i grad boravišta;
- (c) razinu obrazovanja (primarno, sekundarno, visoko ili bez obrazovanja);
- (d) trenutačno zaposlenje (kategorija zaposlenja).

5. Posebni pokazatelji rizika moraju biti ciljani i razmjerni. Ni u kojim okolnostima ne smiju se temeljiti isključivo na spolu ili dobi osobe. Ni u kojim okolnostima ne smiju se temeljiti na informacijama kojima se otkrivaju boja kože, rasa, etničko ili socijalno podrijetlo, genetske osobine, jezik, političko ili bilo kakvo drugo mišljenje, religija ili filozofsko uvjerenje, članstvo u sindikatima, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, invaliditet ili spolna orijentacija osobe.

6. Posebne pokazatelje rizika utvrđuje, uspostavlja, prethodno procjenjuje, provodi, naknadno evaluira, revidira i briše središnja jedinica ETIAS-a nakon savjetovanja s Odborom ETIAS-a za provjere.

Članak 34.

ETIAS-ov popis za praćenje

1. ETIAS-ov popis za praćenje sastoji se od podataka povezanih s osobama osumnjičenima za počinjenje kaznenog djela terorizma ili drugoga teškog kaznenog djela ili sudjelovanje u takvim djelima, ili osoba u pogledu kojih, na temelju sveukupne procjene osobe, postoje činjenične naznake ili opravdani razlozi zbog kojih se može vjerovati da će one počiniti kazneno djelo terorizma ili drugo teško kazneno djelo. ETIAS-ov popis za praćenje dio je središnjeg sustava ETIAS-a.

2. ETIAS-ov popis za praćenje uspostavlja se na temelju informacija povezanih s kaznenim djelima terorizma ili drugim teškim kaznenim djelima.

3. Informacije iz stavka 2. na ETIAS-ov popis za praćenje unosi Europol ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2016/794 ili to čine države članice. Europol i države članica pojedinačno su odgovorni za sve podatke koje unose. Na ETIAS-ovu popisu za praćenje za svaki se od elemenata podatka navodi datum i vrijeme unošenja od strane Europola ili države članice koja ga je unijela.

4. Na temelju informacija iz stavka 2. ETIAS-ov popis za praćenje sastavljen je od podataka koji se sastoje od jednog ili više od sljedećih elemenata:

- (a) prezime;
- (b) prezime pri rođenju;
- (c) datum rođenja;
- (d) ostala imena (pseudonim (pseudonimi), umjetničko ime (imena), nadimak (nadimci));
- (e) putna isprava (putne isprave) (vrsta, broj i zemlja izdavanja putne isprave (putnih isprava));
- (f) kućna adresa;
- (g) adresa elektroničke pošte;
- (h) telefonski broj;
- (i) ime, adresa elektroničke pošte, poštanska adresa, telefonski broj poduzeća ili organizacije;
- (j) IP adresa.

Ako su raspoloživi, sljedeći elementi podataka dodaju se povezanim elementima koji se sastoje od najmanje jednog od prethodno navedenih elemenata podataka: vlastito ime (vlastita imena), mjesto rođenja, zemlja rođenja, spol i državljanstvo.

Članak 35.

Odgovornosti i zadaće koje se odnose na ETIAS-ov popis za praćenje

1. Prije nego što Europol ili država članica unese podatke na ETIAS-ov popis za praćenje, Europol ili država članica:

- (a) utvrđuje jesu li informacije primjerene, točne i dovoljno važne da bi bile uvrštene na ETIAS-ov popis za praćenje;
- (b) procjenjuje mogući utjecaj podataka na udio ručno obrađenih zahtjeva;
- (c) provjerava podudaraju li se podaci s upozorenjem unesenim u SIS.

2. Agencija eu-LISA u svrhu procjene u skladu sa stavkom 1. točkom (b) izrađuje poseban alat.

3. Ako se provjerom u skladu sa stavkom 1. točkom (c) otkrije da se podaci podudaraju s upozorenjem unesenim u SIS, oni se ne unose na ETIAS-ov popis za praćenje. Ako su ispunjeni uvjeti za uporabu podataka radi unošenja upozorenja u SIS, prednost se daje unošenju upozorenja u SIS.

4. Države članice i Europol odgovorni su za točnost podataka iz članka 34. stavka 2. koje unose na ETIAS-ov popis za praćenje i za njihovo ažuriranje.

5. Europol redovito, a najmanje jedanput godišnje, preispituje i provjerava kontinuiranu točnost podataka koje je unio na ETIAS-ov popis za praćenje. Jednako tako, države članice redovito, a najmanje jedanput godišnje, preispituju i provjeravaju kontinuiranu točnost podataka koje su unijele na ETIAS-ov popis za praćenje. Europol i države članice razvijaju i provode zajednički postupak za osiguravanje ispunjavanja svojih odgovornosti u skladu s ovim stavkom.
6. Nakon preispitivanja države članice i Europol uklanjaju podatke s ETIAS-ova popisa za praćenje ako se dokaže da razlozi zbog kojih su uneseni na popis više ne vrijede ili da su podaci zastarjeli ili nisu ažurirani.
7. ETIAS-ov popis za praćenje i alat za procjenu iz stavaka 1. i 2. ovog članka tehnički razvija agencija eu-LISA i smješta ih na svojem poslužitelju. Komisija provedbenim aktima uspostavlja tehničke specifikacije ETIAS-ova popisa za praćenje i tog alata za procjenu. Ti se provedbeni akti donese u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

POGLAVLJE VI.

IZDAVANJE, ODBIJANJE, PONIŠTENJE ILI UKIDANJE ODOBRENJA PUTOVANJA

Članak 36.

Izdavanje odobrenja putovanja

1. Ako se ispitivanjem zahtjeva u skladu s postupcima utvrđenima u poglavljima III., IV. i V. pokaže da ne postoje činjenične naznake ni opravdani razlozi utemeljeni na činjeničnim naznakama zbog kojih se može zaključiti da prisutnost dotične osobe na državnom području države članice predstavlja rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visok rizik od epidemije, odobrenje putovanja izdaje središnji sustav ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice.
2. U slučaju sumnje u pogledu postojanja dostatnih razloga za odbijanje odobrenja putovanja nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice ima mogućnost, između ostalog nakon razgovora, izdati odobrenje putovanja s oznakom kojom se graničnim tijelima preporučuje da provedu kontrolu druge linije.

Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice može također staviti takvu oznaku na zahtjev države članice s kojom je provedeno savjetovanje. Takva oznaka vidljiva je samo graničnim tijelima.

Oznaka se automatski uklanja nakon što granična tijela provedu kontrolu i u EES unesu bilješku o ulasku.

3. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice ima mogućnost dodavanja oznake kojom se graničnim tijelima i drugim tijelima koja imaju pristup podacima iz središnjeg sustava ETIAS-a naznačuje da je određeni pogodak aktiviran tijekom obrade zahtjeva procijenjen i da je potvrđeno da je pogodak bio lažan pogodak ili da je ručna obrada pokazala da nije bilo nikakvih osnova za odbijanje odobrenja putovanja.
4. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. radi uspostave odgovarajućih zaštitnih mjera s pomoću pravila i postupaka za izbjegavanje sukoba s upozorenjima u drugim informacijskim sustavima te radi utvrđivanja uvjeta, kriterija i trajanja označivanja u skladu s ovom Uredbom.
5. Odobrenje putovanja valjano je tri godine ili do isteka valjanosti putne isprave registrirane tijekom postupka podnošenja zahtjeva, ovisno o tome što nastupi prije, i valjano je na državnom području država članica.
6. Odobrenje putovanja ne daje automatski pravo ulaska ili boravka.

Članak 37.

Odbijanje odobrenja putovanja

1. Odobrenje putovanja odbija se ako podnositelj zahtjeva:
 - (a) upotrijebi putnu ispravu koja je prijavljena u SIS-u kao izgubljena, ukradena, protupravno korištena ili poništena;
 - (b) predstavlja rizik za sigurnost;
 - (c) predstavlja rizik od nezakonitog useljavanja;
 - (d) predstavlja visoki rizik od epidemije;
 - (e) osoba je za koju je u SIS uneseno upozorenje u svrhu odbijanja ulaska i boravka;

- (f) ne odgovori na zahtjev za dodatne informacije ili dokumentaciju u rokovima iz članka 27.;
- (g) ne dođe na razgovor kako je navedeno u članku 27. stavku 4.

2. Odobrenje putovanja odbija se i ako u trenutku podnošenja zahtjeva postoje opravdane i ozbiljne sumnje u vjerodostojnost podataka, pouzdanost izjava podnositelja zahtjeva, popratne dokumente koje je dostavio podnositelj zahtjeva ili istinitost njihova sadržaja.

3. Podnositelji zahtjeva kojima je odbijeno odobrenje putovanja imaju pravo žalbe. Žalbeni postupci vode se u državi članici koja je donijela odluku o zahtjevu i u skladu s nacionalnim pravom te države članice. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice podnositeljima zahtjeva pruža informacije o žalbenom postupku. Informacije se pružaju na jednom od službenih jezika zemalja navedenih u Prilogu II. Uredbi Vijeća (EZ) br. 539/2001 čiji je podnositelj zahtjeva državljanin.

4. Prethodno odbijanje odobrenja putovanja ne dovodi do automatskog odbijanja novog zahtjeva. Novi se zahtjev procjenjuje na temelju svih dostupnih informacija.

Članak 38.

Obavijest o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja

1. Kada je izdano odobrenje putovanja, podnositelj zahtjeva odmah putem usluge elektroničke pošte prima obavijest koja uključuje:

- (a) jasnu izjavu da je odobrenje putovanja izdano i broj zahtjeva za odobrenje putovanja;
- (b) datum početka i datum isteka odobrenja putovanja;
- (c) jasnu izjavu da će podnositelj zahtjeva prilikom ulaska morati predložiti istu putnu ispravu kao što je ona koja je navedena u obrascu zahtjeva i da će svaka promjena u putnoj ispravi iziskivati novi zahtjev za odobrenje putovanja;
- (d) podsjetnik na uvjete ulaska utvrđene u članku 6. Uredbe (EU) 2016/399 i činjenicu da je kratkotrajni boravak moguć samo u trajanju od najviše 90 dana tijekom bilo kojeg razdoblja od 180 dana;
- (e) podsjetnik da samo posjedovanje odobrenja putovanja ne daje automatsko pravo ulaska;
- (f) podsjetnik da granična tijela mogu zatražiti popratne dokumente na vanjskim granicama kako bi provjerila jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak i boravak;
- (g) podsjetnik da je posjedovanje valjanog odobrenja putovanja uvjet za boravak koji mora biti ispunjen tijekom čitavog trajanja kratkotrajnog boravka na državnom području država članica;
- (h) poveznicu na mrežnu uslugu iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/2226 kojom se državljanima trećih zemalja omogućuje da u svakom trenutku provjere preostalo trajanje svojeg dopuštenog boravka;
- (i) ako je to primjenjivo, države članice u koje je podnositelju zahtjeva dopušteno putovati;
- (j) poveznicu na javne internetske stranice ETIAS-a na kojima se nalaze informacije o mogućnosti za podnositelja zahtjeva da zatraži ukidanje odobrenja putovanja, mogućnosti da se odobrenje putovanja ukine ako više nisu ispunjeni uvjeti za njegovo izdavanje i mogućnosti da ga se poništi ako postane očito da uvjeti za njegovo izdavanje nisu bili ispunjeni u trenutku njegova izdavanja;
- (k) informacije o postupcima za ostvarivanje prava iz članaka od 13. do 16. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i članaka od 15. do 18. Uredbe (EU) 2016/679; podatke za kontakt službenika za zaštitu podataka Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i nacionalnog nadzornog tijela države članice prvog planiranog boravka, ako je odobrenje putovanja izdao središnji sustav ETIAS-a, ili odgovorne države članice, ako je odobrenje putovanja izdala nacionalna jedinica ETIAS-a.

2. Ako je odobrenje putovanja odbijeno, podnositelj zahtjeva odmah putem usluge elektroničke pošte prima obavijest koja uključuje:

- (a) jasnu izjavu da je odobrenje putovanja odbijeno i broj zahtjeva za odobrenje putovanja;

- (b) upućivanje na nacionalnu jedinicu ETIAS-a odgovorne države članice koja je odbila odobrenje putovanja i na njezinu adresu;
 - (c) izjavu o osnovama za odbijanje odobrenja putovanja u kojoj se navode primjenjive osnove između onih navedenih u članku 37. stavcima 1. i 2. kojima se podnositelju zahtjeva omogućuje podnošenje žalbe;
 - (d) informacije o pravu na podnošenje žalbe i roku za njezino podnošenje; poveznicu na informacije na internetskim stranicama iz članka 16. stavka 7.
 - (e) informacije o postupcima za ostvarivanje prava iz članaka od 13. do 16. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i članaka od 15. do 18. Uredbe (EU) 2016/679; podatke za kontakt službenika za zaštitu podataka Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i nacionalnog nadzornog tijela odgovorne države članice.
3. Komisija provedbenim aktima donosi standardni obrazac za odbijanje, poništenje ili ukidanje odobrenja putovanja. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

Članak 39.

Podaci koje treba dodati dosjeu zahtjeva nakon odluke o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja

1. Ako je donesena odluka o izdavanju odobrenja putovanja, središnji sustav ETIAS-a ili, ako je odluka donesena nakon ručne obrade kako je predviđeno u poglavlju IV., nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice u dosje zahtjeva bez odgode dodaje sljedeće podatke:

- (a) informaciju o statusu u kojoj se navodi da je odobrenje putovanja izdano;
- (b) navod o tome je li odobrenje putovanja izdao središnji sustav ETIAS-a ili je izdano nakon ručne obrade; u potonjem slučaju dodaje se upućivanje na nacionalnu jedinicu ETIAS-a odgovorne države članice koja je donijela odluku i na njezinu adresu;
- (c) datum odluke o izdavanju odobrenja putovanja;
- (d) datum početka i datum isteka odobrenja putovanja;
- (e) svaku oznaku stavljenju na odobrenje putovanja kako je utvrđeno u članku 36. stavcima 2. i 3., uz navođenje razlogâ za takvu(-e) oznaku(-e), i dodatne informacije relevantne za kontrole druge linije u slučaju članka 36. stavka 2. te dodatne informacije relevantne za granična tijela u slučaju članka 36. stavka 3.

2. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. radi detaljnijeg definiranja vrste dodatnih informacija koje se mogu dodati, njihova jezika i formatâ, kao i razlogâ za oznake.

3. Ako je donesena odluka o odbijanju odobrenja putovanja, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice dodaje sljedeće podatke u dosje zahtjeva:

- (a) informaciju o statusu u kojoj se navodi da je odobrenje putovanja odbijeno;
- (b) upućivanje na nacionalnu jedinicu ETIAS-a odgovorne države članice koja je odbila odobrenje putovanja i na njezinu adresu;
- (c) datum odluke o odbijanju odobrenja putovanja;
- (d) osnove za odbijanje odobrenja putovanja, navođenjem osnova među onima navedenima u članku 37. stavcima 1. i 2.

4. Osim podataka iz stavaka 1. i 3., ako je donesena odluka o izdavanju ili odbijanju odobrenja putovanja, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice dodaje i razloge za svoju konačnu odluku, osim ako je riječ o odluci o odbijanju koja se temelji na negativnom mišljenju države članice s kojom je provedeno savjetovanje.

Članak 40.**Poništenje odobrenja putovanja**

1. Odobrenje putovanja poništava se ako postane očito da uvjeti za njegovo izdavanje nisu bili ispunjeni u trenutku njegova izdavanja. Odobrenje putovanja poništava se na temelju jedne ili više osnova za odbijanje odobrenja putovanja utvrđenih u članku 37. stavcima 1. i 2.
2. Ako država članica ima dokaze da uvjeti za izdavanje odobrenja putovanja nisu bili ispunjeni u trenutku njegova izdavanja, nacionalna jedinica ETIAS-a te države članice poništava odobrenje putovanja.
3. Osoba čije je odobrenje putovanja poništeno ima pravo žalbe. Žalbeni postupci vode se u državi članici koja je donijela odluku o poništenju i u skladu s nacionalnim pravom te države članice. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice podnositeljima zahtjeva pruža informacije o žalbenom postupku. Informacije se pružaju se na jednom od službenih jezika zemalja navedenih u Prilogu II. Uredbi Vijeća (EZ) br. 539/2001 čiji je podnositelj zahtjeva državljanin.
4. Član osoblja koji je proveo procjenu rizika u dosjeu zahtjeva bilježi obrazloženje za odluku o poništenju odobrenja putovanja.

Članak 41.**Ukidanje odobrenja putovanja**

1. Odobrenje putovanja ukida se ako postane očito da više nisu ispunjeni uvjeti za njegovo izdavanje. Odobrenje putovanja ukida se na temelju jedne ili više osnova za odbijanje odobrenja putovanja utvrđenih u članku 37. stavku 1.
2. Ako država članica ima dokaze da više nisu ispunjeni uvjeti za izdavanje odobrenja putovanja, nacionalna jedinica ETIAS-a te države članice ukida odobrenje putovanja.
3. Ne dovodeći u pitanje stavak 2., ako je u SIS-u izdano novo upozorenje o u vezi s novim odbijanjem ulaska i boravka ili u vezi s putnom ispravom koja je prijavljena kao izgubljena, ukradena, protupravno korištena ili poništena, SIS o tome obavješćuje središnji sustav ETIAS-a. Središnji sustav ETIAS-a provjerava podudara li se to novo upozorenje s valjanim odobrenjem putovanja. Ako se podudara, središnji sustav ETIAS-a šalje dosje zahtjeva nacionalnoj jedinici ETIAS-a države članice koja je unijela upozorenje. Ako je izdano novo upozorenje o odbijanju ulaska i boravka, nacionalna jedinica ETIAS-a ukida odobrenje putovanja. Ako je odobrenje putovanja povezano s putnom ispravom koja je u SIS-u ili SLTD-u prijavljena kao izgubljena, ukradena, protupravno korištena ili poništena, nacionalna jedinica ETIAS-a ručno obrađuje dosje zahtjeva.
4. Novi podaci koji se unesu na ETIAS-ov popis za praćenje uspoređuju se s podacima iz dosjeâ zahtjeva u središnjem sustavu ETIAS-a. Središnji sustav ETIAS-a provjerava podudaraju li se ti novi podaci s valjanim odobrenjem putovanja. Ako se podudaraju, središnji sustav ETIAS-a šalje dosje zahtjeva nacionalnoj jedinici ETIAS-a države članice koja je unijela nove podatke ili, ako je Europol unio nove podatke, nacionalnoj jedinici ETIAS-a države članice prvog planiranog boravka koju je podnositelj naveo u skladu s člankom 17. stavkom 2. točkom (j). Ta nacionalna jedinica ETIAS-a procjenjuje rizik za sigurnost i ukida odobrenje putovanja ako zaključi da uvjeti za njegovo izdavanje više nisu ispunjeni.
5. Ako je u EES unesena bilješka o odbijanju ulaska u vezi s nositeljem valjanog odobrenja putovanja i ta je bilješka opravdana zbog razloga B ili I navedenih u Prilogu V. dijelu B Uredbi (EU) 2016/399, središnji sustav ETIAS-a prenosi dosje zahtjeva nacionalnoj jedinici ETIAS-a države članice koja je odbila ulazak. Ta nacionalna jedinica ETIAS-a procjenjuje jesu li i dalje ispunjeni uvjeti za izdavanje odobrenja putovanja i, ako nisu, ukida odobrenje putovanja.
6. Član osoblja koji je proveo procjenu rizika u dosjeu zahtjeva bilježi obrazloženje za odluku o ukidanju odobrenja putovanja.
7. Podnositelj zahtjeva čije je odobrenje putovanja ukinuto ima pravo žalbe. Žalbeni postupci vode se u državi članici koja je donijela odluku o ukidanju i u skladu s nacionalnim pravom te države članice. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice podnositeljima zahtjeva pruža informacije o žalbenom postupku. Informacije se pružaju na jednom od službenih jezika zemalja navedenih u Prilogu II. Uredbi Vijeća (EZ) br. 539/2001 čiji je podnositelj zahtjeva državljanin.
8. Odobrenje putovanja može se ukinuti na zahtjev podnositelja zahtjeva. Protiv ukidanja odobrenja putovanja provedenog na toj osnovi nije moguća žalba. Ako se podnositelj zahtjeva nalazi na državnom području neke države članice u trenutku podnošenja zahtjeva za ukidanje, ukidanje počinje proizvoditi učinke kada podnositelj zahtjeva napusti to državno područje i u trenutku kada je unesena odgovarajuća bilješka o ulasku/izlasku u EES u skladu s člankom 16. stavkom 3. i člankom 17. stavkom 2. Uredbe (EU) 2017/2226.

Članak 42.**Obavijest o poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja**

Ako je odobrenje putovanja poništeno ili ukinuto, podnositelj zahtjeva odmah putem usluge elektroničke pošte prima obavijest koja uključuje:

- (a) jasnu izjavu o tome da je odobrenje putovanja poništeno ili ukinuto i broj zahtjeva za odobrenje putovanja;
- (b) upućivanje na nacionalnu jedinicu ETIAS-a odgovorne države članice koja je poništila ili ukinula odobrenje putovanja i na njezinu adresu;
- (c) izjavu o osnovama za poništenje ili ukidanje odobrenja putovanja u kojoj se navode primjenjive osnove između onih navedenih u članku 37. stavcima 1. i 2. kojima se podnositelju zahtjeva omogućuje podnošenje žalbe;
- (d) informacije o pravu na podnošenje žalbe i roku za njezino podnošenje; poveznicu na informacije na internetskim stranicama iz članka 16. stavka 7.
- (e) jasan navod o tome da je posjedovanje valjanog odobrenja putovanja uvjet za boravak koji mora biti ispunjen tijekom čitavog trajanja kratkotrajnog boravka na državnom području država članica;
- (f) informacije o postupcima za ostvarivanje prava iz članaka od 13. do 16. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i članaka od 15. do 18. Uredbe (EU) 2016/679; podatke za kontakt službenika za zaštitu podataka Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu, Europskog nadzornika za zaštitu podataka i nacionalnog nadzornog tijela odgovorne države članice.

Članak 43.**Podaci koji se moraju dodati dosjeu zahtjeva nakon odluke o poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja**

1. Ako je donesena odluka o poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice koja je poništila ili ukinula odobrenje putovanja u dosje zahtjeva bez odgode dodaje sljedeće podatke:

- (a) informaciju o statusu u kojoj se navodi da je odobrenje putovanja poništeno ili ukinuto;
- (b) upućivanje na nacionalnu jedinicu ETIAS-a odgovorne države članice koja je ukinula ili poništila odobrenje putovanja i na njezinu adresu i
- (c) datum odluke o poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja.

2. Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice koja je poništila ili ukinula odobrenje putovanja u dosjeu zahtjeva također navodi osnovu(-e) za poništenje ili ukidanje koje su primjenjive u skladu s člankom 37. stavcima 1. i 2. ili da je odobrenje putovanja ukinuto na zahtjev podnositelja zahtjeva u skladu s člankom 41. stavkom 8.

Članak 44.**Izdavanje odobrenja putovanja s ograničenom područnom valjanošću iz humanitarnih razloga, iz razlogâ nacionalnog interesa ili zbog međunarodnih obveza**

1. Ako se zahtjev smatra dopuštenim u skladu s člankom 19., država članica u koju dotični državljanin treće zemlje planira putovati može iznimno izdati odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću kada ta država članica smatra da je to potrebno iz humanitarnih razloga u skladu sa svojim nacionalnim pravom, iz razlogâ nacionalnog interesa ili zbog međunarodnih obveza, neovisno o tome što:

- (a) ručna obrada u skladu s člankom 26. još nije dovršena ili
- (b) odobrenje putovanja odbijeno je, poništeno ili ukinuto.

Takva odobrenja u pravilu su valjana samo na državnom području one države članice koja ih je izdala. Međutim, iznimno se mogu izdati odobrenja s područnom valjanošću koja obuhvaćaju više od jedne države članice, podložno pristanku svake takve države članice putem njihovih nacionalnih jedinica ETIAS-a. Ako nacionalna jedinica ETIAS-a razmatra izdavanje odobrenja putovanja s ograničenom područnom valjanošću koje obuhvaća nekoliko država članica, ta nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice savjetuje se s tim državama članicama.

Ako je odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću zatraženo ili izdano u okolnostima iz točke (a) prvog podstavka ovog stavka, time se ne prekida ručna obrada zahtjeva kojim se omogućuje izdavanje odobrenja putovanja koje nema ograničenu područnu valjanost.

2. Za potrebe stavka 1. i kako je navedeno na javnim internetskim stranicama i aplikaciji za mobilne uređaje podnositelj zahtjeva može kontaktirati središnju jedinicu ETIAS-a navodeći broj svojeg zahtjeva, državu članicu u koju planira putovati te da se svrha njegova putovanja temelji na humanitarnim razlozima ili je povezana s međunarodnim obvezama. Ako dođe do takvog kontakta, središnja jedinica ETIAS-a obavješćuje nacionalnu jedinicu ETIAS-a države članice u koju državljanin treće zemlje planira putovati i bilježi informacije u dosjeu zahtjeva.

3. Nacionalna jedinica ETIAS-a države članice u koju državljanin treće zemlje planira putovati može od podnositelja zahtjeva zatražiti dodatne informacije ili dokumentaciju te može odrediti rok u kojem se takve dodatne informacije ili dokumentacija moraju dostaviti. Takvi zahtjevi za dodatne informacije ili dokumentaciju šalju se putem usluge elektroničke pošte iz članka 6. stavka 2. točke (f) na kontaktnu adresu elektroničke pošte zabilježenu u dosjeu zahtjeva te se u njima navodi popis jezika na kojima se mogu dostaviti informacije ili dokumentacija. Taj popis uključuje barem engleski ili francuski ili njemački, osim ako uključuje službeni jezik treće zemlje za koju je podnositelj zahtjeva naveo da je njezin državljanin. Od podnositelja zahtjeva ne smije se zahtijevati da dostavi službeni prijevod na te jezike. Podnositelj zahtjeva dostavlja dodatne informacije ili dokumentaciju izravno nacionalnoj jedinici ETIAS-a s pomoću usluge sigurnog računa iz članka 6. stavka 2. točke (g). Nakon dostave dodatnih informacija ili dokumentacije središnji sustav ETIAS-a bilježi i pohranjuje te informacije ili dokumentaciju u dosjeu zahtjeva. Uvid u dodatne informacije ili dokumentaciju zabilježene u dosjeu zahtjeva smije se ostvariti samo u svrhu procjene zahtjeva i odlučivanja o njemu, u svrhu vođenja žalbenog postupka ili u svrhu obrade novog zahtjeva istog podnositelja zahtjeva.

4. Odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću vrijedi najdulje 90 dana od datuma prvog ulaska na temelju tog odobrenja.

5. Odobrenje putovanja izdano na temelju ovog članka može biti predmetom oznake na temelju članka 36. stavka 2. ili stavka 3.

6. Ako je izdano odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću, nacionalna jedinica ETIAS-a koja je izdala to odobrenje u dosjeu zahtjeva dodaje sljedeće podatke:

- (a) informaciju o statusu u kojoj se navodi da je izdano odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću;
- (b) državu članicu ili države članice u koje nositelj odobrenja putovanja ima pravo putovati i razdoblje valjanosti tog odobrenja putovanja;
- (c) nacionalnu jedinicu ETIAS-a države članice koja je izdala odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću i njezinu adresu;
- (d) datum odluke o izdavanju odobrenja putovanja s ograničenom područnom valjanošću;
- (e) upućivanje na humanitarne razloge, razloge nacionalnog interesa ili međunarodne obveze koji su navedeni;
- (f) svaku oznaku stavljenу na odobrenje putovanja kako je utvrđeno u članku 36. staccima 2. i 3., uz navođenje razloga za takvu(-e) oznaku(-e), i dodatne informacije relevantne za kontrole druge linije u slučaju članka 36. stavka 2. te dodatne informacije relevantne za granična tijela u slučaju članka 36. stavka 3.

Ako nacionalna jedinica ETIAS-a izda odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću pri čemu podnositelj zahtjeva nije dostavio nikakve informacije ili dokumentaciju, nacionalna jedinica ETIAS-a u dosjeu zahtjeva bilježi i pohranjuje odgovarajuće informacije ili dokumentaciju kojima se opravdava ta odluka.

7. Ako je izdano odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću, podnositelj zahtjeva putem usluge elektroničke pošte prima obavijest koja uključuje:

- (a) jasnu izjavu o tome da je izdano odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću i broj zahtjeva za odobrenje putovanja;
- (b) datum početka i datum isteka odobrenja putovanja s ograničenom područnom valjanošću;
- (c) jasnu izjavu o tome u koje države članice nositelj tog odobrenja ima pravo putovati i o tome da smije putovati samo unutar državnog područja tih država članica;
- (d) podsjetnik da je posjedovanje valjanog odobrenja putovanja uvjet za boravak koji mora biti ispunjen tijekom čitavog trajanja kratkotrajnog boravka na državnom području države članice za koju je izdano odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću;

- (e) poveznicu na mrežnu uslugu iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/2226 kojom se državljanima trećih zemalja omogućuje da u svakom trenutku provjere preostalo trajanje svojeg dopuštenog boravka.

POGLAVLJE VII.

UPOTREBA ETIAS-A OD STRANE PRIJEVOZNIKA

Članak 45.

Pristup podacima koji ostvaruju prijevoznici radi provjere

1. Zračni prijevoznici, pomorski prijevoznici te međunarodni prijevoznici koji prevoze skupine putnika autobusima kopnenim putem šalju upit informacijskom sustavu ETIAS-a kako bi provjerili imaju li državljani trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja valjano odobrenje putovanja.

2. Sigurnim pristupom portalu za prijevoznike iz članka 6. stavka 2. točke (k), uključujući mogućnost uporabe mobilnih tehničkih rješenja, prijevoznicima se omogućuje da postave upit iz stavka 1. ovog članka prije ukrcaja putnika. Prijevoznik unosi podatke koji se nalaze na strojno čitljivom području putne isprave i navodi državu članicu ulaska. Odstupajući od navedenog, u slučaju zrakoplovnog tranzita prijevoznik nije dužan provjeriti ima li državljaniin treće zemlje valjano odobrenje putovanja.

Informacijski sustav ETIAS-a putem portala za prijevoznike prijevoznicima pruža odgovor „OK/NOT OK”, čime se navodi ima li osoba valjano odobrenje putovanja. Ako je odobrenje putovanja izdano s ograničenom područnom valjanošću u skladu s člankom 44., odgovorom koji pruža središnji sustav ETIAS-a uzimaju se u obzir država članica ili države članice za koje je odobrenje valjano kao i država članica ulaska koju je naveo prijevoznik. Prijevoznici mogu pohraniti poslani informacije i primljeni odgovor u skladu s primjenjivim pravom. Odgovor „OK/NOT OK” ne može se smatrati odlukom o odobravanju ili odbijanju ulaska u skladu s Uredbom (EU) 2016/399.

Komisija provedbenim aktima donosi detaljna pravilima o uvjetima funkcioniranja portala za prijevoznike te primjenjivim pravilima o zaštiti podataka i sigurnosti. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

3. Komisija provedbenim aktima uspostavlja sustav za autentifikaciju, rezerviran isključivo za prijevoznike, kako bi se ovlaštenim članovima osoblja prijevoznika omogućio pristup portalu za prijevoznike za potrebe stavka 2. ovog članka. Pri uspostavi sustava za autentifikaciju u obzir se uzimaju upravljanje rizikom u području informacijske sigurnosti i načela tehničke i integrirane zaštite podataka. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

4. Portal za prijevoznike upotrebljava zasebnu bazu podataka samo za čitanje koja se dnevno ažurira jednosmjernom ekstrakcijom najmanjeg potrebnog podskupa podataka pohranjenih u ETIAS-u. Agencija eu-LISA odgovorna je za sigurnost portala za prijevoznike, sigurnost osobnih podataka sadržanih u njemu i proces ekstrakcije osobnih podataka u zasebnu bazu podataka samo za čitanje.

5. Prijevoznici iz stavka 1. ovog članka podliježu sankcijama predviđenima u skladu s člankom 26. stavkom 2. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama („Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma”) i člankom 4. Direktive Vijeća 2001/51/EZ ⁽¹⁾ kada prevoze državljane trećih zemalja koji nemaju valjano odobrenje putovanja iako podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja.

6. Odstupajući od stavka 5. ovog članka, ako za istog državljanina treće zemlje prijevoznici iz stavka 1. ovog članka već podliježu sankcijama predviđenima u skladu s člankom 26. stavkom 2. Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma i člankom 4. Direktive 2001/51/EZ, ne primjenjuju se sankcije iz stavka 5. ovog članka

7. Za potrebe provedbe stavka 5. ili za potrebe rješavanja mogućih sporova koji proizlaze iz njegove primjene, agencija eu-LISA vodi evidenciju svih postupaka obrade podataka koje prijevoznici obavljaju u okviru portala za prijevoznike. U toj evidenciji navode se datum i vrijeme svakog postupka, podaci korišteni za postavljanje upita, podaci preneseni putem portala za prijevoznike i ime dotičnog prijevoznika.

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 2001/51/EZ od 28. lipnja 2001. o dopuni odredaba članka 26. Konvencije o primjeni Sporazuma iz Schengena od 14. lipnja 1985. (SL L 187, 10.7.2001., str. 45.).

Evidencija se čuva tijekom razdoblja od dvije godine. Evidencija mora biti zaštićena odgovarajućim mjerama protiv neovlaštenog pristupa.

8. Ako je državljanima trećih zemalja odbijen ulazak, svaki prijevoznik koji ih je doveo do vanjskih granica zračnim, morskim i kopnenim putem dužan je za njih odmah ponovno preuzeti odgovornost. Na zahtjev graničnih tijela prijevoznici su dužni vratiti državljane trećih zemalja u treću zemlju iz koje su prevezeni, u treću zemlju koja je izdala putnu ispravu s kojom su putovali ili u bilo koju treću zemlju za koju su sigurni da će ih prihvatiti.

9. Odstupajući od stavka 1., za prijevoznike koji prevoze skupine putnika autobusima kopnenim putem tijekom prve tri godine nakon početka rada ETIAS-a provjera iz stavka 1. nije obvezna, a odredbe iz stavka 5. na njih se ne primjenjuju.

Članak 46.

Rezervni postupci u slučaju kada prijevoznici zbog tehničkih razloga ne mogu pristupiti podacima

1. Ako nije tehnički moguće postaviti upit iz članka 45. stavka 1. zbog kvara bilo kojeg dijela informacijskog sustava ETIAS-a, prijevoznici su izuzeti od obveze provjere posjedovanja valjanog odobrenja putovanja. Ako agencija eu-LISA otkrije takav kvar, središnja jedinica ETIAS-a o tome obavješćuje prijevoznike. Isto tako obavješćuje prijevoznike kada je kvar uklonjen. Ako takav kvar otkrije prijevoznici, o tome mogu obavijestiti središnju jedinicu ETIAS-a.

2. Sankcije iz članka 45. stavka 5. ne izriču se prijevoznicima u slučajevima iz stavka 1. ovog članka.

3. Ako zbog drugih razloga koji nisu kvar bilo kojeg dijela informacijskog sustava ETIAS-a, prijevozniku nije tehnički moguće postaviti upit radi ostvarivanja uvida iz članka 45. stavka 1. tijekom duljeg razdoblja, taj prijevoznik obavješćuje središnju jedinicu ETIAS-a.

4. Komisija provedbenim aktima utvrđuje pojedinosti o rezervnim postupcima iz ovog članka. Taj provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

POGLAVLJE VIII.

UPORABA ETIAS-A OD STRANE GRANIČNIH TIJELA NA VANJSKIM GRANICAMA

Članak 47.

Pristup podacima za provjeru na vanjskim granicama

1. Granična tijela nadležna za obavljanje granične kontrole na graničnim prijelazima na vanjskim granicama u skladu s Uredbom (EU) 2016/399 ostvaruju uvid u središnji sustav ETIAS-a s pomoću podataka koji se nalaze na strojno čitljivom području putne isprave.

2. Središnji sustav ETIAS-a odgovara navođenjem sljedećeg:

(a) ima li osoba valjano odobrenje putovanja, a u slučaju odobrenja putovanja s ograničenom područnom valjanošću koje je izdano na temelju članka 44., navode se država članica ili države članice u kojima je to odobrenje putovanja valjano;

(b) svake oznake koja je stavljena na odobrenje putovanja na temelju članka 36. stavaka 2. i 3.;

(c) istječe li odobrenje putovanja u sljedećih 90 dana te preostalog razdoblja valjanosti;

(d) podataka iz članka 17. stavka 2. točaka (k) i (l).

3. Ako odobrenje putovanja istječe u sljedećih 90 dana, granična tijela obavješćuju nositelja tog odobrenja putovanja o preostalom razdoblju valjanosti, o mogućnosti podnošenja zahtjeva za novo odobrenje putovanja čak i tijekom boravka na državnom području država članica te o obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja tijekom čitavog trajanja kratkotrajnog boravka. Te informacije pruža službenik graničnog nadzora u trenutku granične kontrole ili se to čini s pomoću opreme ugrađene na graničnom prijelazu čime se državljaninu treće zemlje omogućuje ostvarivanje uvida u alat za provjeru iz članka 31. Osim toga, informacije se pružaju putem javnih internetskih stranica iz članka 16. Središnji sustav ETIAS-a također automatski pruža nositelju odobrenja putovanja iste informacije putem usluge elektroničke pošte.

4. Ako središnji sustav ETIAS-a odgovori navođenjem oznake koja je stavljena na odobrenje putovanja na temelju članka 36. stavka 2., granična tijela provode kontrolu druge linije. Za potrebe kontrole druge linije ona su ovlaštena ostvarivati uvid u dodatne informacije koje su dodane u dosje zahtjeva u skladu s člankom 39. stavkom 1. točkom (e) ili člankom 44. stavkom 6. točkom (f).

Ako središnji sustav ETIAS-a odgovori navođenjem oznake iz članka 36. stavka 3. i ako su potrebne dodatne provjere, granična tijela mogu pristupiti središnjem sustavu ETIAS-a kako bi dobila dodatne informacije predviđene u članku 39. stavku 1. točki (e) ili članku 44. stavku 6. točki (f).

Članak 48.

Rezervni postupci u slučaju tehničke nemogućnosti pristupa podacima na vanjskim granicama

1. Ako tehnički nije moguće ostvariti uvid iz članka 47. stavka 1. zbog kvara bilo kojeg dijela informacijskog sustava ETIAS-a, središnja jedinica ETIAS-a o tome obavješćuje granična tijela i nacionalne jedinice ETIAS-a država članica.

2. Ako tehnički nije moguće obaviti pretraživanje iz članka 47. stavka 1. zbog kvara u nacionalnoj graničnoj infrastrukturi države članice, granična tijela o tome obavješćuju središnju jedinicu ETIAS-a i nacionalnu jedinicu ETIAS-a te države članice. Središnja jedinica ETIAS-a potom odmah obavješćuje agenciju eu-LISA i Komisiju.

3. U oba slučaja iz stavaka 1. i 2. ovog članka granična tijela primjenjuju svoje nacionalne planove za nepredvidive situacije. U skladu s Uredbom (EU) 2016/399 nacionalnim planom za nepredvidive situacije može se ovlastiti granična tijela da privremeno odstupe od obveze ostvarivanja uvida u središnji sustav ETIAS-a iz članka 47. stavka 1. ove Uredbe.

4. Komisija provedbenim aktima donosi ogledne planove za nepredvidive situacije za slučajeve iz stavaka 1. i 2. ovog članka, uključujući postupke koje moraju slijediti granična tijela. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2. Države članice donose svoje nacionalne planove za nepredvidive situacije na temelju oglednih planova za nepredvidive situacije, koji se prema potrebi prilagođavaju na nacionalnoj razini.

POGLAVLJE IX.

UPORABA ETIAS-A OD STRANE TIJELA NADLEŽNIH ZA IMIGRACIJU

Članak 49.

Pristup podacima koji ostvaruju tijela nadležna za imigraciju

1. Tijela država članica nadležna za imigraciju imaju pristup pretraživanju središnjeg sustava ETIAS-a s pomoću podataka iz članka 17. stavka 2. točaka od (a) do (e) u svrhu kontrole ili provjere jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak ili boravak na državnom području država članica te u svrhu poduzimanja odgovarajućih mjera povezanih s time.

2. Pristup središnjem sustavu ETIAS-a na temelju stavka 1. ovog članka dopušten je samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) provedeno je prethodno pretraživanje u EES-u u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) 2017/2226 i

(b) rezultat pretraživanja pokazuje da EES ne sadržava bilješku o ulasku koja se podudara s prisutnošću državljanina treće zemlje na državnom području država članica.

Ispunjavanje uvjeta iz prvog podstavka točaka (a) i (b) ovog stavka prema potrebi se provjerava pristupom evidenciji u EES-u, predviđenoj u članku 46. Uredbe (EU) 2017/2226, koja se podudara s pretraživanjem iz prvog podstavka točke (a) ovog stavka i odgovorom iz točke (b) tog podstavka.

3. Središnji sustav ETIAS-a odgovara navođenjem ima li osoba valjano odobrenje putovanja, a u slučaju odobrenja putovanja s ograničenom područnom valjanošću koje je izdano na temelju članka 44., navođenjem država članica u kojima je to odobrenje valjano. Središnji sustav ETIAS-a također navodi istječe li odobrenje putovanja u sljedećih 90 dana te navodi preostalo razdoblje valjanosti.

Kada je riječ o maloljetnicima, tijela nadležna za imigraciju imaju pristup i informacijama koje se odnose na nositelja roditeljskog prava ili zakonskog skrbnika putnika iz članka 17. stavka 2. točke (k).

POGLAVLJE X.

POSTUPAK I UVJETI PRISTUPA SREDIŠNJEM SUSTAVU ETIAS-A ZA POTREBE IZVRŠAVANJA ZAKONODAVSTVA*Članak 50.***Imenovana tijela država članica**

1. Države članice imenuju tijela koja imaju pravo zatražiti ostvarivanje uvida u podatke zabilježene u središnjem sustavu ETIAS-a radi sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela.
2. Svaka država članica imenuje središnju pristupnu točku koja ima pristup središnjem sustavu ETIAS-a. Središnja pristupna točka provjerava jesu li ispunjeni uvjeti za podnošenje zahtjeva za pristup središnjem sustavu ETIAS-a utvrđeni u članku 52.

Imenovano tijelo i središnja pristupna točka mogu biti dio iste organizacije ako je to dopušteno u skladu s nacionalnim pravom, ali središnja pristupna točka pri izvršavanju svojih zadaća na temelju ove Uredbe djeluje u potpunosti neovisno od imenovanih tijela. Središnja pristupna točka odvojena je od imenovanih tijela i ne prima od njih upute u pogledu rezultata provjere koju obavlja neovisno.

U okviru ispunjavanja svojih ustavnih ili drugih zakonskih zahtjeva države članice mogu odrediti i više od jedne središnje pristupne točke ako to odgovara njihovoj organizacijskoj i upravnoj strukturi.

Države članice agenciju eu-LISA i Komisiju obavješćuju o svojim imenovanim tijelima i središnjim pristupnim točkama i mogu u svakom trenutku izmijeniti svoje obavijesti ili ih zamijeniti drugim obavijestima.

3. Na nacionalnoj razini svaka država članica vodi popis operativnih jedinica u okviru imenovanih tijela koje su ovlaštene zatražiti ostvarivanje uvida u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a putem središnjih pristupnih točaka.
4. Samo propisno ovlašteno osoblje središnjih pristupnih točaka ima ovlaštenje za pristup središnjem sustavu ETIAS-a u skladu s člancima 51. i 52.

*Članak 51.***Postupak za pristup središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe izvršavanja zakonodavstva**

1. Operativna jedinica iz članka 50. stavka 3. središnjoj pristupnoj točki iz članka 50. stavka 2. podnosi obrazloženi elektronički ili pisani zahtjev za ostvarivanje uvida u određeni skup podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a. Ako se traži ostvarivanje uvida u podatke iz članka 17. stavka 2. točke (i) i članka 17. stavka 4. točaka od (a) do (c), obrazloženi elektronički ili pisani zahtjev mora uključivati obrazloženje potrebe za ostvarivanjem uvida u te konkretne podatke.
2. Nakon primitka zahtjeva za pristup središnja pristupna točka provjerava jesu li ispunjeni uvjeti za pristup iz članka 52., između ostalog i provjerom je li opravdan zahtjev za ostvarivanje uvida u podatke iz članka 17. stavka 2. točke (i) i članka 17. stavka 4. točaka od (a) do (c).
3. Ako su uvjeti za pristup iz članka 52. ispunjeni, središnja pristupna točka obrađuje zahtjev. Podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a kojima pristupa središnja pristupna točka prosljeđuju se operativnoj jedinici koja je podnijela zahtjev na način kojim se ne ugrožava sigurnost podataka.
4. U hitnom slučaju, kada treba spriječiti neposrednu opasnost po život osobe u vezi s kaznenim djelom terorizma ili drugim teškim kaznenim djelom, središnja pristupna točka odmah obrađuje zahtjev i tek naknadno provjerava jesu li ispunjeni svi uvjeti iz članka 52., uključujući i to je li hitan slučaj zapravo postojao. Naknadna provjera odvija se bez nepotrebne odgode, a u svakom slučaju najkasnije sedam radnih dana nakon obrade zahtjeva.

Ako se na temelju naknadne provjere utvrdi da ostvarivanje uvida u podatke zabilježene središnjem sustavu ETIAS-a ili pristup tim podacima nije bio opravdan, sva tijela koja su pristupila podacima brišu podatke kojima su pristupila iz središnjeg sustava ETIAS-a. Tijela o brisanju obavješćuju relevantnu središnju pristupnu točku države članice u kojoj je zahtjev podnesen.

Članak 52.

Uvjeti za pristup imenovanih tijela država članica podacima zabilježenima u središnjem sustavu ETIAS-a

1. Imenovana tijela mogu zatražiti ostvarivanje uvida u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) pristup radi ostvarivanja uvida potreban je za potrebe sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela;
- (b) pristup radi ostvarivanja uvida potreban je i proporcionalan u određenom slučaju i
- (c) postoje dokazi ili opravdani razlozi na temelju kojih se smatra da će se ostvarivanjem uvida u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a doprinijeti sprečavanju, otkrivanju ili istrazi bilo kojih dotičnih kaznenih djela, a posebno ako postoji utemeljena sumnja da osumnjičenik, počinitelj ili žrtva kaznenog djela terorizma ili drugog teškog kaznenog djela pripada jednoj od kategorija putnika obuhvaćenih ovom Uredbom.

2. Ostvarivanje uvida u središnji sustav ETIAS-a ograničeno je na pretraživanje jednog ili više sljedećih elemenata podataka zabilježenih u dosjeu zahtjeva:

- (a) prezimena i, ako je dostupno, imena (imenâ);
- (b) ostalih imena (pseudonima, umjetničkog imena (imenâ), nadimka (nadimaka));
- (c) broja putne isprave;
- (d) kućne adrese;
- (e) adrese elektroničke pošte;
- (f) telefonskog broja;
- (g) IP adrese.

3. Ostvarivanje uvida u središnji sustav ETIAS-a s pomoću podataka iz stavka 2. može se kombinirati sa sljedećim podacima u dosjeu zahtjeva radi sužavanja pretraživanja:

- (a) državljanstvom ili državljanstvima;
- (b) spolom;
- (c) datumom rođenja ili dobnom skupinom.

4. Ostvarivanjem uvida u središnji sustav ETIAS-a omogućuje se, u slučaju pogotka dobivenog na temelju podataka zabilježenih u dosjeu zahtjeva, pristup podacima iz članka 17. stavka 2. točaka od (a) do (g) i od (j) do (m) koji su zabilježeni u tom dosjeu zahtjeva te podacima unesenima u taj dosje zahtjeva u pogledu izdavanja, odbijanja, poništenja ili ukidanja odobrenja putovanja u skladu s člancima 39. i 43. Pristup podacima iz članka 17. stavka 2. točke (i) i članka 17. stavka 4. točaka od (a) do (c), zabilježenih u dosjeu zahtjeva, omogućuje se samo ako je ostvarivanje uvida u te podatke izričito zatražila operativna jedinica u obrazloženom elektroničkom ili pisanom zahtjevu podnesenom u skladu s člankom 51. stavkom 1. i ako je taj zahtjev neovisno provjerila i odobrila središnja pristupna točka. Ostvarivanjem uvida u središnji sustav ETIAS-a ne daje se pristup podacima o obrazovanju iz članka 17. stavka 2. točke (h).

Članak 53.

Postupak i uvjeti za pristup Europolu podacima zabilježenima u središnjem sustavu ETIAS-a

1. Za potrebe članka 1. stavka 2. Europol može zatražiti ostvarivanje uvida u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a i podnijeti središnjoj jedinici ETIAS-a obrazloženi elektronički zahtjev za ostvarivanje uvida u određeni skup podataka pohranjenih u središnjem sustavu ETIAS-a. Ako se traži ostvarivanje uvida u podatke iz članka 17. stavka 2. točke (i) i članka 17. stavka 4. točaka od (a) do (c), obrazloženi elektronički zahtjev mora uključivati obrazloženje potrebe za ostvarivanjem uvida u te konkretne podatke.

2. Obrazloženi zahtjev mora sadržavati dokaze da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) ostvarivanje uvida potrebno je radi potpore i jačanja djelovanja država članica u vezi sa sprečavanjem, otkrivanjem ili istragom kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela u okviru mandata Europolu;

- (b) ostvarivanje uvida potrebno je i proporcionalno u određenom slučaju;
- (c) ostvarivanje uvida ograničeno je na pretraživanje s pomoću podataka iz članka 52. stavka 2. u kombinaciji s podacima iz članka 52. stavka 3., ako je to potrebno;
- (d) postoje dokazi ili opravdani razlozi na temelju kojih se smatra da će se ostvarivanjem uvida doprinijeti sprečavanju, otkrivanju ili istrazi dotičnih kaznenih djela, a posebno ako postoji utemeljena sumnja da osumnjičenik, počinitelj ili žrtva kaznenog djela terorizma ili drugoga teškog kaznenog djela pripada jednoj od kategorija putnika obuhvaćenih ovom Uredbom.
3. Zahtjeve Europolu za ostvarivanje uvida u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a prethodno provjerava specijalizirana jedinica propisno ovlaštenih službenika Europolu, koja na učinkovit i pravodoban način ispituje ispunjava li zahtjev sve uvjete iz stavka 2.
4. Ostvarivanjem uvida u središnji sustav ETIAS-a omogućuje se, u slučaju pogotka dobivenog na temelju podataka pohranjenih u dosje zahtjeva, pristup podacima iz članka 17. stavka 2. točaka od (a) do (g) i točaka od (j) do (m) te podacima dodanima u dosje zahtjeva povezanim s izdavanjem, odbijanjem, poništenjem ili ukidanjem odobrenja putovanja u skladu s člancima 39. i 43. Pristup podacima iz članka 17. stavka 2. točke (i) i članka 17. stavka 4. točaka od (a) do (c), koji su dodani u dosje zahtjeva, omogućuje se samo ako je Europol izričito zahtijevao ostvarivanje uvida u te podatke. Ostvarivanjem uvida u središnji sustav ETIAS-a ne daje se pristup podacima o obrazovanju iz članka 17. stavka 2. točke (h).
5. Ako je specijalizirana jedinica propisno ovlaštenih službenika Europolu odobrila zahtjev, središnja jedinica ETIAS-a obrađuje zahtjev za ostvarivanje uvida u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a. Središnja jedinica ETIAS-a tražene podatke šalje Europolu na način kojim se ne ugrožava sigurnost podataka.

POGLAVLJE XI.

ČUVANJE I IZMJENA PODATAKA

Članak 54.

Čuvanje podataka

1. Svaki dosje zahtjeva pohranjuje se u središnjem sustavu ETIAS-a tijekom:
- (a) razdoblja valjanosti odobrenja putovanja;
- (b) pet godina od posljednje odluke o odbijanju, poništenju ili ukidanju odobrenja putovanja u skladu s člancima 37., 40. i 41. Ako se podaci zbog kojih je takva odluka donesena, a koji se nalaze u bilješci, dosjeu ili upozorenju registriranima u jednom od informacijskih sustava EU-a, u podacima Europolu, u Interpolovim bazama podataka SLTD ili TDAWN, na ETIAS-ovu popisu za praćenje ili u ETIAS-ovim pravilima o provjerama, izbrišu prije isteka tog petogodišnjeg razdoblja, dosje zahtjeva briše se u roku od sedam dana od datuma brisanja podataka u toj bilješci, tom dosjeu ili tom upozorenju. U tu svrhu središnji sustav ETIAS-a redovito i automatski provjerava jesu li i dalje ispunjeni uvjeti za čuvanje dosjea zahtjeva iz ove točke. Ako oni više nisu ispunjeni, na automatizirani način briše dosje zahtjeva.
2. U svrhu olakšavanja podnošenja novog zahtjeva nakon isteka razdoblja valjanosti odobrenja putovanja iz ETIAS-a dosje zahtjeva može se pohraniti u središnjem sustavu ETIAS-a tijekom dodatnog razdoblja od najviše tri godine od isteka razdoblja valjanosti odobrenja putovanja i to samo ako, nakon zahtjeva za privolu, podnositelj zahtjeva slobodno i izričito da privolu putem izjave s elektroničkim potpisom. Zahtjevi za privolu moraju biti predočeni na način da ih se može jasno razlučiti od drugih pitanja, u razumljivom i lako dostupnom obliku te uz uporabu jasnog i jednostavnog jezika u skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2016/679.

Privola se traži nakon automatskog pružanja informacija iz članka 15. stavka 2. Automatskim pružanjem informacija podsjeća se podnositelja zahtjeva na svrhu čuvanja podataka u skladu s informacijama iz članka 71. točke (o) i na mogućnost povlačenja privole u svakom trenutku.

U skladu s člankom 7. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/679 podnositelj zahtjeva u svakom trenutku može povući svoju privolu. Ako podnositelj zahtjeva povuče privolu, dosje zahtjeva automatski se briše iz središnjeg sustava ETIAS-a.

Agencija eu-LISA razvija alat kako bi se podnositeljima zahtjeva omogućilo da daju i povuku svoju privolu. Taj alat mora biti dostupan na za to predviđenim javnim internetskim stranicama ili putem aplikacije za mobilne uređaje.

Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. radi dodatnog definiranja alata koji podnositelji zahtjeva moraju upotrebljavati za davanje i povlačenje svoje privole.

3. Nakon isteka razdoblja zadržavanja podataka dosje zahtjeva automatski se briše iz središnjeg sustava ETIAS-a.

Članak 55.

Izmjena podataka i prijevremeno brisanje podataka

1. Središnja jedinica ETIAS-a i nacionalne jedinice ETIAS-a imaju obvezu ažurirati podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a i osigurati njihovu točnost. Središnja jedinica ETIAS-a i nacionalne jedinice ETIAS-a nemaju pravo mijenjati podatke koje je u obrazac zahtjeva izravno dodao podnositelj zahtjeva u skladu s člankom 17. stavkom 2., stavkom 3. ili stavkom 4.

2. Ako središnja jedinica ETIAS-a ima dokaze da su podaci koje je u središnjem sustavu ETIAS-a zabilježila središnja jedinica ETIAS-a činjenično netočni ili da su podaci u središnjem sustavu ETIAS-a obrađivani protivno ovoj Uredbi, ona provjerava dotične podatke i prema potrebi ih, bez odgode, mijenja ili briše iz središnjeg sustava ETIAS-a.

3. Ako odgovorna država članica ima dokaze da su podaci zabilježeni u središnjem sustavu ETIAS-a činjenično netočni ili da su podaci obrađivani u središnjem sustavu ETIAS-a protivno ovoj Uredbi, njezina nacionalna jedinica ETIAS-a provjerava dotične podatke i prema potrebi ih, bez odgode, mijenja ili briše iz središnjeg sustava ETIAS-a.

4. Ako središnja jedinica ETIAS-a ima dokaze da su podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a činjenično netočni ili da su podaci obrađivani u središnjem sustavu ETIAS-a protivno ovoj Uredbi, ona se obraća se nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovorne države članice u roku od 14 dana. Ako država članica koja nije odgovorna država članica ima takve dokaze, ona se obraća središnjoj jedinici ETIAS-a ili nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovorne države članice također u roku od 14 dana. Središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice provjerava točnost podataka i zakonitost njihove obrade u roku od mjeseca dana i prema potrebi, bez odgode, mijenja ili briše podatke iz središnjeg sustava ETIAS-a.

5. Ako je državljanin treće zemlje stekao državljanstvo države članice ili je obuhvaćen područjem primjene članka 2. stavka 2. točaka od (a) do (c), tijela te države članice provjeravaju ima li ta osoba valjano odobrenje putovanja i, prema potrebi, bez odgode brišu dosje zahtjeva iz središnjeg sustava ETIAS-a. Za brisanje dosjea zahtjeva nadležna su sljedeća tijela:

- (a) nacionalna jedinica ETIAS-a države članice koja je izdala putnu ispravu kako je navedeno u članku 2. stavku 2. točki (a);

- (b) nacionalna jedinica ETIAS-a države članice čije je državljanstvo osoba stekla;

- (c) nacionalna jedinica ETIAS-a države članice koja je izdala boravišnu iskaznicu ili boravišnu dozvolu.

6. Ako je državljanin treće zemlje obuhvaćen područjem primjene članka 2. stavka 2. točke (d), točke (e), točke (f) ili točke (l), on može obavijestiti nadležna tijela države članice koja je izdala tu boravišnu dozvolu, jedinstvenu vizu ili nacionalnu vizu za dugotrajni boravak iz tog članka o tome da ima valjano odobrenje putovanja i može zatražiti brisanje odgovarajućeg dosjea zahtjeva iz središnjeg sustava ETIAS-a. Tijela te države članice provjeravaju ima li ta osoba valjano odobrenje putovanja. Ako se potvrdi da osoba ima takvo odobrenje, nacionalna jedinica ETIAS-a države članice koja je izdala boravišnu dozvolu, jedinstvenu vizu ili nacionalnu vizu za dugotrajni boravak bez odgode briše dosje zahtjeva iz središnjeg sustava ETIAS-a.

7. Ako je državljanin treće zemlje obuhvaćen područjem primjene članka 2. stavka 2. točke (g), on o toj promjeni može obavijestiti nadležna tijela sljedeće države članice u koju ulazi. Ta država članica obraća se središnjoj jedinici ETIAS-a u roku od 14 dana. Središnja jedinica ETIAS-a provjerava točnost podataka u roku od mjesec dana i, prema potrebi, bez odgode briše dosje zahtjeva iz središnjeg sustava ETIAS-a.

8. Ne dovodeći u pitanje nijedno dostupno upravno ili izvansudsko pravno sredstvo, dotične osobe moraju imati pristup djelotvornom pravnom sredstvu kako bi osigurale izmjenu ili brisanje podataka pohranjenih u ETIAS-u.

POGLAVLJE XII.

ZAŠTITA PODATAKA

Članak 56.

Zaštita podataka

1. Na obradu osobnih podataka koju obavljaju Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu i agencija eu-LISA primjenjuje se Uredba (EZ) br. 45/2001.

2. Uredba (EU) 2016/679 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju obavljaju nacionalne jedinice ETIAS-a koje procjenjuju zahtjeve, granična tijela i tijela nadležna za imigraciju.

Ako obradu osobnih podataka koju obavljaju nacionalne jedinice ETIAS-a provode nadležna tijela koja procjenjuju zahtjeve u svrhu sprečavanja, otkrivanja ili istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela, primjenjuje se Direktiva (EU) 2016/680.

Ako nacionalna jedinica ETIAS-a odlučuje o izdavanju, odbijanju, ukidanju ili poništenju odobrenja putovanja, primjenjuje se Uredba (EU) 2016/679.

3. Direktiva (EU) 2016/680 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju obavljaju imenovana tijela država članica za potrebe članka 1. stavka 2. ove Uredbe.

4. Uredba (EU) 2016/794 primjenjuje se na obradu osobnih podataka koju obavlja Europol u skladu s člancima 29. i 53. ove Uredbe.

Članak 57.

Voditelj obrade podataka

1. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu smatra se voditeljem obrade podataka u skladu s člankom 2. točkom (d) Uredbe (EZ) br. 45/2001 u pogledu obrade osobnih podataka u središnjem sustavu ETIAS-a. U pogledu upravljanja informacijskom sigurnošću središnjeg sustava ETIAS-a agencija eu-LISA smatra se voditeljem obrade.

2. U pogledu obrade osobnih podataka u središnjem sustavu ETIAS-a koju obavlja država članica nacionalna jedinica ETIAS-a smatra se voditeljem obrade u skladu s člankom 4. točkom 7. Uredbe (EU) 2016/679. Ona snosi glavnu odgovornost za obradu osobnih podataka koju ta država članica obavlja u središnjem sustavu ETIAS-a.

Članak 58.

Izvršitelj obrade

1. Agencija eu-LISA smatra se izvršiteljem obrade u skladu s člankom 2. točkom (e) Uredbe (EZ) br. 45/2001 u pogledu obrade osobnih podataka u informacijskom sustavu ETIAS-a.

2. Agencija eu-LISA osigurava da se informacijskim sustavom ETIAS-a upravlja u skladu s ovom Uredbom.

Članak 59.

Sigurnost obrade

1. Agencija eu-LISA, središnja jedinica ETIAS-a i nacionalne jedinice ETIAS-a osiguravaju sigurnost obrade osobnih podataka u skladu s ovom Uredbom. Agencija eu-LISA, središnja jedinica ETIAS-a i nacionalne jedinice ETIAS-a surađuju u obavljanju zadaća povezanih sa sigurnošću podataka.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 22. Uredbe (EZ) br. 45/2001, agencija eu-LISA poduzima potrebne mjere kako bi osigurala sigurnost informacijskog sustava ETIAS-a.

3. Ne dovodeći u pitanje članak 22. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i članke 32. i 34. Uredbe (EU) 2016/679, agencija eu-LISA, središnja jedinica ETIAS-a i nacionalne jedinice ETIAS-a donose potrebne mjere, uključujući sigurnosni plan te plan kontinuiteta poslovanja i oporavka u slučaju katastrofe, kako bi se:

(a) fizički zaštitili podaci, među ostalim izradom planova za nepredviđene situacije radi zaštite ključne infrastrukture;

- (b) zabranio neovlaštenim osobama pristup sigurnoj mrežnoj usluzi, usluzi elektroničke pošte, usluzi sigurnog računa, portalu za prijevoznike, alatu za provjeru za podnositelje zahtjeva i alatu za davanje privole za podnositelje zahtjeva;
- (c) zabranio neovlaštenim osobama pristup opremi za obradu podataka i nacionalnim objektima u skladu s namjenama ETIAS-a;
- (d) spriječili neovlašteno čitanje, umnožavanje, izmjena ili uklanjanje podatkovnih medija;
- (e) spriječio neovlaštenu unos podataka i neovlašteno pregledavanje, izmjena ili brisanje zabilježenih osobnih podataka;
- (f) spriječilo da neovlaštene osobe upotrebljavaju automatizirane sustave za obradu podataka uporabom opreme za priopćivanje podataka;
- (g) spriječila neovlaštena obrada podataka u središnjem sustavu ETIAS-a i svaka neovlaštena izmjena ili brisanje podataka obrađenih u središnjem sustavu ETIAS-a;
- (h) osiguralo da sve osobe koje su ovlaštene pristupiti informacijskom sustavu ETIAS-a imaju pristup samo podacima obuhvaćenima njihovim odobrenjem za pristup, isključivo s pomoću pojedinačnih i jedinstvenih korisničkih identiteta i povjerljivih modaliteta pristupa;
- (i) osiguralo da sva tijela s pravom pristupa informacijskom sustavu ETIAS-a izrade profile u kojima su opisane zadaće i odgovornosti osoba koje su ovlaštene pristupati podacima te stave njihove profile na raspolaganje nadzornim tijelima;
- (j) osiguralo da je moguće provjeriti i utvrditi kojim se tijelima mogu slati osobni podaci uporabom opreme za priopćivanje podataka;
- (k) osigurala mogućnost provjere i utvrđivanja koji su podaci obrađeni u informacijskom sustavu ETIAS-a te kada su obrađeni, tko ih je obradio i u koju svrhu;
- (l) spriječili neovlašteno čitanje, umnožavanje, izmjena ili brisanje osobnih podataka tijekom prijenosa osobnih podataka u središnji sustav ETIAS-a ili iz njega ili tijekom prijenosa podatkovnih medija, a posebno s pomoću odgovarajućih tehnika šifriranja;
- (m) osiguralo da se u slučaju prekida instalirani sustavi mogu osposobiti za nastavak normalnog funkcioniranja;
- (n) osigurala pouzdanost osiguravanjem toga da se sve greške u funkcioniranju ETIAS-a pravilno prijave i toga da se uspostave potrebne tehničke mjere kako bi se osiguralo da se osobni podaci mogu obnoviti u slučaju oštećenja nastalog zbog kvara ETIAS-a;
- (o) pratila djelotvornost sigurnosnih mjera iz ovog stavka i poduzimale potrebne organizacijske mjere povezane s unutarnjim praćenjem radi osiguravanja usklađenosti s ovom Uredbom.

4. Komisija provedbenim aktima donosi ogledni sigurnosni plan i ogledni plan kontinuiteta poslovanja i oporavka u slučaju katastrofe. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2. Upravni odbor agencije eu-LISA, Upravni odbor Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu i države članice donose sigurnosne planove, planove kontinuiteta poslovanja i oporavka u slučaju katastrofe za agenciju eu-LISA, za središnju jedinicu ETIAS-a, odnosno za nacionalne jedinice ETIAS-a. Oni kao temelj za te planove upotrebljavaju ogledne planove koje je donijela Komisija, prilagođene prema potrebi.

5. Agencija eu-LISA obavješćuje Europski parlament, Vijeće i Komisiju te Europskog nadzornika za zaštitu podataka o mjerama koje poduzima u skladu s ovim člankom.

Članak 60.

Sigurnosni incidenti

1. Svaki događaj koji utječe ili bi mogao utjecati na sigurnost ETIAS-a i koji bi mogao uzrokovati oštećenje ili gubitak podataka pohranjenih u ETIAS-u smatra se sigurnosnim incidentom, osobito u slučaju mogućeg neovlaštenog pristupa podacima ili mogućeg ugrožavanja dostupnosti, cjelovitosti i povjerljivosti podataka.

2. Sigurnosnim incidentima upravlja se kako bi se osigurao brz, djelotvoran i pravilan odgovor.
3. Ne dovodeći u pitanje izvješćivanje i obavješćivanje o povredi osobnih podataka u skladu s člankom 33. Uredbe (EU) 2016/679, člankom 30. Direktive (EU) 2016/680, ili u skladu s obama člancima, države članice obavješćuju Komisiju, agenciju eu-LISA i Europskog nadzornika za zaštitu podataka o sigurnosnim incidentima. U slučaju sigurnosnog incidenta u vezi s informacijskim sustavom ETIAS-a, agencija eu-LISA o njemu obavješćuje Komisiju i Europskog nadzornika za zaštitu podataka. U slučaju sigurnosnog incidenta povezanog s ETIAS-om, Europol o njemu obavješćuje Komisiju i Europskog nadzornika za zaštitu podataka.
4. Informacije o sigurnosnom incidentu koji utječe ili bi mogao utjecati na rad ETIAS-a ili na dostupnost, cjelovitost i povjerljivost podataka pohranjenih u ETIAS-u dostavljaju se Komisiji i, ako sigurnosni incident na njih utječe, središnjoj jedinici ETIAS-a, nacionalnim jedinicama ETIAS-a i Europolu. Takvi se incidenti također prijavljuju u skladu s planom upravljanja incidentima koji treba osigurati agencija eu-LISA.
5. Države članice, Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu, agencija eu-LISA i Europol surađuju u slučaju sigurnosnog incidenta.

Članak 61.

Samopraćenje

Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu, Europol i države članice osiguravaju da svako tijelo koje je ovlašteno za pristup informacijskom sustavu ETIAS-a poduzima mjere potrebne za usklađivanje s ovom Uredbom te da, prema potrebi, surađuje s nadzornim tijelom.

Članak 62.

Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja ove Uredbe i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Članak 63.

Odgovornost

1. Ne dovodeći u pitanje pravo na naknadu štete od voditelja obrade ili izvršitelja obrade i njihovu odgovornost u skladu s Uredbom (EU) 2016/679, Direktivom (EU) 2016/680 i Uredbom (EZ) br. 45/2001:

- (a) svaka osoba ili država članica koja je pretrpjela materijalnu ili nematerijalnu štetu zbog nezakonitog postupka obrade osobnih podataka ili bilo koje druge radnje neke države članice koja nije u skladu s ovom Uredbom ima pravo na naknadu štete od te države članice;
- (b) svaka osoba ili država članica koja je pretrpjela materijalnu ili nematerijalnu štetu zbog bilo koje radnje agencije eu-LISA koja nije u skladu s ovom Uredbom ima pravo na naknadu štete od te agencije. Agencija eu-LISA odgovorna je za nezakonite postupke obrade osobnih podataka u skladu sa svojom ulogom izvršitelja obrade ili, ako je to primjenjivo, voditelja obrade.

Država članica ili agencija eu-LISA oslobađaju se, u cijelosti ili djelomično, od odgovornosti u skladu s prvim podstavkom ako dokažu da nisu odgovorne za događaj koji je prouzročio nastanak štete.

2. Ako neka država članica ne ispuni svoje obveze u skladu s ovom Uredbom i time nanese štetu središnjem sustavu ETIAS-a, tu se državu članicu smatra odgovornom za takvu štetu, osim ako je agencija eu-LISA ili neka druga država članica koja sudjeluje u središnjem sustavu ETIAS-a propustila poduzeti razumne mjere za sprečavanje nastanka štete ili minimiziranje njezina učinka i u mjeri u kojoj je te mjere propustila poduzeti.

3. Zahtjevi za naknadu štete protiv države članice zbog štete iz stavaka 1. i 2. uređeni su nacionalnim pravom te države članice. Zahtjevi za naknadu štete protiv voditelja obrade ili agencije eu-LISA zbog štete iz stavaka 1. i 2. podliježu uvjetima predviđenima u Ugovorima.

Članak 64.

Pravo na pristup osobnim podacima, njihov ispravak, dopunu i brisanje te pravo na ograničavanje obrade osobnih podataka

1. Ne dovodeći u pitanje pravo na informacije iz članka 11. i 12. Uredbe (EZ) br. 45/2001, podnositelje zahtjeva čiji su podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a obavješćuje se, u trenutku prikupljanja njihovih podataka, o postupcima za ostvarivanje prava iz članka od 13. do 16. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i članka od 15. do 18. Uredbe (EU) 2016/679. Također im se istodobno pružaju podaci za kontakt službenika za zaštitu podataka Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu i Europskog nadzornika za zaštitu podataka.

2. Kako bi mogao ostvariti svoja prava iz članka od 13. do 16. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i članka od 15. do 18. Uredbe (EU) 2016/679, svaki podnositelj zahtjeva ima pravo obratiti se središnjoj jedinici ETIAS-a ili nacionalnoj jedinici ETIAS-a odgovornoj za njegov zahtjev. Jedinica koja primi podnesak ispituje ga i na njega odgovara što je prije moguće, a najkasnije u roku od 30 dana.

Ako se slijedom podneska utvrdi da su podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a činjenično netočni ili nezakonito zabilježeni, središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice bez odgode ispravlja ili briše te podatke iz središnjeg sustava ETIAS-a.

Ako su slijedom podneska u skladu s ovim stavkom središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a izmijenile odobrenje putovanja tijekom njegova razdoblja valjanosti, središnji sustav ETIAS-a obavlja automatiziranu obradu utvrđenu u članku 20. kako bi utvrdio aktivira li se izmijenjenim dosjeom zahtjeva pogodak u skladu s člankom 20. stavcima od 2. do 5. Ako se automatiziranom obradom ne dobije nijedan pogodak, središnji sustav ETIAS-a izdaje izmijenjeno odobrenje putovanja s jednakim razdobljem valjanosti kao u slučaju izvornog odobrenja i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva. Ako se automatiziranom obradom dobije jedan ili više pogodaka, nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice procjenjuje rizik za sigurnost, rizik od nezakonitog useljavanja ili visoki rizik od epidemije u skladu s člankom 26. Zatim odlučuje o tome hoće li izdati izmijenjeno odobrenje putovanja ili ukinuti odobrenja putovanja ako zaključi da uvjeti za njegovo izdavanje više nisu ispunjeni.

3. Ako se središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a države članice odgovorne za zahtjev ne slaže s tvrdnjom da su podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a činjenično netočni ili nezakonito zabilježeni, središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice bez odgode donosi upravnu odluku kojom u pisanom obliku objašnjava dotičnoj osobi zbog čega nije spremna ispraviti ili izbrisati podatke koji se odnose na tu osobu.

4. Tom se odlukom dotičnoj osobi pružaju i informacije o mogućnosti osporavanja odluke donesene u pogledu podneska iz stavka 2. i, prema potrebi, o tome kako podnijeti tužbu ili pritužbu pred nadležnim tijelima ili sudovima te o bilo kakvoj pomoći koja je dostupna toj osobi, među ostalim o pomoći nadležnih nacionalnih nadzornih tijela.

5. Svaki upit podnesen na temelju stavka 2. mora sadržavati potrebne informacije za identificiranje dotične osobe. Te se informacije upotrebljavaju isključivo kako bi se omogućilo ostvarivanje pravâ iz stavka 2. i odmah se nakon toga brišu.

6. Središnja jedinica ETIAS-a ili nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice vodi evidenciju, u obliku pisanog dokumenta, o tome da je podnesak iz stavka 2. i o tome kako se po njemu postupilo. Taj dokument ona daje na raspolaganje nadležnim nacionalnim nadzornim tijelima za zaštitu podataka bez odgode, a najkasnije sedam dana nakon odluke o ispravku ili brisanju podataka iz stavka 2. drugog podstavka odnosno nakon odluke iz stavka 3.

Članak 65.

Priopćivanje osobnih podataka trećim zemljama, međunarodnim organizacijama i privatnim osobama

1. Osobni podaci pohranjeni u središnjem sustavu ETIAS-a ne smiju se prenositi niti stavljati na raspolaganje nijednoj trećoj zemlji, međunarodnoj organizaciji ni privatnom subjektu, uz iznimku prijenosa Interpolu u svrhu obavljanja automatizirane obrade iz članka 20. stavka 2. točaka (b) i (l) ove Uredbe. Prijenosi osobnih podataka Interpolu podliježu odredbama članka 9. Uredbe (EZ) br. 45/2001.

2. Osobni podaci kojima država članica ili Europol pristupa u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe iz članka 1. stavka 2. ne smiju se prenositi niti stavljati na raspolaganje nijednoj trećoj zemlji, međunarodnoj organizaciji ni privatnom subjektu. Zabrana se primjenjuje i ako se ti podaci dalje obrađuju na nacionalnoj razini ili među državama članicama.

3. Odstupajući od članka 49. ove Uredbe, ako je to potrebno u svrhu vraćanja, tijela nadležna za imigraciju mogu pristupiti središnjem sustavu ETIAS-a radi preuzimanja podataka koje treba prenijeti trećoj zemlji u pojedinačnim slučajevima samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) provedeno je prethodno pretraživanje u EES-u u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) 2017/2226 i

(b) tim pretraživanjem utvrđeno je da EES ne sadržava podatke o državljaninu treće zemlje kojeg treba vratiti.

Ispunjavanje navedenih uvjeta prema potrebi se provjerava pristupom evidenciji predviđenoj u članku 46. Uredbe (EU) 2017/2226 koja se podudara s pretraživanjem iz prvog podstavka točke (a) ovog stavka i odgovorom koji se podudara s točkom (b) tog podstavka.

Ako su navedeni uvjeti ispunjeni, tijela nadležna za imigraciju imaju pristup postavljanju upita središnjem sustavu ETIAS-a s pomoću svih podataka iz članka 17. stavka 2. točaka od (a) do (e) ove Uredbe ili s pomoću nekih od tih podataka. Ako se dosje zahtjeva u ETIAS-u podudara tim podacima, tijela nadležna za imigraciju imat će pristup podacima iz članka 17. stavka 2. točaka od (a) do (g) ove Uredbe i, kada je riječ o maloljetnicima, iz stavka 2. točke (k) tog članka.

Odstupajući od stavka 1. ovog članka, podaci kojima tijela nadležna za imigraciju pristupaju u središnjem sustavu ETIAS-a smiju se prenijeti trećoj zemlji u pojedinačnim slučajevima ako je to potrebno radi dokazivanja identiteta državljanina trećih zemalja isključivo u svrhu vraćanja, i samo ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

(a) Komisija je donijela odluku o primjerenoj razini zaštite osobnih podataka u toj trećoj zemlji u skladu s člankom 45. stavkom 3. Uredbe (EU) 2016/679;

(b) predviđene su odgovarajuće zaštitne mjere kako je navedeno u članku 46. Uredbe (EU) 2016/679, kao na primjer putem sporazuma o ponovnom prihvatu koji je na snazi između Unije ili države članice i dotične treće zemlje;

(c) primjenjuje se članak 49. stavak 1. točka (d) Uredbe (EU) 2016/679.

Podaci iz članka 17. stavka 2. točaka (a), (b), (d), (e) i (f) ove Uredbe mogu se prenijeti samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) prijenos podataka obavlja se u skladu s relevantnim odredbama prava Unije, a posebno odredbama o zaštiti podataka, uključujući poglavlje V. Uredbe (EU) 2016/679, sporazumima o ponovnom prihvatu i nacionalnim pravom države članice koja prenosi podatke;

(b) treća zemlja suglasna je s time da obrađuje podatke samo u svrhu za koju su ti podaci dostavljeni i

(c) odluka o vraćanju donesena na temelju Direktive 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ izdana je u pogledu dotičnog državljanina treće zemlje, pod uvjetom da izvršenje te odluke o vraćanju nije suspendirano i pod uvjetom da nije podnesena žalba koja bi mogla dovesti do suspenzije njezina izvršenja.

4. Prijenosom osobnih podataka trećim zemljama na temelju stavka 3. ne dovode se u pitanje prava podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu ni korisnikâ međunarodne zaštite, osobito u pogledu zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja.

5. Odstupajući od stavka 2. ovog članka, podatke iz središnjeg sustava ETIAS-a iz članka 52. stavka 4. kojima pristupaju imenovana tijela u svrhe iz članka 1. stavka 2. imenovano tijelo smije prenijeti ili staviti na raspolaganje trećoj zemlji u pojedinačnim slučajevima, ali samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) radi se o iznimno hitnom slučaju u kojem postoji:

i. neposredna opasnost povezana s kaznenim djelom terorizma ili

⁽¹⁾ Direktiva 2008/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupcima država članica za vraćanje državljanina trećih zemalja s nezakonitim boravkom (SL L 348, 24.12.2008., str. 98.).

- ii. neposredna opasnost po život osobe, a ta je opasnost povezana s teškim kaznenim djelom;
- (b) prijenos podataka potreban je radi sprečavanja, otkrivanja ili istrage takvog kaznenog djela terorizma ili teškog kaznenog djela na državnom području država članica ili u dotičnoj trećoj zemlji;
- (c) imenovano tijelo ima pristup takvim podacima u skladu s postupkom i uvjetima utvrđenima u člancima 51. i 52.;
- (d) prijenos se obavlja u skladu s primjenjivim uvjetima utvrđenima u Direktivi (EU) 2016/680, posebno u njezinu poglavlju V.;
- (e) iz treće zemlje podnesen je propisno obrazložen pisani ili elektronički zahtjev;
- (f) osigurano je uzajamno pružanje svih informacija iz sustavâ za odobrenje putovanja koje su u posjedu treće zemlje koja podnosi zahtjev državama članicama koje upotrebljavaju ETIAS.

Ako se prijenos obavlja na temelju prvog podstavka ovog stavka, takav prijenos dokumentira se, a dokumentacija se na zahtjev stavlja na raspolaganje nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 41. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/680, uključujući datum i vrijeme prijenosa, informacije o nadležnom tijelu koje je podatke primilo, obrazloženje prijenosa i prenesene osobne podatke.

Članak 66.

Nadzor koji provodi nadzorno tijelo

1. Svaka država članica osigurava da nadzorno tijelo osnovano u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 neovisno prati zakonitost obrade osobnih podataka na temelju ove Uredbe, koju obavlja dotična država članica, uključujući njihov prijenos u ETIAS i iz ETIAS-a.
2. Svaka država članica osigurava da se nacionalni zakoni i drugi propisi doneseni na temelju Direktive (EU) 2016/680 primjenjuju i na pristup njezinih nacionalnih tijela ETIAS-u u skladu s poglavljem X. ove Uredbe, između ostalog u vezi s pravima osoba čijim se podacima na taj način pristupa.
3. Nadzorno tijelo osnovano u skladu s člankom 41. stavkom 1. Direktive (EU) 2016/680 prati zakonitost pristupa država članica osobnim podacima u skladu s poglavljem X. ove Uredbe, između ostalog prijenosa podataka u ETIAS i iz ETIAS-a. Članak 66. stavci 5. i 6. ove Uredbe primjenjuju se na odgovarajući način.
4. Nadzorno tijelo ili nadzorna tijela osnovana u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 osiguravaju da se revizija postupaka obrade podataka koje provode nacionalne jedinice ETIAS-a obavlja u skladu s odgovarajućim međunarodnim revizijskim standardima najmanje svake tri godine od početka rada ETIAS-a. U evaluacijama provedenima u okviru mehanizma uspostavljenog Uredbom Vijeća (EU) br. 1053/2013 ⁽¹⁾ moguće je uzeti u obzir rezultate revizije. Nadzorno tijelo osnovano u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 svake godine objavljuje informacije o broju upita za ispravak, dopunu ili brisanje podataka, ili za ograničavanje obrade podataka, o postupcima poduzetima nakon toga i broju ispravaka, dopuna, brisanja i ograničavanja obrade provedenih slijedom podnesaka dotičnih osoba.
5. Države članice osiguravaju da njihovo nadzorno tijelo osnovano u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 ima dovoljno resursa i stručnog znanja za ispunjavanje zadaća koje su mu povjerene u skladu s ovom Uredbom.
6. Države članice dostavljaju sve informacije koje zatraži nadzorno tijelo osnovano u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679. Posebno mu pružaju informacije o aktivnostima provedenima u skladu s njihovim odgovornostima kako su utvrđene u ovoj Uredbi. Države članice nadzornom tijelu osnovanom u skladu s člankom 51. stavkom 1. Uredbe (EU) 2016/679 odobravaju pristup svojoj evidenciji te mu u svakom trenutku omogućuju pristup svim svojim objektima koji se upotrebljavaju za potrebe ETIAS-a.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EU) br. 1053/2013 od 7. listopada 2013. o uspostavi mehanizma evaluacije i praćenja za provjeru primjene schengenske pravne stečevine i stavljanju izvan snage Odluke Izvršnog odbora od 16. rujna 1998. o uspostavi Stalnog odbora za ocjenu i provedbu Schengena (SL L 295, 6.11.2013., str. 27.).

*Članak 67.***Nadzor koji provodi Europski nadzornik za zaštitu podataka**

1. Europski nadzornik za zaštitu podataka nadležan je za praćenje aktivnosti obrade osobnih podataka povezanih s ETIAS-om koje provode agencija eu-LISA, Europol i Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu i za osiguravanje toga da se te aktivnosti provode u skladu s Uredbom (EZ) br. 45/2001 i ovom Uredbom.
2. Europski nadzornik za zaštitu podataka osigurava da se revizija aktivnosti obrade osobnih podataka koje provode agencija eu-LISA i središnja jedinica ETIAS-a obavlja u skladu s odgovarajućim međunarodnim revizijskim standardima najmanje svake tri godine. Izvješće o toj reviziji šalje se Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, agenciji eu-LISA i nadzornim tijelima. Agencija eu-LISA i Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu imaju mogućnost davanja primjedbi prije donošenja izvješća.
3. Agencija eu-LISA i središnja jedinica ETIAS-a dostavljaju informacije koje zatraži Europski nadzornik za zaštitu podataka, dopuštaju mu pristup svim dokumentima i njihovoj evidenciji te mu omogućuju pristup svim svojim objektima u svakom trenutku.

*Članak 68.***Suradnja nadzornih tijela i Europskog nadzornika za zaštitu podataka**

1. Nadzorna tijela i Europski nadzornik za zaštitu podataka, svatko u okviru svojih ovlasti, aktivno surađuju u okviru svojih nadležnosti. Oni osiguravaju usklađen nadzor nad ETIAS-om i nacionalnim infrastrukturama na granicama.
2. Nadzorna tijela i Europski nadzornik za zaštitu podataka razmjenjuju relevantne informacije, pomažu jedna drugima u provođenju revizija i inspekcija, razmatraju sve poteškoće pri tumačenju ili primjeni ove Uredbe, procjenjuju probleme koji nastaju pri provođenju nezavisnog nadzora ili ostvarivanju prava ispitanika, sastavljaju usklađene prijedloge za zajednička rješenja svih problema te promiču osviještenost o pravima na zaštitu podataka, prema potrebi.
3. Za potrebe stavka 2. nadzorna tijela i Europski nadzornik za zaštitu podataka sastaju se najmanje dvaput godišnje u okviru Europskog odbora za zaštitu podataka, osnovanog Uredbom (EU) 2016/679. Navedeni odbor snosi troškove tih sastanaka i zadužen je za njihovu organizaciju. Poslovnik se donosi na prvom sastanku. Daljnje metode rada razvijaju se zajednički prema potrebi.
4. Europski odbor za zaštitu podataka svake dvije godine šalje zajedničko izvješće o aktivnostima Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu te agenciji eu-LISA. To izvješće uključuje poglavlje o svakoj državi članici koje priprema nadzorno tijelo te države članice.

*Članak 69.***Vođenje evidencije**

1. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim postupcima obrade podataka u okviru informacijskog sustava ETIAS-a. Ta evidencija obuhvaća sljedeće:
 - (a) svrhu pristupa;
 - (b) datum i vrijeme svakog postupka;
 - (c) podatke koji se upotrebljavaju za automatiziranu obradu zahtjevâ;
 - (d) pogotke aktivirane tijekom obavljanja automatizirane obrade utvrđene u članku 20.;
 - (e) podatke koji se upotrebljavaju za provjeru identiteta pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a ili u drugim informacijskim sustavima i bazama podataka;
 - (f) rezultate procesa provjere iz članka 22. i
 - (g) identitet člana osoblja koji je obavio tu provjeru.
2. Središnja jedinica ETIAS-a vodi evidenciju o članovima osoblja koji su propisno ovlašteni za obavljanje provjera identiteta.

Nacionalna jedinica ETIAS-a odgovorne države članice vodi evidenciju o članovima osoblja koji su propisno ovlašteni za unošenje ili preuzimanje podataka.

3. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim postupcima obrade podataka u okviru informacijskog sustava ETIAS-a koji uključuju pristup graničnih tijela iz članka 47. i pristup tijela nadležnih za imigraciju iz članka 49. U toj se evidenciji navode datum i vrijeme svakog postupka, podaci koji se upotrebljavaju za pokretanje pretraživanja, podaci koje prenosi središnji sustav ETIAS-a te nazivi graničnih tijela i tijela nadležnih za imigraciju koja unose i preuzimaju podatke.

Osim toga, nadležna tijela vode evidenciju o članovima osoblja koji su propisno ovlašteni za unos i preuzimanje podataka.

4. Takva evidencija može se upotrebljavati samo za praćenje dopuštenosti obrade podataka te radi osiguravanja sigurnosti i cjelovitosti podataka. Evidencija se odgovarajućim mjerama štiti od neovlaštenog pristupa. Evidencija se briše godinu dana nakon isteka razdoblja zadržavanja iz članka 54. ako nije potrebna za postupke praćenja koji su već započeli.

Agencija eu-LISA i nacionalne jedinice ETIAS-a stavljaju evidenciju na raspolaganje Europskom nadzorniku za zaštitu podataka i nadležnim nadzornim tijelima na zahtjev.

Članak 70.

Vođenje evidencije u pogledu zahtjevâ za ostvarivanje uvida u podatke radi sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela

1. Agencija eu-LISA vodi evidenciju o svim postupcima obrade podataka u okviru središnjeg sustava ETIAS-a koji uključuju pristup putem središnjih pristupnih točaka iz članka 50. stavka 2. za potrebe članka 1. stavka 2. U toj se evidenciji navode datum i vrijeme svakog postupka, podaci koji se upotrebljavaju za pokretanje pretraživanja, podaci koje prenosi središnji sustav ETIAS-a i imena ovlaštenih članova osoblja središnjih pristupnih točaka koji unose i preuzimaju podatke.

2. Osim toga, svaka država članica i Europol vode evidenciju o svim postupcima obrade podataka u okviru središnjeg sustava ETIAS-a koji se provode na temelju zahtjevâ za ostvarivanje uvida u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe utvrđene u članku 1. stavku 2. ili za zahtjevâ za pristup tim podacima.

3. U evidenciji iz stavka 2. navodi se:

- (a) točna svrha zahtjeva za ostvarivanje uvida u podatke pohranjene u središnjem sustavu ETIAS-a ili zahtjeva za pristup tim podacima, uključujući dotično kazneno djelo terorizma ili drugo teško kazneno djelo i, kada je riječ o Europolu, točna svrha zahtjeva za ostvarivanje uvida;
- (b) odluka koja je donesena u pogledu dopuštenosti zahtjeva;
- (c) upućivanje na nacionalni dosje;
- (d) datum i točno vrijeme zahtjeva za pristup koji je središnja pristupna točka podnijela središnjem sustavu ETIAS-a;
- (e) ako je to primjenjivo, je li primijenjen hitni postupak iz članka 51. stavka 4. i ishod naknadne provjere;
- (f) koji je podatak ili skup podataka iz članka 52. stavaka 2. i 3. upotrijebljen za ostvarivanje uvida i
- (g) u skladu s nacionalnim pravilima ili s Uredbom (EU) 2016/794, identifikacijska oznaka službenika koji je obavio pretraživanje i službenika koji je naložio pretraživanje ili prijenos podataka.

4. Evidencija iz stavaka 1. i 2. ovog članka upotrebljava se samo za provjeru dopuštenosti zahtjeva, praćenje zakonitosti obrade podataka te radi osiguravanja cjelovitosti i sigurnosti podataka. Evidencija se odgovarajućim mjerama štiti od neovlaštenog pristupa. Evidencija se briše godinu nakon isteka razdoblja zadržavanja iz članka 54. ako nije potrebna za postupke praćenja koji su već započeli. Europski nadzornik za zaštitu podataka i nadležna nadzorna tijela odgovorna za praćenje zakonitosti obrade podataka te cjelovitosti podataka i njihove sigurnosti imaju na zahtjev pristup evidenciji u svrhu ispunjavanja svojih dužnosti. Pristup evidenciji u tu svrhu ima i tijelo odgovorno za provjeru dopuštenosti zahtjeva. Osim u takve svrhe, osobni podaci brišu se iz svih nacionalnih dosjea i dosjea Europolu nakon razdoblja od mjesec dana, osim ako su ti podaci potrebni u svrhu posebne kaznene istrage koja je u tijeku, a u vezi s kojom su ih zatražili država članica ili Europol. Za praćenje i evaluaciju iz članka 92. smije se upotrebljavati samo evidencija koja sadržava podatke koji nisu osobni podaci.

POGLAVLJE XIII.

OSVIJEŠTENOST JAVNOSTI

Članak 71.

Informiranje šire javnosti

Nakon savjetovanja s Komisijom i Europskim nadzornikom za zaštitu podataka središnja jedinica ETIAS-a široj javnosti pruža sve relevantne informacije u pogledu podnošenja zahtjeva za odobrenje putovanja. Takve informacije dostupne su na javnim internetskim stranicama i uključuju:

- (a) kriterije, uvjete i postupke za podnošenje zahtjeva za odobrenje putovanja;
- (b) informacije o internetskim stranicama i aplikaciji za mobilne uređaje na kojima se može podnijeti zahtjev;
- (c) informacije o mogućnosti da zahtjev podnese druga osoba ili komercijalni posrednik;
- (d) informacije o mogućnosti prijavljivanja zlorababa koje su počinili komercijalni posrednici s pomoću obrasca iz članka 15. stavka 5.;
- (e) rokove za donošenje odluke o zahtjevu predviđene u članku 32.;
- (f) činjenicu da je odobrenje putovanja povezano s putnom ispravom navedenom u obrascu zahtjeva i da stoga zbog isteka valjanosti ili bilo kakvih izmjena u putnoj ispravi odobrenje putovanja neće biti valjano ili se neće priznati prilikom prelaska granice;
- (g) činjenicu da su podnositelji zahtjeva odgovorni za vjerodostojnost, potpunost, točnost i pouzdanost podataka koje dostavljaju te za istinitost i pouzdanost svojih izvjava;
- (h) činjenicu da se podnositelja zahtjeva mora obavijestiti o odlukama o zahtjevima, da se, ako je odobrenje putovanja odbijeno, u takvim odlukama moraju navesti osnove za odbijanje i da podnositelji zahtjeva čiji su zahtjevi odbijeni imaju pravo žalbe, uz informacije o postupku koji treba primjenjivati u slučaju žalbe, uključujući pojedinosti o nadležnom tijelu, te informacije o roku za podnošenje žalbe;
- (i) činjenicu da podnositelji zahtjeva mogu kontaktirati središnju jedinicu ETIAS-a navodeći da se svrha njihova putovanja temelji na humanitarnim razlozima ili je povezana s međunarodnim obvezama te uvjete i postupke koji se na to primjenjuju;
- (j) uvjete ulaska utvrđene u članku 6. Uredbe (EU) 2016/399 i činjenicu da je kratkotrajni boravak moguć samo u trajanju od najviše 90 dana tijekom bilo kojeg razdoblja od 180 dana, osim za državljane trećih zemalja na koje se primjenjuju povoljnije odredbe nekog bilateralnog sporazuma koji prethodi Konvenciji o provedbi Schengenskog sporazuma;
- (k) činjenicu da samo posjedovanje odobrenja putovanja ne daje automatsko pravo ulaska;
- (l) činjenicu da granična tijela mogu zatražiti popratne dokumente na vanjskim granicama kako bi provjerila jesu li ispunjeni uvjeti za ulazak;
- (m) činjenicu da je posjedovanje valjanog odobrenja putovanja uvjet za boravak koji mora biti ispunjen tijekom čitavog trajanja kratkotrajnog boravka na državnom području država članica;
- (n) poveznicu na mrežnu uslugu iz članka 13. Uredbe (EU) 2017/2226 kojom se državljanima trećih zemalja omogućuje da u svakom trenutku provjere preostalo trajanje dopuštenog boravka;
- (o) činjenicu da se podaci uneseni u informacijski sustav ETIAS-a upotrebljavaju u svrhe upravljanja granicama, uključujući za provjere u bazama podataka, i da podacima mogu pristupiti države članice i Europol u svrhe sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela, u skladu s postupcima i uvjetima iz poglavlja X.;
- (p) razdoblje tijekom kojeg će podaci biti pohranjeni;
- (q) prava ispitanika u skladu s uredbama (EZ) br. 45/2001, (EU) 2016/679 i (EU) 2016/794 te Direktivom (EU) 2016/680;
- (r) mogućnost za putnike da dobiju potporu kako je predviđeno u članku 7. stavku 2. točki (m).

Članak 72.

Informativna kampanja

Komisija, u suradnji s Europskom službom za vanjsko djelovanje, središnjom jedinicom ETIAS-a i državama članicama, uključujući njihove konzulate u dotičnim trećim zemljama, istodobno s početkom rada ETIAS-a pokreće informativnu kampanju kako bi obavijestila državljane trećih zemalja koji su obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe o obvezi prema kojoj moraju imati valjano odobrenje putovanja i za prelazak vanjskih granica i tijekom čitavog trajanja njihova kratkotrajnog boravka na državnom području država članica.

Ta informativna kampanja provodi se redovito i na najmanje jednom od službenih jezika zemalja čiji su državljani obuhvaćeni područje primjene ove Uredbe.

POGLAVLJE XIV.

ODGOVORNOSTI

Članak 73.

Odgovornosti agencije eu-LISA tijekom faze projektiranja i razvoja

1. Agencija eu-LISA smješta središnji sustav ETIAS-a u svojim tehničkim pogonima i osigurava funkcionalnosti utvrđene u ovoj Uredbi u skladu s uvjetima sigurnosti, dostupnosti, kvalitete i brzine u skladu sa stavkom 3. ovog članka i člankom 74. stavkom 1.
2. Infrastrukture kojima se podupiru javne internetske stranice, aplikacija za mobilne uređaje, usluga elektroničke pošte, usluga sigurnog računa, alat za provjeru za podnositelje zahtjeva, alat za davanje privole za podnositelje zahtjeva, alat za procjenu za ETIAS-ov popis za praćenje, portal za prijevoznike, mrežna usluga, softver za obradu zahtjeva, središnji repozitorij podataka i tehnička rješenja iz članka 92. stavka 8. smještaju se u prostorima agencije eu-LISA ili u prostorima Komisije. Te su infrastrukture zemljopisno raspoređene kako bi se osigurala funkcionalnosti utvrđene u ovoj Uredbi u skladu s uvjetima sigurnosti, zaštite podataka i sigurnosti podataka, dostupnosti, kvalitete i brzine u skladu sa stavkom 3. ovog članka i člankom 74. stavka 1. ETIAS-ov popis za praćenje smješta se na poslužitelju agencije eu-LISA.
3. Agencija eu-LISA odgovorna je za tehnički razvoj informacijskog sustava ETIAS-a, za svaki tehnički razvoj potreban za uspostavu interoperabilnosti između središnjeg sustava ETIAS-a i informacijskih sustava EU-a iz članka 11. i za omogućivanje postavljanja upita u Interpolovim bazama podataka iz članka 12.

Agencija eu-LISA definira koncepciju fizičke arhitekture sustava, uključujući njegovu komunikacijsku infrastrukturu te njegove tehničke specifikacije i njihov daljnji razvoj i nacionalna jedinstvena sučelja. Navedene tehničke specifikacije donosi Upravni odbor agencije eu-LISA podložno pozitivnom mišljenju Komisije. Agencija eu-LISA provodi i sve potrebne prilagodbe EES-a, SIS-a, Eurodaca ili VIS-a koje proizlaze iz uspostave interoperabilnosti s ETIAS-om.

Agencija eu-LISA razvija i provodi središnji sustav ETIAS-a, uključujući ETIAS-ov popis za praćenje, nacionalna jedinstvena sučelja i komunikacijsku infrastrukturu što je prije moguće nakon stupanja na snagu ove Uredbe i nakon što Komisija donese:

- (a) mjere predviđene u članku 6. stavku 4., članku 16. stavku 10., članku 17. stavku 9., članku 31., članku 35. stavku 7., članku 45. stavku 2., članku 54. stavku 2., članku 74. stavku 5., članku 84. stavku 2., članku 92. stavku 8. i
- (b) mjere donesene u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2., potrebne za razvoj i tehničku provedbu središnjeg sustava ETIAS-a, nacionalnih jedinstvenih sučelja, komunikacijske infrastrukture i portala za prijevoznike, a posebno provedbene akte za:
 - i. pristup podacima u skladu s člancima od 22. do 29. i člancima od 33. do 53.;
 - ii. izmjenu, brisanje i prijevremeno brisanje podataka u skladu s člankom 55.;
 - iii. vođenje evidencije i pristup evidenciji u skladu s člankom 45. i člankom 69.;
 - iv. zahtjeve u vezi s učinkovitosti;

v. specifikacije za tehnička rješenja za povezivanje središnjih pristupnih točaka u skladu s člancima od 51. do 53.

Razvoj se sastoji od razrade i provedbe tehničkih specifikacija, ispitivanja i opće koordinacije projekta. U vezi s time agencija eu-LISA također ima sljedeće zadaće:

- (a) provoditi procjenu rizika u pogledu sigurnosti;
- (b) slijediti načela tehničke i integrirane privatnosti tijekom cijelog životnog ciklusa razvoja ETIAS-a i
- (c) provoditi procjenu rizika u pogledu sigurnosti u odnosu na interoperabilnost ETIAS-a s informacijskim sustavima EU-a i podacima Europske unije iz članka 11.

4. Tijekom faze projektiranja i razvoja osniva se Odbor za upravljanje programom sastavljen od najviše 10 članova. Sastoji se od šest članova koje među svojim članovima ili njihovim zamjenicima imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA, predsjednika savjetodavne skupine za EES-ETIAS iz članka 91., člana koji zastupa agenciju eu-LISA kojeg imenuje njezin izvršni direktor, člana koji zastupa Agenciju za europsku graničnu i obalnu stražu kojeg imenuje njezin izvršni direktor i jednog člana kojeg imenuje Komisija. Članovi koje imenuje Upravni odbor agencije eu-LISA biraju se isključivo iz onih država članica koje na temelju prava Unije u potpunosti obvezuju zakonodavni instrumenti kojima se uređuju razvoj, uspostava, rad i uporaba svih opsežnih sustava informacijske tehnologije kojima upravlja agencija eu-LISA i koje će sudjelovati u ETIAS-u. Odbor za upravljanje programom sastaje se redovito, a najmanje tri puta po tromjesečju. On osigurava primjereno upravljanje fazom projektiranja i razvoja ETIAS-a. Odbor za upravljanje programom svakog mjeseca podnosi Upravnom odboru agencije eu-LISA pisana izvješća o napretku projekta. On nema ovlast za donošenje odluka ni mandat za zastupanje članova Upravnog odbora agencije eu-LISA.

5. Upravni odbor agencije eu-LISA utvrđuje poslovnik Odbora za upravljanje programom koji osobito uključuje pravila o:

- (a) načinu predsjedanja;
- (b) mjestima održavanja sastanaka;
- (c) pripremi sastanaka;
- (d) pozivanju stručnjaka na sastanke;
- (e) planovima za komuniciranje kojima se osigurava pružanje cjelovitih informacija članovima Upravnog odbora agencije eu-LISA koji ne sudjeluju u Odboru za upravljanje programom.

Mjesto predsjedavajućega ima država članica koju na temelju prava Unije u potpunosti obvezuju zakonodavni instrumenti kojima se uređuju razvoj, uspostava, rad i uporaba svih opsežnih sustava informacijske tehnologije kojima upravlja agencija eu-LISA.

Sve putne troškove i dnevnice članova Odbora za upravljanje programom snosi agencija eu-LISA te se članak 10. Poslovnika agencije eu-LISA primjenjuje *mutatis mutandis*. Agencija eu-LISA osigurava tajništvo Odbora za upravljanje programom.

Savjetodavna skupina za EES-ETIAS iz članka 91. sastaje se redovito do početka rada ETIAS-a. Ona nakon svakog sastanka podnosi izvješće Odboru za upravljanje programom. Pruža tehničko stručno znanje kako bi poduprla Odbor za upravljanje programom u obavljanju njegovih zadaća te prati spremnost država članica.

Članak 74.

Odgovornosti agencije eu-LISA nakon početka rada ETIAS-a

1. Nakon početka rada ETIAS-a agencija eu-LISA odgovorna je za tehničko upravljanje središnjim sustavom ETIAS-a i nacionalnim jedinstvenim sučeljima. Ona je također odgovorna za sva tehnička testiranja koja su potrebna za utvrđivanje i ažuriranje ETIAS-ovih pravila o provjerama. U suradnji s državama članicama osigurava da se u svakom trenutku upotrebljava najbolja dostupna tehnologija, podložno analizi troškova i koristi. Agencija eu-LISA odgovorna je i za tehničko upravljanje komunikacijskom infrastrukturom između središnjeg sustava ETIAS-a i nacionalnih jedinstvenih sučelja, kao i za javne internetske stranice, aplikaciju za mobilne uređaje, uslugu elektroničke pošte, uslugu sigurnog računa, alat za provjeru za podnositelje zahtjeva, alat za davanje privole za podnositelje zahtjeva, alat za procjenu za ETIAS-ov popis za praćenje, portal za prijevoznike, mrežnu uslugu, softver za obradu zahtjeva i središnji repozitorij podataka, kako je navedeno u članku 6.

Tehničko upravljanje ETIAS-om sastoji se od svih zadataka potrebnih za održavanje funkcioniranja informacijskog sustava ETIAS-a 24 sata na dan, 7 dana na tjedan u skladu s ovom Uredbom, a posebno rada na održavanju i tehničkog razvoja koji su potrebni radi osiguravanja funkcioniranja sustava na zadovoljavajućoj razini tehničke kvalitete, osobito u pogledu vremena odgovora na upit za ostvarivanje uvida u središnji sustav ETIAS-a u skladu s tehničkim specifikacijama.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 17. Pravilnika o osoblju za dužnosnike Europske unije, utvrđenog u Uredbi Vijeća (EEZ, Euratom, EZUČ) br. 259/68 ⁽¹⁾, agencija eu-LISA primjenjuje odgovarajuća pravila čuvanja profesionalne tajne ili druge ekvivalentne obveze u pogledu čuvanja povjerljivosti na svoje cjelokupno osoblje koje mora raditi s podacima pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a. Ta se obveza nastavlja primjenjivati i nakon što takvo osoblje napusti radno mjesto ili zaposlenje ili nakon prestanka njihovih aktivnosti.

3. Ako agencija eu-LISA surađuje s vanjskim ugovarateljima na bilo kojim zadacima povezanim s ETIAS-om, ona pomno prati aktivnosti ugovaratelja kako bi osigurala usklađenost sa svim odredbama ove Uredbe, uključujući osobito sigurnost, povjerljivost i zaštitu podataka.

4. Agencija eu-LISA obavlja i zadatke povezane s pružanjem osposobljavanja za tehničku uporabu informacijskog sustava ETIAS-a.

5. Agencija eu-LISA razvija i održava mehanizam i postupke za provedbu provjera kvalitete podataka u središnjem sustavu ETIAS-a i podnosi redovita izvješća državama članicama i središnjoj jedinici ETIAS-a. Agencija eu-LISA Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji podnosi redovito izvješće kojim su obuhvaćeni problemi s kojima se susrela. Komisija provedbenim aktima utvrđuje i razvija mehanizam, postupke i odgovarajuće zahtjeve u vezi s usklađenošću s kvalitetom podataka. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

Članak 75.

Odgovornosti Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu

1. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu odgovorna je za:

- (a) osnivanje i rad središnje jedinice ETIAS-a i osiguravanje uvjeta za sigurno upravljanje podacima pohranjenima u ETIAS-u;
- (b) automatiziranu obradu zahtjeva i
- (c) ETIAS-ova pravila o provjerama.

2. Prije no što postane ovlašteno za obradu podataka zabilježenih u središnjem sustavu ETIAS-a, osoblje središnje jedinice ETIAS-a koje ima pravo pristupa središnjem sustavu ETIAS-a pohađa odgovarajuće osposobljavanje o sigurnosti podataka i o temeljnim pravima, a osobito o zaštiti podataka. Također sudjeluje u osposobljavanju o tehničkoj uporabi informacijskog sustava ETIAS-a i o kvaliteti podataka, koje nudi agencija eu-LISA.

Članak 76.

Odgovornosti država članica

1. Svaka država članica odgovorna je za:

- (a) vezu s nacionalnim jedinstvenim sučeljem;
- (b) organizaciju, upravljanje, rad i održavanje nacionalnih jedinica ETIAS-a za ručnu obradu zahtjeva za odobrenje putovanja u slučajevima kada se automatiziranom obradom dobije pogodak, kako je navedeno u članku 26.;
- (c) organizaciju središnjih pristupnih točaka i njihovu vezu s nacionalnim jedinstvenim sučeljem u svrhu sprečavanja, otkrivanja i istrage kaznenih djela terorizma ili drugih teških kaznenih djela;
- (d) upravljanje i aranžmane za pristup propisno ovlaštenog osoblja nadležnih nacionalnih tijela informacijskom sustavu ETIAS-a u skladu s ovom Uredbom te za uspostavu i redovito ažuriranje popisa takvog osoblja i njihovih profila;
- (e) osnivanje i rad nacionalnih jedinica ETIAS-a;
- (f) unošenje podatka na ETIAS-ov popis za praćenje povezanih s kaznenim djelima terorizma ili drugim teškim kaznenim djelima u skladu s člankom 34. stavicama 2. i 3. i

⁽¹⁾ SL L 56, 4.3.1968., str. 1.

(g) osiguravanje da svako njezino tijelo koje je ovlašteno za pristupanje informacijskom sustavu ETIAS-a poduzima mjere potrebne za usklađivanje s ovom Uredbom, uključujući one mjere koje su potrebne kako bi se osiguralo poštovanje temeljnih prava i sigurnost podataka.

2. Svaka država članica primjenjuje automatizirane postupke za postavljanje upita središnjem sustavu ETIAS-a na vanjskim granicama.

3. Prije no što postane ovlašteno za obradu podataka zabilježenih u središnjem sustavu ETIAS-a, osoblje nacionalnih jedinica ETIAS-a koje ima pravo pristupa informacijskom sustavu ETIAS-a pohađa odgovarajuće osposobljavanje o sigurnosti podataka i o temeljnim pravima, a osobito o zaštiti podataka.

Također sudjeluje u osposobljavanju o tehničkoj uporabi informacijskog sustava ETIAS-a i o kvaliteti podataka, koje nudi agencija eu-LISA.

Članak 77.

Odgovornosti Europol

1. Europol osigurava obradu upita iz članka 20. stavka 2. točke (j) i članka 20. stavka 4. U skladu s time prilagođava svoj informacijski sustav.

2. Europol ima odgovornosti i zadaće u pogledu ETIAS-ova popisa za praćenje utvrđene u članku 35. stavku 1. i stavicima od 3. do 6.

3. Europol je odgovoran za davanje obrazloženog mišljenja nakon zahtjeva za savjetovanje u skladu s člankom 29.

4. U skladu s člankom 34. stavkom 2., Europol je odgovoran za unošenje, na ETIAS-ov popis za praćenje, podataka povezanih s kaznenim djelima terorizma ili drugim teškim kaznenim djelima koje je Europol dobio.

5. Prije no što postane ovlašteno za obavljanje bilo koje od zadaća iz članka 34. i 35., osoblje Europol pohađa odgovarajuće osposobljavanje o sigurnosti podataka i o temeljnim pravima, a osobito o zaštiti podataka. Također sudjeluje u osposobljavanju o tehničkoj uporabi informacijskog sustava ETIAS-a i o kvaliteti podataka, koje nudi agencija eu-LISA.

POGLAVLJE XV.

IZMJENE DRUGIH INSTRUMENATA UNIJE

Članak 78.

Izmjena Uredbe (EU) br. 1077/2011

Sljedeći članak umeće se u Uredbu (EU) br. 1077/2011:

„Članak 5.b

Zadaće u vezi s ETIAS-om

U vezi s ETIAS-om Agencija izvršava zadaće koje su joj prenesene člankom 73. Uredbe (EU) br. 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

(*) Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1.).”.

Članak 79.

Izmjena Uredbe (EU) br. 515/2014

U članku 6. Uredbe (EU) br. 515/2014 umeće se sljedeći stavak:

„3.a Tijekom razvojne faze europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) države članice uz njihova osnovna dodijeljena sredstva primaju dodatnih 96,5 milijuna EUR i one ta financijska sredstva u cijelosti ulažu u ETIAS kako bi osigurale njegov brz i učinkovit razvoj u skladu s provedbom središnjeg sustava ETIAS-a, kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

(*) Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1.).”.

Članak 80.

Izmjene Uredbe (EU) 2016/399

Uredba (EU) 2016/399 mijenja se kako slijedi:

1. Članak 6. stavak 1. mijenja se kako slijedi:

(a) točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) imaju valjanu vizu ako se to traži na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 539/2001 (*) ili valjano odobrenje putovanja ako se to traži na temelju Uredbe (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća (**), osim ako imaju valjanu boravišnu dozvolu ili valjanu vizu za dugotrajni boravak;

(*) Uredba Vijeća (EZ) br. 539/2001 od 15. ožujka 2001. o popisu trećih zemalja čiji državljani moraju imati vizu pri prelasku vanjskih granica i zemalja čiji su državljani izuzeti od tog zahtjeva (SL L 81, 21.3.2001., str. 1.).

(**) Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredbi (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1.).”

(b) dodaju se sljedeći podstavci:

„Tijekom prijelaznog razdoblja utvrđenog u skladu s člankom 83. stavcima 1. i 2. Uredbe (EU) 2018/1240, uporaba europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanja putovanja (ETIAS) nije obvezna i ne primjenjuje se obveza posjedovanja valjanog odobrenja putovanja utvrđena u prvom podstavku točki (b) ovog podstavka. Države članice obavješćuju državljane trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja i koji prelaze vanjske granice o obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja nakon isteka prijelaznog razdoblja. U tu svrhu države članice toj kategoriji putnika dijele zajedničku brošuru kako je navedeno u članku 83. stavku 2. Uredbe (EU) 2018/1240.

Tijekom razdoblja odgode utvrđenog u skladu s člankom 83. stavkom 3. Uredbe (EU) 2018/1240 granična tijela iznimno dopuštaju državljanima trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja, a koji ne posjeduju odobrenje putovanja, da prijeđu vanjske granice ako ispunjavaju sve ostale uvjete iz ovog članka, pod uvjetom da prelaze vanjske granice država članica prvi put od kraja prijelaznog razdoblja iz članka 83. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2018/1240. Granična tijela obavješćuju takve državljane trećih zemalja o obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja u skladu s ovim člankom. U tu svrhu granična tijela tim putnicima dijele zajedničku brošuru kako je navedeno u članku 83. stavku 3. Uredbe (EU) 2018/1240 kojom ih se obavješćuje o tome da im je iznimno dopušteno prijeći vanjske granice iako ne ispunjavaju obvezu posjedovanja valjanog odobrenja putovanja i kojom im se objašnjava ta obveza.”

2. Članak 8. stavak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) u točki (a) podtočka i. zamjenjuje se sljedećim:

„i. provjeru posjeduje li državljanin treće zemlje ispravu koja je valjana za prelazak granice i koja nije istekla i da je ta isprava popraćena, ako je to primjenjivo, potrebnom vizom, potrebnim odobrenjem putovanja ili potrebnom boravišnom dozvolom.”;

(b) umeće se sljedeća točka:

„(ba) ako državljanin treće zemlje posjeduje odobrenje putovanja iz članka 6. stavka 1. točke (b) ove Uredbe, temeljite kontrole pri ulasku uključuju i provjeru vjerodostojnosti, valjanosti i statusa odobrenja putovanja i, ako je to primjenjivo, identiteta nositelja odobrenja putovanja, ostvarivanjem uvida u ETIAS u skladu s člankom 47. Uredbe (EU) 2018/1240. Ako nije tehnički moguće ostvariti uvid ili obaviti pretraživanje iz članka 47. stavaka 1. i 2. Uredbe (EU) 2018/1240, primjenjuje se članak 48. stavak 3. te uredbe.”

3. U Prilogu V. dijelu B, u standardnom obrascu za odbijanje ulaska na granici, točka (C) na popisu razloga za odbijanje zamjenjuje se sljedećim:

„(C) nema valjanu vizu, valjano odobrenje putovanja ili valjanu boravišnu dozvolu.”

Članak 81.

Izmjene Uredbe (EU) 2016/1624

Uredba (EU) 2016/1624 mijenja se kako slijedi:

1. U članku 8. stavku 1. dodaje se sljedeća točka:

„(qa) ispunjava zadaće i obveze povjerene Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu iz Uredbe (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća (*) i osigurava osnivanje i rad središnje jedinice ETIAS-a u skladu s člankom 7. te uredbe.

(*) Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1.).”

2. U poglavlju II. dodaje se sljedeći odjeljak.:

„O d j e l j a k 5.

ETIAS

Članak 33.a

Osnivanje središnje jedinice ETIAS-a

1. Osniva se središnja jedinica ETIAS-a.

2. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu osigurava osnivanje i rad središnje jedinice ETIAS-a u skladu s člankom 7. Uredbe (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća (*).

(*) Uredba (EU) 2018/1240 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. rujna 2018. o uspostavi europskog sustava za informacije o putovanjima i odobravanje putovanja (ETIAS) i izmjeni uredaba (EU) br. 1077/2011, (EU) br. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 i (EU) 2017/2226 (SL L 236, 19.9.2018., str. 1.).”

Članak 82.

Izmjena Uredbe (EU) 2017/2226

U članku 64. Uredbe (EU) 2017/2226 dodaje se sljedeći stavak:

„5. Financiranje koje se mora mobilizirati iz omotnice iz članka 5. stavka 5. točke (b) Uredbe (EU) br. 515/2014 za pokrivanje troškova iz stavaka od 1. do 4. ovog članka provodi se u okviru neizravnog upravljanja za troškove agencije eu-LISA i u okviru podijeljenog upravljanja za troškove država članica.”

POGLAVLJE XVI.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 83.

Prijelazno razdoblje i prijelazne mjere

1. Tijekom razdoblja od šest mjeseci od datuma početka rada ETIAS-a uporaba ETIAS-a nije obvezna i ne primjenjuje se obveza posjedovanja valjanog odobrenja putovanja. Komisija može donijeti delegirani akt u skladu s člankom 89. kako bi to razdoblje produljila za najviše dodatnih šest mjeseci, pri čemu se takvo produljenje može ponoviti jedanput.

2. Tijekom razdoblja iz stavka 1. države članice obavješćuju državljane trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja i koji prelaze vanjske granice o obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja nakon isteka šestomjesečnog razdoblja. U tu svrhu države članice toj kategoriji putnika dijele zajedničku brošuru. Brošura mora biti dostupna i u konzulatima država članica u zemljama čiji su državljani obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe.

3. Razdoblje odgode od šest mjeseci primjenjuje se nakon isteka razdoblja iz stavka 1. ovog članka. Tijekom razdoblja odgode primjenjuje se obveza posjedovanja valjanog odobrenja putovanja. Tijekom razdoblja odgode granična tijela iznimno dopuštaju državljanima trećih zemalja koji podliježu obvezi posjedovanja odobrenja putovanja, a koji to odobrenje ne posjeduju, da prijeđu vanjske granice ako ispunjavaju sve ostale uvjete iz članka 6. stavka 1. Uredbe (EU) 2016/399 pod uvjetom da vanjske granice država članica prelaze prvi put nakon isteka razdoblja iz stavka 1. ovog članka. Granična tijela obavješćuju takve državljane trećih zemalja o obvezi posjedovanja valjanog odobrenja putovanja u skladu s člankom 6. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) 2016/399. U tu svrhu granična tijela tim putnicima dijele zajedničku brošuru kojom ih se obavješćuje da im je iznimno dopušteno prijeći vanjske granice iako ne ispunjavaju obvezu posjedovanja valjanog odobrenja putovanja i kojom im se objašnjava ta obveza. Komisija može donijeti delegirani akt u skladu s člankom 89. ove Uredbe kako bi to razdoblje produljila za najviše dodatnih šest mjeseci.

Tijekom razdoblja odgode ne uzimaju se u obzir ulasci na državna područja država članica koje ne upotrebljavaju EES.

4. Komisija provedbenim aktima sastavlja dvije zajedničke brošure iz stavaka 2. i 3. ovog članka koje sadržavaju barem informacije iz članka 71. Brošure moraju biti jasne i jednostavne te dostupne na najmanje jednom od službenih jezika svake zemlje čiji su državljani obuhvaćeni područjem primjene ove Uredbe. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

5. Tijekom prijelaznog razdoblja iz stavaka 1. i 2. ovog članka, informacijski sustav ETIAS-a odgovara na upite prijevoznika iz članka 45. stavka 2. pružajući prijevoznicima odgovor „OK”. Tijekom razdoblja odgode iz stavka 3. ovog članka odgovorom koji informacijski sustav ETIAS-a šalje na upite prijevoznika u obzir se uzima prelazi li državljanin treće zemlje vanjske granice država članica prvi put nakon isteka razdoblja iz stavka 1. ovog članka.

Članak 84.

Uporaba podataka za izvješćivanje i u statističke svrhe

1. Propisno ovlašteno osoblje nadležnih tijela država članica, Komisije, agencije eu-LISA i središnje jedinice ETIAS-a ima pristup radi ostvarivanja upita u sljedeće podatke isključivo za potrebe izvješćivanja i statistike, pri čemu se ne dopušta identifikacija pojedinaca, te u skladu sa zaštitnim mjerama u vezi s nediskriminacijom iz članka 14.:

- (a) informacije o statusu zahtjeva;
- (b) državljanstva, spol i godina rođenja podnositelja zahtjeva;
- (c) zemlja boravišta;
- (d) obrazovanje (primarno, sekundarno, visoko ili bez obrazovanja);
- (e) trenutačno zaposlenje (kategorija zaposlenja);
- (f) vrsta putne isprave i troslovna oznaka zemlje koja ju je izdala;
- (g) vrsta odobrenja putovanja i, za odobrenja putovanja s ograničenom područnom valjanošću iz članka 44., upućivanje na državu članicu ili države članice koje su izdale odobrenje putovanja s ograničenom područnom valjanošću;
- (h) razdoblje valjanosti odobrenja putovanja; i
- (i) osnove za odbijanje, ukidanje ili poništenje odobrenja putovanja.

2. Za potrebe stavka 1. agencija eu-LISA uspostavlja, provodi i smješta u svojim tehničkim pogonima središnji repozitorij koji sadržava podatke iz stavka 1. na temelju kojih nije moguća identifikacija pojedinaca, ali na temelju kojih bi tijela iz stavka 1. mogla dobiti izvješća koja se mogu prilagoditi i statističke podatke radi poboljšanja procjene rizika za sigurnost, rizika od nezakonitog useljavanja i visokog rizika od epidemije, radi jačanja učinkovitosti granične kontrole, radi pružanja pomoći središnjoj jedinici ETIAS-a i nacionalnim jedinicama ETIAS-a pri obradi zahtjeva za odobrenje putovanja i radi pružanja potpore oblikovanju migracijske politike Unije utemeljene na dokazima. Repozitorij sadržava i dnevnu statistiku o podacima iz stavka 4. Pristup središnjem repozitoriju odobrava se sigurnim pristupom putem mreže TESTA, uz kontrolu pristupa i posebne profile korisnika samo za potrebe izvješćivanja i statističkih podataka.

Komisija provedbenim aktima donosi detaljna pravila o radu središnjeg repozitorija i pravila o zaštiti i sigurnosti podataka koja se primjenjuju na repozitorij. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

3. Postupci koje uspostavlja agencija eu-LISA za praćenje razvoja i funkcioniranja informacijskog sustava ETIAS-a iz članka 92. stavka 1. moraju uključivati mogućnost proizvodnje redovitih statističkih podataka za osiguravanje tog praćenja.
4. Agencija eu-LISA svaka tri mjeseca objavljuje statističke podatke o informacijskom sustavu ETIAS-a iz kojih su posebno vidljivi broj i državljanstvo podnositelja zahtjeva kojima je odobrenje putovanja izdano ili odbijeno, uključujući osnove za odbijanje, te državljana trećih zemalja čije je odobrenje putovanja poništeno ili ukinuto.
5. Na kraju svake godine statistički podaci kompiliraju se u godišnjem izvješću za tu godinu. Izvješće se objavljuje i dostavlja Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji, Europskom nadzorniku za zaštitu podataka, Agenciji za europsku graničnu i obalnu stražu i nacionalnim nadzornim tijelima.
6. Agencija eu-LISA na zahtjev Komisije dostavlja Komisiji statističke podatke o specifičnim aspektima koji se odnose na provedbu ove Uredbe kao i statističke podatke na temelju stavka 3.

Članak 85.

Troškovi

1. Troškovi nastali u vezi s razvojem informacijskog sustava ETIAS-a, integracijom postojeće nacionalne infrastrukture na granicama i povezivanjem na nacionalno jedinstveno sučelje, troškovi smještaja nacionalnog jedinstvenog sučelja na poslužitelju i osnivanja središnje jedinice ETIAS-a i nacionalnih jedinica ETIAS-a idu na teret općeg proračuna Unije.

Agencija eu-LISA obraća posebnu pozornost na rizik od povećanja troškova i osigurava dostatan nadzor nad ugovarateljima.

2. Troškovi rada ETIAS-a idu na teret općeg proračuna Unije. To uključuje troškove rada i održavanja informacijskog sustava ETIAS-a, uključujući nacionalna jedinstvena sučelja, troškove rada središnje jedinice ETIAS-a te troškove za osoblje i tehničku opremu (računalna oprema i softver) potrebne za ispunjavanje zadaća nacionalnih jedinica ETIAS-a, kao i troškove prijevoda nastale u skladu s člankom 27. stavcima 2. i 8.

Isključeni su sljedeći troškovi:

- (a) ured država članica za upravljanje projektima (sastanci, službena putovanja, uredi);
- (b) smještaj nacionalnih sustava informacijske tehnologije (prostor, provedba, električna energija, sustav hlađenja);
- (c) rad nacionalnih sustava informacijske tehnologije (operateri i ugovori o podršci);
- (d) projektiranje, razvoj, provedba, rad i održavanje nacionalnih komunikacijskih mreža.

3. Troškovi rada ETIAS-a uključuju i financijsku potporu za države članice za troškove nastale radi prilagođavanja i automatizacije granične kontrole kako bi se proveo ETIAS. Ukupni iznos te financijske potpore ograničen je na najviše 15 milijuna EUR za prvu godinu rada, najviše 25 milijuna EUR za drugu godinu rada i najviše 50 milijuna EUR godišnje za sljedeće godine rada. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. radi preciznijeg definiranja te financijske potpore.

4. Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu, agencija eu-LISA i Europol primaju odgovarajuća dodatna financijska sredstva i osoblje potrebne za ispunjavanje zadaća koje su im povjerene na temelju ove Uredbe.

5. Financiranje koje se mora mobilizirati iz omotnice iz članka 5. stavka 5. točke (b) Uredbe (EU) br. 515/2014 za pokrivanje troškova provedbe ove Uredbe iz stavaka od 1. do 4. ovog članka provodi se u okviru neizravnog upravljanja za troškove agencije eu-LISA i Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu te u okviru podijeljenog upravljanja za troškove država članica.

Članak 86.**Prihodi**

Prihodi koje ostvari ETIAS čine unutarnje namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 4. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Oni su namijenjeni za pokrivanje troškova rada i održavanja ETIAS-a. Svi prihodi preostali nakon što se pokriju ti troškovi dodjeljuju se proračunu Unije.

Članak 87.**Obavijesti**

1. Države članice obavješćuju Komisiju o tijelu koje se treba smatrati voditeljem obrade iz članka 57.
2. Središnja jedinica ETIAS-a i države članice obavješćuju Komisiju i agenciju eu-LISA o nadležnim tijelima iz članka 13. koja imaju pristup informacijskom sustavu ETIAS-a.

Tri mjeseca nakon što ETIAS započne s radom u skladu s člankom 88., agencija eu-LISA objavljuje pročišćeni popis tih tijela u *Službenom listu Europske unije*. Države članice također bez odgode obavješćuju Komisiju i agenciju eu-LISA o svim promjenama tih tijela. U slučaju takvih promjena agencija eu-LISA jednom godišnje objavljuje ažuriranu pročišćenu verziju tih informacija. Agencija eu-LISA održava javne internetske stranice koje se neprestano ažuriraju i koje sadržavaju te informacije.

3. Države članice obavješćuju Komisiju i agenciju eu-LISA o svojim imenovanim tijelima i svojim središnjim pristupnim točkama iz članka 50. te ih bez odgode obavješćuju o svim promjenama u vezi s time.
4. Agencija eu-LISA obavješćuje Komisiju o uspješnom dovršetku ispitivanja iz članka 88. stavka 1. točke (e).

Komisija informacije iz stavaka 1. i 3. objavljuje u *Službenom listu Europske unije*. U slučaju promjena tih informacija Komisija jednom godišnje objavljuje ažuriranu pročišćenu verziju tih informacija. Komisija održava javne internetske stranice koje sadržavaju te informacije i koje se neprestano ažuriraju.

Članak 88.**Početak rada**

1. Komisija utvrđuje datum od kojeg ETIAS mora početi s radom, nakon što su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) na snagu su stupile potrebne izmjene pravnih akata o uspostavi informacijskih sustava EU-a iz članka 11. stavka 2. kojima se uspostavlja interoperabilnost s informacijskim sustavom ETIAS-a;
 - (b) na snagu je stupila uredba kojom se agenciji eu-LISA povjerava operativno upravljanje ETIAS-om;
 - (c) na snagu su stupile potrebne izmjene pravnih akata o uspostavi informacijskih sustava EU-a iz članka 20. stavka 2. kojima se predviđa pristup tim bazama podataka za središnju jedinicu ETIAS-a;
 - (d) donesene su mjere iz članka 15. stavka 5., članka 17. stavaka 3., 5. i 6., članka 18. stavka 4., članka 27. stavaka 3. i 5., članka 33. stavaka 2. i 3., članka 36. stavka 3., članka 38. stavka 3., članka 39. stavka 2., članka 45. stavka 3., članka 46. stavka 4., članka 48. stavka 4., članka 59. stavka 4., članka 73. stavka 3. točke (b), članka 83. stavaka 1., 3. i 4. i članka 85. stavka 3.;
 - (e) agencija eu-LISA proglasila je uspješan dovršetak opsežnog ispitivanja ETIAS-a;
 - (f) agencija eu-LISA i središnja jedinica ETIAS-a potvrdile su tehničke i pravne aranžmane za prikupljanje i prijenos podataka iz članka 17. u središnji sustav ETIAS-a i o njima su obavijestile Komisiju;
 - (g) države članice i središnja jedinica ETIAS-a dostavile su Komisiji podatke o raznim tijelima iz članka 87. stavaka 1. i 3.

⁽¹⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL L 298, 26.10.2012., str. 1.).

2. Ispitivanje ETIAS-a iz stavka 1. točke (e) provodi agencija eu-LISA u suradnji s državama članicama i središnjom jedinicom ETIAS-a.
3. Komisija obavješćuje Europski parlament i Vijeće o rezultatima ispitivanja provedenog u skladu sa stavkom 1. točkom (e).
4. Odluka Komisije iz stavka 1. objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.
5. Države članice i središnja jedinica ETIAS-a počinju upotrebljavati ETIAS od datuma koji je odredila Komisija u skladu sa stavkom 1.

Članak 89.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 6. stavka 4., članka 17. stavaka 3., 5. i 6., članka 18. stavka 4., članka 27. stavka 3., članka 31., članka 33. stavka 2., članka 36. stavka 4., članka 39. stavka 2., članka 54. stavka 2., članka 83. stavaka 1. i 3. i članka 85. dodjeljuje se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 9. listopada 2018. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlasti najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlasti prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 6. stavka 4., članka 17. stavka 3., 5. i 6., članka 18. stavka 4., članka 27. stavka 3., članka 31., članka 33. stavka 2., članka 36. stavka 4., članka 39. stavka 2., članka 54. stavka 2., članka 83. stavaka 1. i 3. i članka 85. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 6. stavka 4., članka 17. stavka 3., stavka 5. ili stavka 6., članka 18. stavka 4., članka 27. stavka 3., članka 31., članka 33. stavka 2., članka 36. stavka 4., članka 39. stavka 2., članka 54. stavka 2., članka 83. stavka 1. ili stavka 3. ili članka 85. stupa na snagu samo ako ni Europski parlament ni Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 90.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011. Ako odbor ne da nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 91.

Savjetodavna skupina

Odgovornosti savjetodavne skupine za EES agencije eu-LISA proširuju se tako da obuhvaćaju ETIAS. Ta savjetodavna skupina za EES-ETIAS pomaže agenciji eu-LISA stručnim savjetima povezanima s ETIAS-om, a posebno u kontekstu pripreme njezina godišnjeg programa rada i godišnjeg izvješća o radu.

Članak 92.

Praćenje i evaluacija

1. Agencija eu-LISA osigurava uspostavu postupaka za praćenje razvoja informacijskog sustava ETIAS-a s obzirom na ciljeve koji se odnose na planiranje i troškove te za praćenje funkcioniranja ETIAS-a s obzirom na ciljeve koji se odnose na tehničke rezultate, troškovnu učinkovitost, sigurnost i kvalitetu usluge.

2. Agencija eu-LISA do 10. travnja 2019., a zatim svakih šest mjeseci tijekom faze razvoja informacijskog sustava ETIAS-a, podnosi Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o stanju razvoja središnjeg sustava ETIAS-a, nacionalnih jedinstvenih sučelja i komunikacijske infrastrukture između središnjeg sustava ETIAS-a i nacionalnih jedinstvenih sučelja. To izvješće sadržava detaljne informacije o nastalim troškovima i informacije o svim rizicima koji mogu utjecati na ukupne troškove sustava koji idu na teret općeg proračuna Unije u skladu s člankom 85.

Europol i Agencija za europsku graničnu i obalnu stražu do 10. travnja 2019., a zatim svakih šest mjeseci tijekom faze razvoja informacijskog sustava ETIAS-a, podnose Europskom parlamentu i Vijeću izvješće o stanju priprema za provedbu ove Uredbe, uključujući detaljne informacije o nastalim troškovima i informacije o svim rizicima koji mogu utjecati na ukupne troškove sustava koji idu na teret općeg proračuna Unije u skladu s člankom 85.

Nakon završetka faze razvoja agencija eu-LISA Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće u kojem se detaljno objašnjava kako su ostvareni ciljevi, posebice oni povezani s planiranjem i troškovima, te se obrazlažu eventualna odstupanja.

3. Agencija eu-LISA za potrebe tehničkog održavanja ima pristup potrebnim informacijama koje se odnose na postupke obrade podataka koji se provode u informacijskom sustavu ETIAS-a.

4. Dvije godine nakon početka rada ETIAS-a i svake dvije godine nakon toga agencija eu-LISA Europskom parlamentu, Vijeću i Komisiji podnosi izvješće o tehničkom funkcioniranju informacijskog sustava ETIAS-a, između ostalog o njegovoj sigurnosti, i statističke podatke koji se odnose na ETIAS-ov popis za praćenje u skladu s postupkom preispitivanja iz članka 35. stavaka 5. i 6.

5. Tri godine nakon početka rada ETIAS-a i svake četiri godine nakon toga Komisija evaluira ETIAS i daje Europskom parlamentu i Vijeću potrebne preporuke. Ta evaluacija obuhvaća:

- (a) slanje upita u Interpolove baze podataka SLTD i TDawn putem ETIAS-a, uključujući informacije o broju pogodaka u navedenim Interpolovim bazama podataka, broju odobrenja putovanja koja su odbijena zbog takvih pogodaka i informacije o eventualno uočenim problemima, kao i, prema potrebi, procjenu potrebe za zakonodavnim prijedlogom o izmjeni ove Uredbe;
- (b) rezultate koje je postigao ETIAS s obzirom na svoje ciljeve, mandat i zadaće;
- (c) učinak, djelotvornost i učinkovitost rada ETIAS-a i njegove radne prakse s obzirom na njegove ciljeve, mandat i zadaće;
- (d) procjenu sigurnosti ETIAS-a;
- (e) ETIAS-ova pravila o provjerama u svrhu procjene rizika;
- (f) utjecaj ETIAS-ova popisa za praćenje, uključujući broj zahtjeva za odobrenje putovanja koji su odbijeni zbog razloga koji su uzeli u obzir pozitivan pogodak s ETIAS-ova popisa za praćenje;
- (g) moguću potrebu za izmjenom mandata središnje jedinice ETIAS-a i financijske posljedice svake takve izmjene;
- (h) utjecaj na temeljna prava;
- (i) utjecaj na diplomatske odnose Unije i uključenih trećih zemalja;

- (j) prihod ostvaren od naknada za odobrenje putovanja, troškove nastale u vezi s razvojem ETIAS-a, troškove rada ETIAS-a, troškove agencije eu-LISA, Europol i Agencije za europsku graničnu i obalnu stražu nastale u vezi s njihovim zadaćama na temelju ove Uredbe, kao i sve prihode dodijeljene u skladu s člankom 86.;
- (k) uporabu ETIAS-a za potrebe izvršavanja zakonodavstva na temelju informacija iz stavka 8. ovog članka;
- (l) broj podnositelja zahtjeva koji su pozvani na razgovor i postotak koji taj broj čini u ukupnom broju podnositelja zahtjeva, razloge za pozivanje na razgovor, broj razgovora na daljinu, broj odluka kojima je odobrenje putovanja dodijeljeno, dodijeljeno uz oznaku ili odbijeno te broj podnositelja zahtjeva koji su pozvani na razgovor, a nisu na njega došli, te, prema potrebi, procjenu potrebe za zakonodavnim prijedlogom o izmjeni ove Uredbe.

Komisija izvješće o evaluaciji podnosi Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom nadzorniku za zaštitu podataka i Agenciji Europske unije za temeljna prava.

6. Države članice i Europol dostavljaju agenciji eu-LISA, središnjoj jedinici ETIAS-a i Komisiji informacije koje su potrebne za sastavljanje izvješća iz stavaka 4. i 5. Tim se informacijama ne ugrožavaju metode rada i one ne uključuju informacije o izvorima, članovima osoblja ili istragama imenovanih tijela.

7. Agencija eu-LISA i središnja jedinica ETIAS-a dostavljaju Komisiji informacije koje su potrebne za provedbu evaluacija iz stavka 5.

8. Poštujući odredbe nacionalnog prava o objavi osjetljivih informacija, svaka država članica i Europol izrađuju godišnja izvješća o djelotvornosti pristupa podacima pohranjenima u središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe izvršavanja zakonodavstva koji obuhvaćaju informacije i statističke podatke o:

- (a) točnoj svrsi ostvarivanja uvida, između ostalog o vrsti kaznenog djela terorizma ili drugoga teškog kaznenog djela;
- (b) opravdanim osnovama za utemeljenu sumnju da su osumnjičenik, počinitelj ili žrtva obuhvaćeni ovom Uredbom;
- (c) broju zahtjeva za pristup središnjem sustavu ETIAS-a za potrebe izvršavanja zakonodavstva;
- (d) broju i vrsti predmeta koji su doveli do pogodaka;
- (e) broju i vrsti slučajeva u kojima se primjenjivao hitni postupak iz članka 51. stavka 4., uključujući one slučajeve u kojima naknadnom provjerom koju je provela središnja pristupna točka nije potvrđena navedena hitnost.

Državama članicama na raspolaganje se stavlja tehničko rješenje kako bi se olakšalo prikupljanje tih podataka u skladu s poglavljem X. u svrhu proizvodnje statističkih podataka iz ovog stavka. Komisija provedbenim aktima donosi specifikacije tehničkog rješenja. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 90. stavka 2.

Članak 93.

Praktični priručnik

Komisija u bliskoj suradnji s državama članicama i relevantnim agencijama Unije na raspolaganje stavlja praktični priručnik koji sadržava smjernice, preporuke i primjere najbolje prakse za provedbu ove Uredbe. Praktičnim priručnikom uzimaju se u obzir relevantni postojeći priručnici. Komisija donosi praktični priručnik u obliku preporuke.

Članak 94.

Ceuta i Melilla

Ova Uredba ne utječe na posebna pravila koja se primjenjuju na gradove Ceutu i Melillu, kako je utvrđeno u Izjavi Kraljevine Španjolske o gradovima Ceuti i Melilli u Završnom aktu uz Sporazum o pristupanju Kraljevine Španjolske Konvenciji o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985.

*Članak 95.***Financijski doprinosi zemalja pridruženih provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine**

U skladu s relevantnim odredbama njihovih sporazuma o pridruživanju, izrađuju se aranžmani u pogledu financijskih doprinosa zemalja pridruženih provedbi, primjeni i razvoju schengenske pravne stečevine.

*Članak 96.***Stupanje na snagu i primjena**

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova Uredba primjenjuje se od datuma koji utvrđuje Komisija u skladu s člankom 88., osim članaka 6., 11., 12., 33., 34., 35., 59., 71., 72., 73., članaka od 75. do 79., članaka 82., 85., 87., 89., 90., 91., članka 92. stavaka 1. i 2., članaka 93. i 95., kao i odredaba koje se odnose na mjere iz članka 88. stavka 1. točke (d), koji se primjenjuju od 9. listopada 2018.

Odredbe koje se odnose na ostvarivanje uvida u Eurodac primjenjuju se od datum na koji se počinje primjenjivati preinaka Uredbe (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u državama članicama u skladu s Ugovorima.

Sastavljeno u Strasbourgu 12. rujna 2018.

Za Europski parlament

Predsjednik

A. TAJANI

Za Vijeće

Predsjednica

K. EDTSTADLER

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 603/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o uspostavi sustava „Eurodac“ za usporedbu otisaka prstiju za učinkovitu primjenu Uredbe (EU) br. 604/2013 o utvrđivanju kriterija i mehanizama za određivanje države članice odgovorne za razmatranje zahtjeva za međunarodnu zaštitu koji je u jednoj od država članica podnio državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva i o zahtjevima za usporedbu s podacima iz Eurodaca od strane tijela kaznenog progona država članica i Europolu u svrhu kaznenog progona te o izmjeni Uredbe (EU) br. 1077/2011 o osnivanju Europske agencije za operativno upravljanje opsežnim informacijskim sustavima u području slobode, sigurnosti i pravde (SL L 180, 29.6.2013., str. 1.).

PRILOG

Popis kaznenih djela iz članka 17. stavka 4. točke (a)

1. kaznena djela terorizma,
 2. pripadanje zločinačkoj organizaciji,
 3. trgovanje ljudima,
 4. spolno iskorištavanje djece i dječja pornografija,
 5. nedopuštena trgovina opojnim drogama i psihotropnim tvarima,
 6. nedopuštena trgovina oružjem, streljivom i eksplozivima,
 7. korupcija,
 8. prijevara, uključujući prijevaru koja ugrožava financijske interese Unije,
 9. pranje prihoda stečenog kaznenim djelom i krivotvorenje valuta, uključujući euro,
 10. računalni kriminal/kiberkriminalitet,
 11. kaznena djela protiv okoliša, uključujući nedopuštenu trgovinu ugroženim životinjskim vrstama te ugroženim biljnim vrstama i sortama,
 12. omogućavanje neovlaštenog ulaska i boravka,
 13. ubojstvo, teška tjelesna ozljeda,
 14. nezakonita trgovina ljudskim organima i tkivom,
 15. otmica, protupravno oduzimanje slobode i uzimanje talaca,
 16. organizirana i oružana pljačka,
 17. nedopuštena trgovina kulturnim dobrima, uključujući starine i umjetnička djela,
 18. krivotvorenje i piratstvo proizvoda,
 19. krivotvorenje administrativnih isprava i trgovina njima,
 20. nezakonita trgovina hormonskim tvarima i drugim pospješivačima rasta,
 21. nedopuštena trgovina nuklearnim ili radioaktivnim materijalima,
 22. silovanje,
 23. kaznena djela iz nadležnosti Međunarodnog kaznenog suda,
 24. protupravno oduzimanje zrakoplova ili brodova,
 25. sabotaža,
 26. trgovina ukradenim vozilima,
 27. industrijska špijunaža,
 28. podmetanje požara,
 29. rasizam i ksenofobija.
-